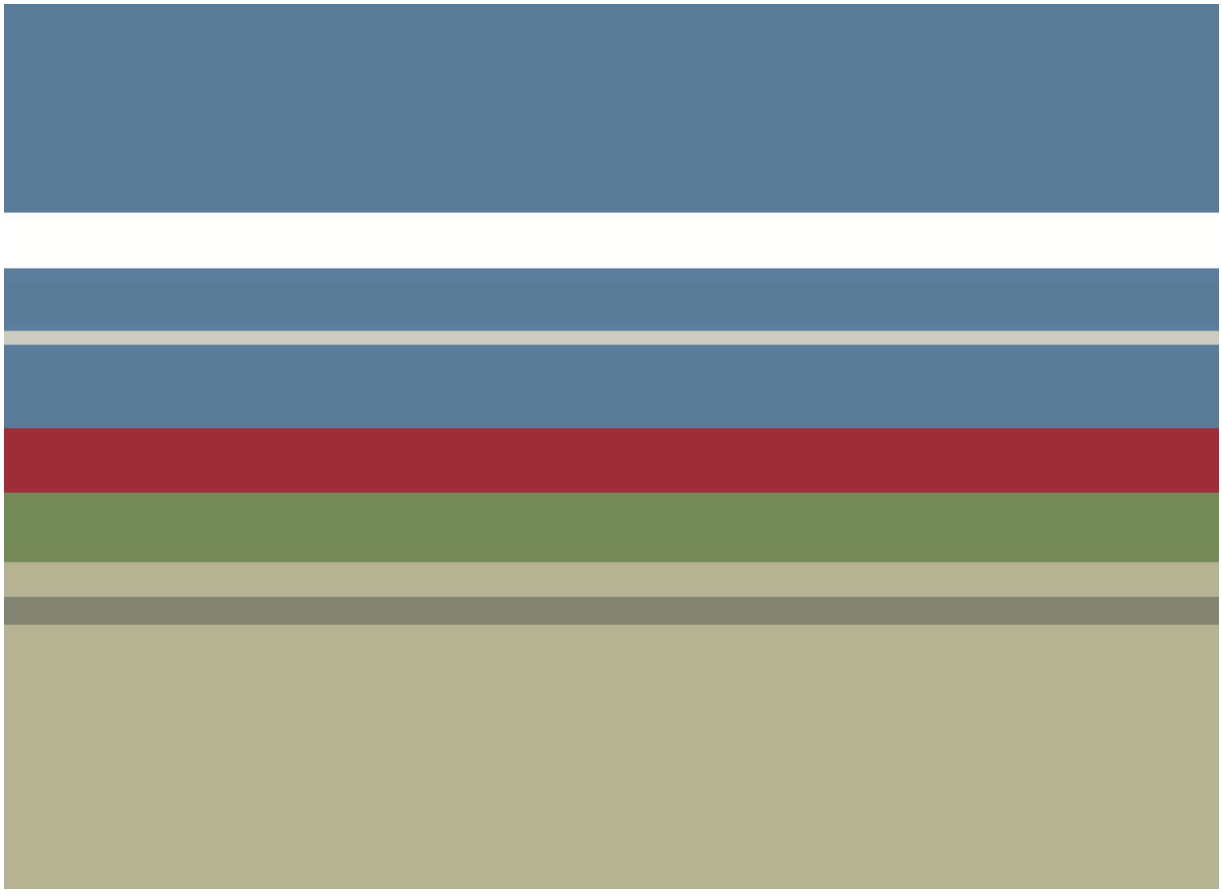
Programmabegroting 2025
papieren versie

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **2**
Bestuurlijke boodschap **4**
Leeswijzer programmabegroting 2025 ..... **6**
Kaders en uitgangspunten **7**
Hoofdstuk 1 - Kerngegevens **9**
A. Sociale structuur 10
B. Prognose 11
C. Fysieke structuur 12
D. Financiële structuur 13
E. Toerisme 14
Hoofdstuk 2 - Financieel perspectief 2025 - 2028 ..... **15**
Financieel perspectief 2025-2028 16
Toelichting tabel Financieel perspectief 17
Nieuwe ontwikkelingen niet meegenomen 19
Overzicht incidentele baten en lasten en stand algemene reserve 21
Hoofdstuk 3 - Samenvatting begroting **24**
Hoofdstuk 4A -> Programma's 0 - Voor en door bewoners **27**
0.1 Bestuur 28
0.2 Burgerzaken 29
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden 30
0.4 Overhead 31
0.63 Parkeerbelasting 34
0.8 Overige baten en lasten 35
Verbonden partijen in programma 0 36
0 Beleidsindicatoren 37
0 Begroting 38
Hoofdstuk 4A -> Programma's 1 - Veiligheid op orde **39**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer 40
1.2 Openbare orde en veiligheid 41
Verbonden partijen in programma 1 42
1 Beleidsindicatoren 43
1 Begroting 44
Hoofdstuk 4A -> Programma's 2 - Goede bereikbaarheid **45**
2.1 Verkeer en vervoer 46
2.2 Parkeren 52
2.4 Economische havens en waterwegen 53
2.5 Openbaar vervoer 54
Verbonden partijen in programma 2 55
2 Beleidsindicatoren 56
2 Begroting 57
Hoofdstuk 4A -> Programma's 3 - Mooi en gastvrij Texel / Texel werkt! **58**
3.1 Economische ontwikkeling 59
3.2 Fysieke bedrijfsstructuur 60
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen 62
3.4 Economische promotie 63
Verbonden partijen in programma 3 64
3 Beleidsindicatoren 65
3 Begroting 66
Hoofdstuk 4A -> Programma's 4 - Toekomst voor de jeugd **67**
4.1 Openbaar basisonderwijs 68
4.2 Onderwijshuisvesting 69
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken 70
Verbonden partijen in programma 4 71
4 Beleidsindicatoren 72
4 Begroting 73

Hoofdstuk 4A -> Programma's 5 - Samen beleven en bewegen 74
5.1 Sportbeleid en activering 75
5.2 Sportaccommodaties 76
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie 78
5.4 Musea 79
5.5 Cultureel erfgoed 80
5.6 Media 81
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie 82
Verbonden partijen in programma 5 85
5 Beleidsindicatoren 86
5 Begroting 87
Hoofdstuk 4A -> Programma's 6 - Zorg voor elkaar 88
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 89
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen 93
6.3 Inkomensregelingen 94
6.4 WSW en beschut werk 95
Leer-werkbedrijf De Bolder 96
6.5 Arbeidsparticipatie 99
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) 100
6.72a Jeugdhulp begeleiding 101
6.81a Beschermd wonen (WMO) 102
Verbonden partijen in programma 6 103
6 Beleidsindicatoren 104
6 Begroting 105
Hoofdstuk 4A -> Programma's 7 - Volksgezondheid, duurzaam en schoon 106
7.1 Volksgezondheid 107
7.2 Riolering 108
7.3 Afval 109
7.4 Milieubeheer 111
Verbonden partijen in programma 7 112
7 Beleidsindicatoren 113
7 Begroting 115
Hoofdstuk 4A -> Programma's 8 - Goed wonen 116
8.1 Ruimte en leefomgeving 117
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) 118
8.3 Wonen en bouwen 119
Verbonden partijen in programma 8 122
8 Beleidsindicatoren 123
8 Begroting 124
Hoofdstuk 4B - Financiële vertaling voorstellen 125
Hoofdstuk 5 - Investeringsplan 127
5A - Nieuwe investeringen 128
5B - Vervangingsinvesteringen 129
5C - Leer- werkbedrijf De Bolder investeringsplan 130
Hoofdstuk 6 - Verloop reserves en voorzieningen 131
Hoofdstuk 7 - Paragrafen 133
Paragraaf Verbonden partijen 134
Paragraaf Weerstandsvermogen 148
Paragraaf Onderhoud openbare ruimte en gebouwen 160
Paragraaf Bedrijfsvoering 162
Paragraaf Grondbeleid 168
Paragraaf Financiering 172
Paragraaf Lokale lasten 178
Overhead 188
Hoofdstuk 8 - Overheveling projectbudgetten 191
Hoofdstuk 9 - Subsidies 195
Indexering subsidies 196
Subsidieplafonds 197
Subsidiebudgetten op naam 198
Subsidiebeleidskaart 200
Hoofdstuk 10 - Overzicht algemene dekkingsmiddelen 201
Hoofdstuk 11 - Begrippenlijst Programmabegroting 202
Hoofdstuk 12 - Schema behandeling programma begroting 2025 204
Overzicht baten en lasten per taakveld Gemeente Texel 205

Bestuurlijke boodschap

Begroting Gemeente Texel 2025-2028

Inleiding
Voor u ligt de begroting van de gemeente Texel voor de jaren 2025-2028. Deze begroting vormt het beleidsmatige en financiële kader voor de komende jaren. Texel investeert om het eiland toekomstbestendig te maken en bouwt aan vertrouwen voor een sociaal en duurzaam Texel. De gemeente streeft hierbij naar een balans tussen het behouden en bestendigen van beleid waar nodig, en het tonen van lef en ambitie waar dat kan. Tegelijkertijd werken we toe naar een evenwichtig financieel beleid door uitgangspunten en afspraken aan te passen aan de veranderende omstandigheden in afgelopen en komende jaren.

Structureel evenwicht
Door afname van het gemeentefonds resteerde in de begroting van 2024-2027 vanaf 2026 een tekort. Aanpassingen van het gemeentefonds leiden ertoe dat we al vanaf 2025 over beduidend minder middelen beschikken dan voorheen. Het is noodzakelijk om in de komende jaren een behoedzaam financieel beleid te voeren en oog te houden voor de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid.

Zonder structurele ingrepen laat de meerjarenbegroting vanaf 2026 een negatief beeld zien van circa € 2,5 mln. Dit tekort ontstaat onder andere door de korting op de algemene uitkering en een groot aantal budgettaire knelpunten binnen het bestaande beleid, als gevolg van prijsstijgingen. Ook wijzigingen in de aard van de opdracht en een toename van de werkzaamheden dragen bij aan het tekort. Denk hierbij aan de extra lasten van jeugdhulpverlening en stijging van personeelskosten door CAO-aanpassingen. Daarnaast zijn in de afgelopen jaren diverse knelpunten incidenteel opgenomen, die nu worden omgezet naar een structurele bestendiging.

Beperken kosten
In het afgelopen jaar zijn al stappen gezet om de kosten te beperken. Denk hierbij aan het niet volledig doorvoeren van de indexatie, het verlagen van diverse budgetten en het verhogen van belastingramingen aan de werkelijke opbrengsten. Verder zijn bij de behandeling van deze programmabegroting door het college voorstellen uit de begroting gehaald of aangepast in hoogte, dan wel omgezet naar incidentele basis. Zo wil het college de druk op de kosten in balans brengen met de aanpassing van de algemene uitkering en maken we eerst het werk af wat we van plan waren.

Tarief verhoging
Om een sluitende meerjarenbegroting te realiseren, met een structureel positief karakter, is het onvermijdelijk om de tarieven te verhogen. Het tarief van de Onroerende Zaak Belasting wordt trendmatig verhoogd. De afvalstoffenheffing is standaard gebaseerd op de werkelijke kosten, wat zou betekenen dat het veel meer zou moeten toenemen. Het voorstel is om het tarief nu 9,68% te laten stijgen en eerst goed onderzoek te doen of en hoe het toeristische afval kan worden gescheiden. De overige stijging wordt gedekt vanuit de algemene middelen. Het komende begrotingsjaar wordt gebruikt om te onderzoeken hoe het toeristisch afval effect heeft op de totale afvalstroom. Inwoners zelf hebben invloed door het afval zorgvuldig te scheiden, dit reduceert kostbare restafvalstromen en draagt bij aan de recycledoelstellingen van de gemeente. Het Texelvignet wordt verhoogt naar € 3,50 per uur, € 20,- per dag, € 30,- per week en € 40,- per jaar. Met het pakket van aanpassingen wordt er een balans gemaakt tussen inwoner en bezoeker, waarbij de bezoeker bijdraagt via het Texelvignet om gebruik te maken van alle faciliteiten die de gemeente heeft te bieden en stimuleren we het fietsgebruik als vervoersmiddel. We kunnen ons dan blijven focussen op belangrijke thema’s als duurzaamheid, toerisme, woningbouw en ondersteuning voor inwoners die dit hard nodig hebben. Evengoed blijft Texel één van de voordeligste gemeenten om te wonen en te leven.

Overhevelingen

De huidige begrotingssystematiek met een hoge mate van incidentele budgetten, soms opgenomen voor meerdere begrotingsjaren, zorgt dat budgetten veelal niet in het begrotingsjaar worden besteed. Ook dit jaar staan er 53 overhevelingen in het overzicht, waarvan 39 tijdens de laatste begrotingbehandeling of zelfs later zijn toegekend. Na toekenning kan de planfase pas echt gestart worden, waardoor de uitvoering niet in het begrotingsjaar kan worden gerealiseerd. Duurzaamheid staat ook met diverse budgetten bij de overhevelingen. Zoals in het *midterm-review* aangegeven hebben we daar helaas een pas op de plaats moeten maken. Er wordt nu middels een nieuw uitvoeringsplan een prioritering van maatregelen voorgesteld. Zoals in de begroting te lezen is wordt bijvoorbeeld gestart in 2025 met het Nationaal Isolatieprogramma. De overhevelingen zijn daarmee noodzakelijk om ruimte te bieden aan de uitvoering van het college-uitvoeringsprogramma. Verder zijn in deze begroting zijn het aantal nieuwe voorstellen gereduceerd om daarmee ruimte te bieden om de openstaande projecten goed af te ronden.

Algemene Reserve

De Algemene Reserve is door het in balans brengen van kosten en opbrengsten aangepast naar € 4,8 mln. In de komende periode is het gepast om zorgvuldig om te gaan met onttrekkingen.

Eenvoudiger en duidelijker

Naast besluitvorming over de inzet van de financiële middelen zetten we in deze begroting ook stappen om de financiële huishouding en de sturing hierop te verbeteren. Door de cijfers eenduidiger per programma in beeld te brengen, neemt de bruikbaarheid van de begroting toe. Als onderdeel van de bestuursopdracht P&C is deze programmabegroting op drie onderdelen vereenvoudigd en verduidelijkt:

1. de programmateksten zijn beter gestructureerd via de drie w-vragen (wat willen we bereiken? wat gaan we daarvoor doen? wat mag dat kosten?). Zo wordt de samenhang tussen de gemeentelijke doelen, activiteiten en budgetten duidelijker
2. de begroting is volledig digitaal opgebouwd en beschikbaar gesteld, met eenduidige programma's
3. de begroting van De Bolder is integraal opgenomen in de begroting van de gemeente

Deze veranderingen moeten bijdragen aan een betere informatievoorziening aan de raad en helpen om het inzicht in de begroting te vergroten. Het budgetrecht is immers een van de belangrijkste rechten van de raad. De bestuursopdracht wordt gebruikt om in komende jaar nog meer aanpassingen door te voeren in de Planning & Controle cyclus.

Solide begroting 2025

De begroting voor 2025 is solide en de uitdagingen voor de komende jaren zijn meegenomen. Ondanks een stabiele financiële huishouding is de begroting relatief klein en zijn we kwetsbaar in een krappe en dynamische arbeidsmarkt. Onze ambities blijven echter groot. Zoals vermeld in de *midterm-review* zijn de onderwerpen uit het college-uitvoeringsprogramma volop in uitvoering. In de komende periode gaan we hier mee door.

Leeswijzer programmabegroting 2025

Programma's
Per programma worden de volgende onderwerpen beschreven:

1. Visie: in de visie beschrijven we op hoofdlijnen de toekomstdroom van het programma en wat de bijdrage is aan Texel. Dit is gekoppeld aan het college-uitvoeringsprogramma (CUP). Daarnaast gaan we in de visie in op de ontwikkelingen en hoe we hierop anticiperen
2. De doelstellingen (volgens de taakvelden): wat willen wij bereiken? De doelstellingen staan duidelijk beschreven, zijn SMART geformuleerd en voldoen aan de bestuurlijke kaders; waar zetten we het komende jaar op in, anders dan wat we al doen
3. De maatregelen: waar hebben wij al op ingezet? Hierin staan de voorstellen uit vorige rapportages en raadsbesluiten, voorzien van een toelichting, de financiële gevolgen en een stand van zaken van de huidige situatie en de toekomst.
4. Nieuw beleid: als er nieuwe voorstellen zijn, komen die per voorstel onder de doelstellingen te staan. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen voorstellen die bij de perspectiefnota 2025 zijn ingediend en nieuwe voorstellen.
5. Wettelijke indicatoren: de indicatoren die horen bij het programma
6. Verbonden partijen: hierin worden de partijen opgenomen die een relatie hebben met dit programma
7. Wat mag het kosten? Hierin staat een overzicht van de baten en lasten voor de komende jaren

De paragrafen
Doel van de paragrafen is om onderwerpen, die versnipperd in de begroting staan, te bundelen in een kort overzicht. De paragrafen geven informatie over de financiële positie op de korte en langere termijn, en over aspecten van de bedrijfsvoering in het algemeen voor de gehele organisatie.

Paragraaf : verbonden partijen
Paragraaf : weerstandsvermogen
Paragraaf : onderhoud openbare ruimte en gebouwen
Paragraaf : bedrijfsvoering
Paragraaf : grondbeleid
Paragraaf : financiering
Paragraaf : lokale lasten
Paragraaf : overhead

Nieuwe ontwikkelingen
Niet alle toekomstige ontwikkelingen kunnen al financieel vertaald worden opgenomen in de programmabegroting. Deze komen tekstueel terug in het hoofdstuk Financieel perspectief.

Voorstellen
De perspectiefnota 2025 – 2028 is de basis voor de programmabegroting 2025. In de perspectiefnota staan een aantal nieuwe voorstellen. Die zijn toegevoegd aan de doelstellingen van de bijbehorende programma's, met een verwijzing naar de perspectiefnota. Daarnaast zijn er nieuwe voorstellen toegevoegd, waarbij duidelijk is aangegeven dat het om nieuwe voorstellen gaat.

Een overzicht van de visies en beleid op Texel is te vinden via https://www.texel.nl/bestuur-en-organisatie/visie-en-beleid/

Kaders en uitgangspunten

In de perspectiefnota zijn de kaders en uitgangspunten opgenomen, vooruitlopend op de programmabegroting 2025 – 2028.

In de programmabegroting hanteren we de volgende kaders en uitgangspunten:

- inhoudelijke kaders zijn de door de raad vastgestelde beleidskaders. Die zijn per programma opgenomen
- financiële kaders zijn de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording en daaruit volgend de financiële verordening van de gemeente Texel
- in het meerjarenperspectief is rekening gehouden met indexering van de tarieven en de cao-gevolgen voor gemeenten. De indexering is 2,3%, op basis van de prijs bruto binnenlands product (pbbp) meicirculaire 2024, jaarschijf 2025. Bij de perspectiefnota was de voorspelling 2,8%, dit komt door een verlaging van het pbbp. Voor de verwachte cao-stijging is uitgegaan van 6% inclusief sociale lasten
- de meicirculaire is opgenomen in de programmabegroting
- de gemeenschappelijke regelingen worden met 3,9% geïndexeerd
- financieel zijn de raadsbesluiten in de programmabegroting verwerkt tot en met september 2024
- lokale lasten, indexatie 2025:
  - bestaand beleid: de bestaande belastingen en leges zijn per soort vastgelegd in een belasting- of legesverordening
  - beleidsuitgangspunten: het algemene uitgangspunt is dat de tarieven van de leges en heffingen kostendekkend zijn en niet meer dan trendmatig worden verhoogd. Voor het begrotingsjaar 2025 wordt in overeenstemming met het bestaand beleid voorgesteld de lokale lasten te indexeren met 2,3 %, tenzij er eerdere besluitvorming is geweest. Voor het parkeerbeleid wordt een ander voorstel gedaan in de begroting.

Totaaloverzicht

Omschrijving en voorgestelde verhoging

a. Afvalstoffenheffing:	**indexatie 9,68%**
b. Forensenbelasting:	**2024 en 2025 gelijk tarief**
c. Havengelden:	**reguliere indexatie 2,3%**
d. Leges (incl. bouwvergunningen c.s.):	**reguliere indexatie 2,3%, met uitzondering van (maximale) rijkstarieven**
e. Lijkbezorgingrechten (incl. huuropbrengsten graven):	**reguliere indexatie 2,3% + kostendekkend**
f. Marktgelden:	**reguliere indexatie 2,3%**
g. OZB woningen:	**reguliere indexatie 2,3%**
h. OZB niet-woningen:	**reguliere indexatie 2,3%**
i. Parkeerbelastingen:	**uurtarief € 3,50 dagvignet €20,00 weekvignet €30,00 jaarvignet €40,00**
j. Precariobelasting:	**reguliere indexatie 2,3%**
k. Reclamebelasting:	**reguliere indexatie 2,3%**
l. Reinigingsrechten voor bedrijven:	**reguliere indexatie 2,3%**
m. Rioolheffing:	**kostendekkende tarieven**
n. Toeristenbelasting/watertoeristenbelasting:	**voor 2024 en 2025 gelijk tarief**

Uitkomsten programmarekening 2023 en tussenrapportage 2024

De programmabegroting is een cyclisch product, waarbij de andere Planning & Control (P&C) -producten effect hebben op elkaar. Het vertrekpunt is de perspectiefnota 2025 van dit voorjaar. Het effect van de daarna verschenen Jaarrekening 2023 en de Tussenrapportage 2024 op onze financiële positie treft u hieronder in het kort aan.

Programmarekening 2023

Financieel is het jaar positief afgesloten met een voordelig rekeningresultaat van € 5.200.000. Een deel van dit voordelig saldo is overgeheveld naar 2024 voor niet-uitgevoerde projecten (€ 933.106). Het restant (€ 4.266.431) is toegevoegd aan de algemene reserve.

Tussenrapportage 2024

In de tussenrapportage is een klein structureel voordeel in 2024 en vanaf 2025 een structureel nadeel van € 100.000. De wijzigingen zijn verwerkt in de programmabegroting 2025. Daarnaast was er een incidenteel nadeel van per saldo € 500.000.

Planning

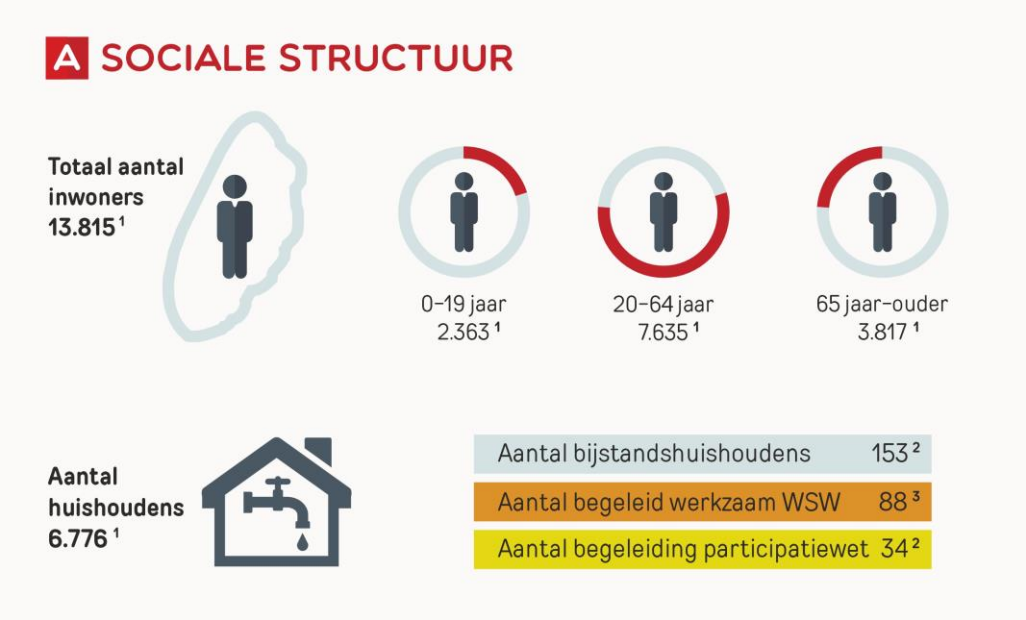
08-10-2024 verzenden programmabegroting naar raadsfracties	advies & ondersteuning
15-10-2024 vergadering auditcommissie	auditcommissie
23-10-2024 bespreking programmabegroting	raadscommissie
07-11-2024 vaststelling programmabegroting	raad

Hoofdstuk 1 - Kerngegevens

De kerngegevens zijn te vinden via: www.waarstaatjegemeente.nl en via www.texel.incijfers.nl.

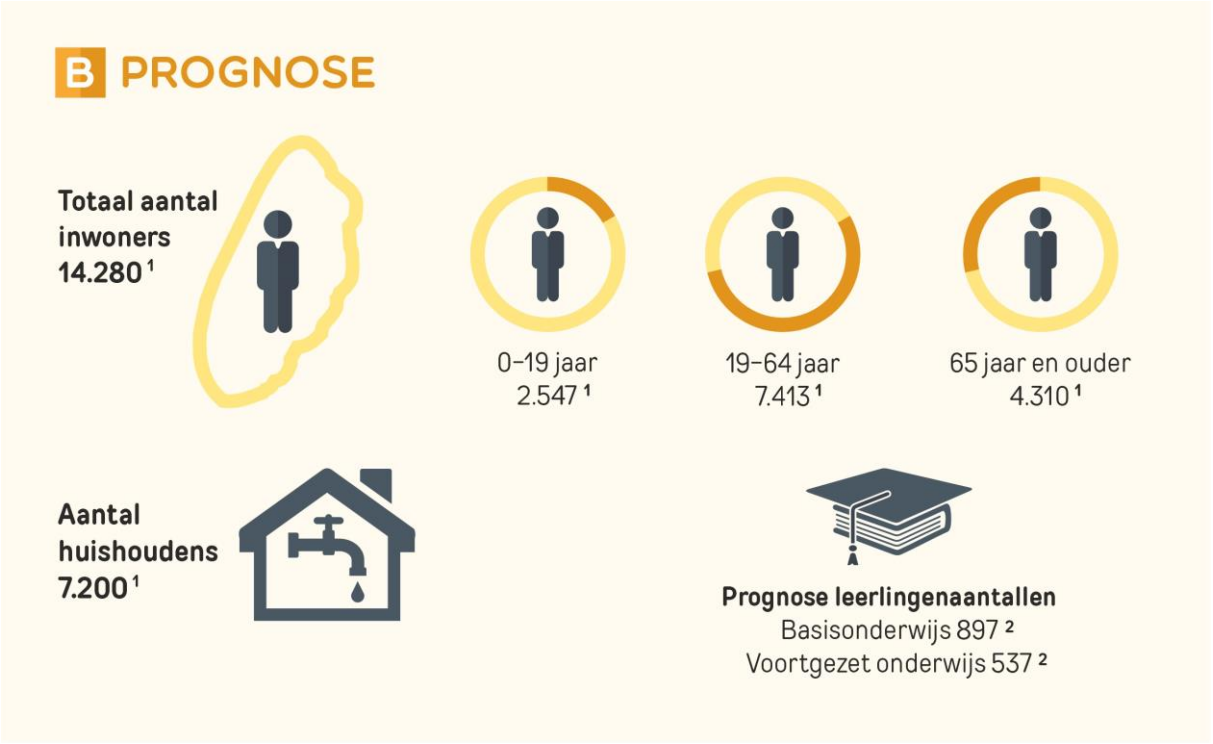
Visuele weergave van informatie: infographics geven beeld op hoofdlijnen
Op verzoek van de raad wordt de (financiële) informatie ook visueel weer gegeven. De volgende gegevens zullen door middel van een infographic opgenomen worden:
- een samenvattende overall infographic van de begroting op hoofdlijnen;
- een infographic met kerngegevens van de gemeente;
- per programma en per paragraaf een infographic van de belangrijkste punten.

A. Sociale structuur

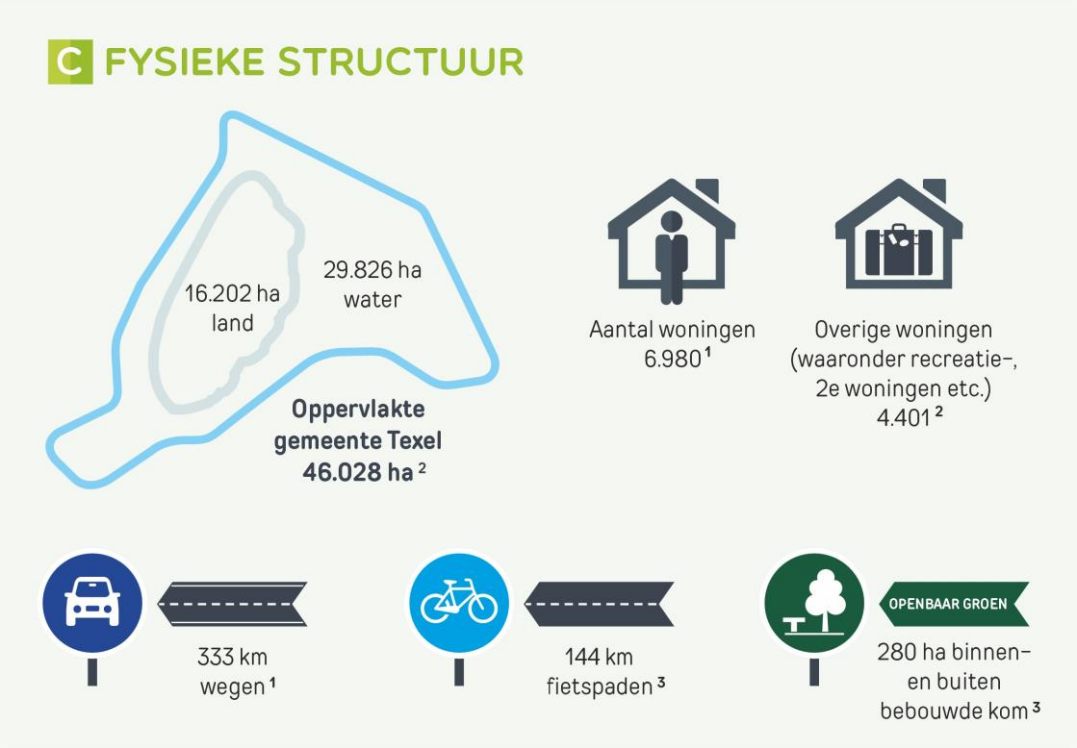
1. www.texel.incijfers.nl (08-2024) 2 Eigen gegevens (08-2024) 3 De Bolder cijfers jaarrekening (2023)

B. Prognose

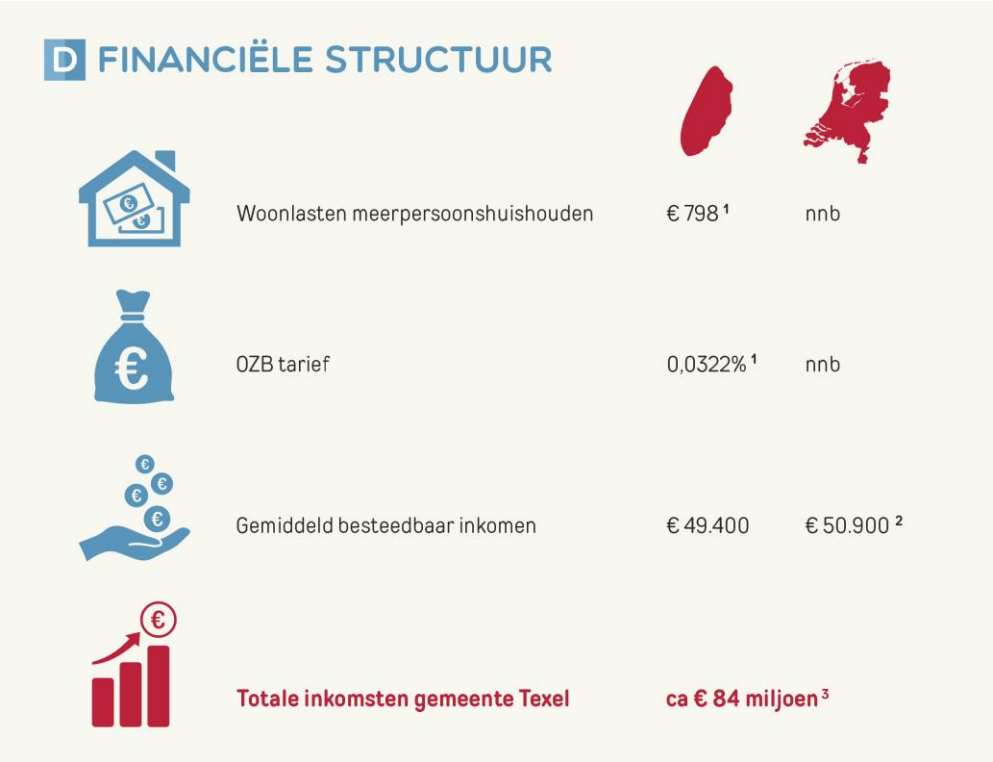
1. www.texel.incijfers.nl (2050) 2. Pronexus (2040)

C. Fysieke structuur

1. www.texel.incijfers.nl (2024) 2. Eigen gegevens (2024) 3 Gemeentewerken IBOR cijfers 2023 excl.water en sportvelden

D. Financiële structuur

1. www.waarstaatjegemeente.nl (2024) 2. www.texel.incijfers.nl (2024) 3. begroting (2025)

E. Toerisme

TOERISME

Toeristische bedden	44.047 [1]
Toeristische overnachtingen voor toeristenbelasting	4.306.000 [2]
TESO fiets en bromfiets overtochten	118.865 [3]
TESO overtochten auto's in PAE	1.800.000 [3]

1. Toeristisch Toekomst Plan 2021) 2. Eigen gegevens (2024) 3. Jaarrekening TESO (2023)

Hoofdstuk 2 - Financieel perspectief 2025 - 2028

Financieel perspectief 2025-2028

Onderstaand een overzicht van de structurele mutaties tot en met de besluitvorming van de raad oktober 2024, inclusief het meerjarige saldo van de diverse begrotingsjaren. De volledige samenvatting van de begroting 2025, inclusief onderstaande voorstellen, is opgenomen in hoofdstuk 3 van deze programmabegroting.

Financieel perspectief 2025-2028					
Nr.		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
1	**Begrotingsoverschot 2024**	**2.017**	**2.185**	**91**	**434**
	Autonome ontwikkelingen				
2	Algemene uitkering	2.112	-1.921	416	365
3	Indexaties	-998	0	0	0
4	Personeel en bestuur	-1.190	0	0	0
	Reeds genomen raadsbesluiten				
5	Verwerking aangenomen raadsbesluiten na besluit programmabegroting 2024	-437	-573	17	0
6	Leer-werkbedrijf De Bolder, bijdrage structureel tekort	0	0	-90	-434
	Overige voorstellen				
7	Voordeel rente leningen	200	0	0	0
8	College 03/09/2024 Kapitaallasten Reconstructie parkeerterrein Paal 12 en 15	-186	0	0	0
	Voorstellen perspectiefnota 2025				
9	Niet-ingezette index 2024	630	0	0	0
10	Perspectiefnota 2025 voorstellen	-541	0	0	0
11	Perspectiefnota 2025 kapitaallasten investeringsplan 2025	-598	0	0	0
12	Voorstellen naar aanleiding van een terugkerend positief rekeningsaldo (zie toelichting voor details)	1.250	0	0	0
	Aanvullende voorstellen programmabegroting 2025				
13	Programmabegroting 2025 aanvullende voorstellen	-271	0	0	0
14	Programmabegroting 2025 aanvullende kapitaallasten investeringen	-147	0	0	0
15	Mutaties voorstellen perspectiefnota	100	0	0	0
16	Mutaties investeringsplan perspectiefnota	244	0	0	0
17	Stelpost onderzoek kostendekkendheid leges	0	400	0	0
18	Begrotingsoverschot 2025 eenmalig naar de algemene reserve	-2.185	0	0	0
	Totaal	**0**	**91**	**434**	**365**

Bedragen x €1.000

Ten opzichte van de perspectiefnota zijn de belangrijkste wijzigingen:

- de verwerking van de meicirculaire 2024
- verlaging indexatie diverse budgetten van 2,8% naar 2,3%
- verwerking genomen raadsbesluiten na de perspectiefnota, inclusief tussenrapportage 2024
- nieuwe voorstellen die opgenomen zijn in deze programmabegroting 2025

Toelichting tabel Financieel perspectief

1) De begroting 2024 sluit met een positief saldo van ruim € 2.000.000. Dit is het financiële vertrekpunt voor de begroting 2025.

2) De structurele mutatie van de algemene uitkering is voor het begrotingsjaar 2025 en verder gebaseerd op de meicirculaire 2024. De meerjarige positieve bijstelling ten opzichte van vorig jaar is onder andere het gevolg van een hogere compensatie prijsstijgingen in 2024, die structureel doortelt. Daarnaast wordt vanaf 2026 € 1 miljard structureel toegevoegd aan het gemeentefonds, ter compensatie van de nieuwe financieringsmethodiek. De opschalingskorting wordt definitief geschrapt.

3) De indexering voor 2025 bedraagt per saldo € 965.000. Het gaat om een indexatie van 3,9% (€ 119.000) voor 'bijdragen Gemeenschappelijke Regelingen', volgens de financiële uitgangspunten van de Gemeenschappelijke Regelingen. Voor de volgende posten is gerekend met een prijsindex van 2,3%, in overeenstemming met de meicirculaire 2024: overige budgetten (€ 854.000), subsidies (€ 77.000) , inkomsten leges/rechten (€ 39.000) en verhoging onroerendezaakbelasting (€ 46.000). In de perspectiefnota 2025 is nog rekening gehouden met een index van 2,8%. Dit percentage is inmiddels ingehaald door geactualiseerde cijfers in de meicirculaire 2024.

4) De autonome kostenstijgingen voor personeel bedragen € 1.258.000. Het gaat om de gevolgen van de cao van januari 2024 tot 1 maart 2025 (1,75% vanaf 1 januari en 1,25% vanaf 1 oktober 2024 extra). Daarnaast moet ermee rekening worden gehouden dat de lonen na 1 april 2025 met circa 6% stijgen. Bij de bepaling van dit percentage is gekeken naar de cao-onderhandelingen van het Rijk, waarin werd ingezet op 9%. Verder zijn extra middelen nodig voor periodieken en schaalverhogingen.

5) Het gaat om de volgende besluiten:

In 2025: **raad 19/04/2023: regionale samenwerking Sociaal Domein (N 50K); raad 19-12-2023: renovatie wielerbaan sportpark Den Burg-Zuid (N 28K); raad 19/12/2023 en 28/02/2024: toegang Kogerstrand I en II (per saldo N 12K); raad 28/02/2024: meerjarenontwikkelingsplan brandweer (N 99K); raad 17/04/2024: tijdelijke huisvesting Vliekotter (N 64K); raad 22/05/2024: Samenwerkingsverband De Waddeneilanden (N 62K); raad 22/05/2024: aanvullend voorstel schapenboetenbeleid motie 'Texels erfgoed op peil' (N 31K); raad 10/07/2024: tussenrapportage 2024 (N 91K).**

In 2026: extra scholingsgelden gemeenteraadsverkiezingen, eens per vier jaar (N 8K); **raad 13/07/2022: regionale samenwerkingsagenda Kop van Noord Holland (V 48K); raad 13/07/2022: evaluatie parkeren (extra BOA in combinatie met decentralisatie-uitkering meicirculaire 2022 (per saldo 0); raad 19/12/2023: Huis van Ontwikkeling (N 548K); raad 28/02/2024: meerjarenontwikkelingsplan brandweer (extra N 49K); raad 17/04/2024: tijdelijke huisvesting Vliekotter (extra N 2K); raad 17/04/2024: cofinanciering Wandelnetwerk (N 14K).**

In 2027: **raad 28/02/2024: meerjarenontwikkelingsplan brandweer (extra N 49 K); raad 17/04/2024: tijdelijke huisvesting Vliekotter (V 66K).**

6) Vanaf het begrotingsjaar 2027 is een bijdrage van de gemeente voor het Leer-werkbedrijf De Bolder van € 90.000 nodig om het exploitatietekort op te vanen en vanaf 2028 is dat € 524.000 waardoor rekening is gehouden met nog eens extra bijdrage van € 434.000 structureel vanaf 2028.

7) De recent afgesloten leningen zijn afgesloten tegen een lagere rente dan waarop was begroot. Daarnaast zien we ook dat investeringen later worden uitgevoerd. Dit zorgt voor een rentevoordeel van €200.000 structureel.

8) Het college heeft besloten om aan de raad voor te stellen een krediet van € 3.100.000 beschikbaar te stellen. De kapitaallasten bedragen € 186.000 per jaar op basis van een afschrijvingstermijn van 40 jaar en 3,5% rente.

9) Voor indexatie van de (overige) budgetten heeft de raad voor de begroting 2024 € 1.021.000 structureel beschikbaar gesteld. Dit bedrag was gebaseerd op een index van 3%. Net als voorgaande jaren zijn niet standaard alle budgetten met dit percentage geïndexeerd, maar is gekeken naar wat echt nodig is. Er is getoetst op vastgelegde afspraken met externen en wettelijk verplichte indexaties. Hieruit is gebleken dat € 630.000 structureel terug kan naar de algemene middelen.

10) De toelichting en specificatie is terug te vinden in het hoofdstuk overzicht financiële vertaling voorstellen, dat is opgenomen in deze programmabegroting.

11) De toelichting en specificatie is opgenomen in het hoofdstuk investeringsplan, dat is opgenomen in deze programmabegroting.

12) Naar aanleiding van een jaarlijks terugkerend rekeningresultaat wordt voorgesteld om de onderstaande baten en lasten structureel aan te passen, met een voordelig saldo van € 1.250.000:

- de post toeristenbelasting kan worden verhoogd met € 250.000
- de post OZB kan worden verhoogd met € 100.000 door onder andere nieuwbouw en omzetting niet-woningen naar woningen
- het is verantwoord om de post parkeeropbrengsten met € 50.000 te verhogen
- de stelpost afschrijvingen kan met € 250.000 worden verhoogd naar € 500.000. Dit is verantwoord omdat structureel investeringen later worden uitgevoerd dan gepland, waardoor jaarlijks gereserveerd budget voor afschrijvingslasten incidenteel vrijvalt, terwijl dat feitelijk als structureel gezien kan worden
- het budget voor kosten Wmo kan met € 100.000 worden verlaagd, omdat hiervoor jaarlijks teveel budget is begroot

Daarnaast is in het gepresenteerde meerjarenperspectief (nog) rekening rekening gehouden met een indexatie voor alle (overige) budgetten van 2,3%. In de praktijk blijkt dit structureel niet volledig nodig te zijn. Het is verantwoord om dit gereserveerde bedrag te verminderen, waardoor een besparing van € 500.000 ingeboekt kan worden.

13) De toelichting en specificatie is terug te vinden in het hoofdstuk 4B overzicht voorstellen, dat is opgenomen in deze programmabegroting.

14) De toelichting en specificatie is terug te vinden in het hoofdstuk 5 investeringsplan, dat is opgenomen in deze programmabegroting.

15) Het gaat om een mutatie op een voorstel uit de perspectiefnota 2025 en betreft 'Texel innovatief eiland'. Dit voorstel wordt voor € 100.000 incidenteel opgenomen waardoor er een structureel voordeel van € 100.000 ontstaat.

16) Het gaat om een mutatie op het investeringsplan van de perspectiefnota 2025. De investeringsvoorstellen rehabilitatie Ploeglanderweg en aanleg openbare verlichtingsnetten Wilhelminalaan (grondkabels en OV kasten) worden uitgesteld. Het voordeel aan kapitaallasten is € 244.000.

17) Voor de berekening van de kostendekkendheid van de leges is dit jaar een extern bureau ingeschakeld. Dit bureau heeft op basis van de aangeleverde gegevens de kostendekkendheid berekend. De verwachting is dat er meer opbrengsten gegenereerd kan worden. Vanaf 2026 is daarom rekening gehouden met een meeropbrengst van € 400.000.

18) Het begrotingsoverschot van 2025 wordt eenmalig in de algemene reserve gestort.

Nieuwe ontwikkelingen niet meegenomen

Informatiebeveiliging
De overheid vereist dat gemeenten een effectieve tool voor informatiebeveiliging gebruiken. Het eerder geselecteerde hulpprogramma van de VNG voldeed niet aan de gestelde eisen, waardoor extra investeringen nodig zijn. Daarnaast gebruikt de gemeente Texel op dit moment een basisbeveiligingspakket van Microsoft, maar door toenemende online-dreigingen is de overstap naar een uitgebreider pakket met onder andere een betere bescherming tegen cyberaanvallen en datalekken noodzakelijk.

Cofinanciering Regio Deal
Op 15 februari 2024 is aan Noord-Holland-Noord een Regio Deal toegekend van € 32.500.000. De aankomende periode wordt deze uitgevoerd langs de drie programmalijnen beter leren, beter werken en beter leven in Noord-Holland-Noord. De inzet is het versterken van brede welvaart in de regio. Het is een samenwerking van overheid, bedrijfsleven en onderwijs, gebaseerd op cofinanciering van 50 procent vanuit de betrokken partijen. Het totale budget komt hiermee op € 65.000.000. De Regio Deal heeft een looptijd van vier jaar.
De Regio Deal voor Noord-Holland-Noord is uitgewerkt in een convenant tussen Rijk en regio. Dit convenant is ondertekend en daarmee is de Regio Deal in werking getreden. Het convenant wordt vertaald naar een samenwerkingsovereenkomst tussen de drie o's: overheid, onderwijs en ondernemers. Voor nu zijn er geen financiële gevolgen, omdat nog niet duidelijk is welke projecten Texel zal indienen. Daarbij kan ook cofinanciering worden geleverd op basis van ambtelijke capaciteit.

Algemene uitkering
In 2023 is het verdeelmodel aangepast als gevolg van de herijking van het gemeentefonds. Het Rijk onderzoekt de mogelijkheden om dit model nog beter te laten aansluiten bij wat gemeenten (echt) nodig hebben. Dit behelst onder andere een verdiepingsslag naar zogenoemde o*verige eigen middelen* van gemeenten, waaronder de toeristenbelasting. Dit kan voor Texel een nadelig effect hebben op de omvang van de toekomstige algemene uitkering. De uitkomsten van het rijksonderzoek worden niet voor eind 2024 verwacht.

Leer-werkbedrijf De Bolder
Vorig jaar is een toekomstscenario voor Leer-werkbedrijf De Bolder uitgewerkt en akkoord bevonden door de gemeenteraad. Hierin zijn de herinvesteringen in de gekozen productielijnen uitgewerkt en opgenomen in de kapitaallasten van De Bolder. Tevens is dit jaar het Huis van Ontwikkeling van start gegaan, dat de trajectbegeleiding van het leer-werkbedrijf overneemt. Een aantal financiële, administratieve en begeleidende taken en verantwoordelijkheden van De Bolder zijn overdragen aan het Huis van Ontwikkeling.
Rekening houdend met het Huis van Ontwikkeling is een aangepaste meerjarenbegroting voor Leer-werkbedrijf De Bolder opgesteld, waarin de tekorten naar verwachting oplopen van circa € 90.000 in 2027 naar € 524.000 (op basis van programmabegroting 2024) in 2028.
De Bolder is hierin niet uniek; bijna alle sociaal ontwikkelbedrijven hebben te maken met tekorten en vragen hiervoor aandacht via brancheorganisatie Cedris. Dit heeft ertoe geleid dat er vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, gemeenten en de branchevereniging een visie 'Toekomstbestendig sociaal ontwikkelbedrijven' komt.

Basisscholen in stand houden in de buitendorpen
In het vervolg op de realisatie van De Skool worden de gebouwen van de basisscholen in de buitendorpen verduurzaamd en gemoderniseerd. Dit traject is gestart. De gemeenteraad heeft kennisgenomen van het document 'Plan scholen buitendorpen Texel' van ICS Adviseurs. Hierin staan uitgangspunten en kaders op basis waarvan definitieve plannen voor de afzonderlijke scholen worden ontwikkeld. Deze kwaliteitsslag voor de schoolgebouwen komt voort uit de visie ‘Passend thuisnabij onderwijs op Texel: toekomstbestendige voorzieningenstructuur voor het primair en voortgezet onderwijs’. De financiële consequenties zijn nog niet bekend en daarom ook nog niet meegenomen in de programmabegroting 2025-2028.

Duurzaam Texel

Vanuit het Rijk en de provincie komen voor gemeenten steeds meer hulpstructuren en financiën beschikbaar om de verduurzaming van de bebouwde omgeving, de energievoorziening en de mobiliteit vorm te geven. Parallel aan deze ontwikkeling had de gemeente moeite om het team op volle sterkte te houden, noodzakelijk om de gedelegeerde klimaattaken uit te kunnen voeren. Inmiddels is het team versterkt en richt het zich nu op een aantal specifieke onderwerpen.
De isolatieopgave krijgt prioriteit, omdat de gemeente hiervoor middelen van het Rijk heeft ontvangen die binnen twee jaar moeten worden besteed. Daarnaast wordt het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie ingevuld. Voor energie wordt nieuw beleid ontwikkeld, gebaseerd op de uitkomsten van het inwonersberaad. De gemeente streeft naar samenwerking met de provincie en lokale organisaties voor de realisatie van Duurzaam Texel. Ook willen we meer samenwerken met de Kop-regio om het werk efficiënter uit te voeren.
De planning op hoofdlijnen:
1. versterken van de genoemde samenwerkingen: per direct
2. opstellen Jaarplan 2025 duurzaamheid, vaststellen in college en informeren raad: eind 2024
3. start uitvoering isolatieopgave: half 2025, looptijd tot 2030
4. beleidsrichting Regionale Energiestrategie (RES) verwoorden: medio 2026
5. vaststellen herziene transitie visie warmte: begin 2026

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

De Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) die op 1 januari 2024 in werking zijn getreden, hebben gevolgen voor de lasten en baten van de leges. Voor bouwactiviteiten wijzigt er veel door minder vergunningplichten en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, die tegelijkertijd van kracht werd. Er is een knip gemaakt tussen een bouwtechnisch deel en een ruimtelijk deel. Voor beide kan een omgevingsvergunning nodig zijn, maar veel bouwwerken zijn vergunningsvrij. De bouwtechnische toets en het toezicht voor de gevolgklasse 1 (alleen nieuwbouw) worden niet meer uitgevoerd door de gemeente, dus zijn de legeskosten lager. Gevolgklasse 1 omvat simpele constructies, waarbij de gevolgen beperkt zijn als er iets gebeurt, zoals bij woningen en eenvoudige bedrijfsgebouwen. Deze werkzaamheden verschuiven naar een private marktpartij, de kwaliteitsborger. Hieruit kunnen nog wel handhavingstaken volgen, omdat de gemeente eindverantwoordelijk blijft. Waarschijnlijk zal de Wkb per 1 juli 2025 ook gaan gelden voor verbouwingen in de gevolgklasse 1. Op Texel vallen de meeste bouwactiviteiten in deze klasse.
De Omgevingswet stelt de gemeente voor financiële keuzes. Zoals het wel of niet heffen van leges voor een vooroverleg bij een aanvraag Omgevingswet, de keuze om de tariefstelling van de ruimtelijke toets te koppelen aan de bouwsom, zoals dat in de huidige situatie gebeurt, of hiervoor een andere heffingsmaatstaf te hanteren. Nieuw is dat gemeenten leges kunnen gaan heffen voor milieubelastende activiteiten, zoals bodemsaneringen, maar hier is nog geen besluit over genomen. Alleen bij vergunningplichten is legesheffing mogelijk. De VNG heeft een model-legesverordening opgesteld, maar dit is een uitgebreid cafetariamodel waarin we nog veel keuzes moeten maken. De legesverordening voor 2024 is vastgesteld met de beschikbare kennis van toen. In de eerste maanden van 2024 zijn nog veel aanvragen uit 2023 afgehandeld, waarop de legesverordening uit 2023 van toepassing was. Een duidelijk beeld over het aantal aanvragen dat is ingediend onder de Omgevingswet ontbreekt op dit moment nog. Daarnaast zijn de processen nog niet helemaal ingericht en moeten de medewerkers leren omgaan met de nieuwe wetgeving. Dit bemoeilijkt het vaststellen van kengetallen voor het behandelen van de aanvragen en daarmee ook de hieraan gekoppelde leges. Uit de eerste bevindingen blijkt al wel dat een aantal onderdelen uit de legesverordening moeten worden herzien. Voor 2025 wordt met de informatie die tot op heden bekend is een legesverordening opgesteld, die aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden in december 2024. De verwachting is dat we ook 2025 nog nodig hebben voor een goed beeld van de aantallen en soorten aanvragen, met de daaraan gekoppelde tijdsbesteding.

Parapluplan verblijfsrecreatie

Met uitvoering van de motie ‘Maximaal 20% verstenen per kampeerterrein’, dat in het kader van het parapluplan verblijfsrecreatie tijdens de raadscommissie van 10 juli 2024 is aangenomen, bestaat een aanzienlijk risico op planschade (tegenwoordig nadeelcompensatie geheten). Dit risico heeft betrekking op noodzakelijke extra juridische ondersteuning en op mogelijke toekenning van nadeelcompensatie. Het is de bedoeling om in de raadsvergadering van december 2024 het parapluplan vast te stellen. De omvang van het risico is afhankelijk van het aantal indieners en het wel of niet toekennen van de claim.

Overzicht incidentele baten en lasten en stand algemene reserve

Voorwoord

Onderaan het meerjarig overzicht van de incidentele lasten en baten. Het beleid is dat bij incidentele uitgaven die over meerdere jaren lopen, op het moment van besluitvorming, rekening wordt gehouden met de financiële consequenties over de hele looptijd.

Incidentele lasten en baten

bedragen in €

	Besluitvorming	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
1	Raad 10/11/2021	Meer handjes aan het kraambed van woningen	70.000	0	0	0
2	Raad 09/11/2022	Incidentele voorstellen programmabegroting 2023	650.000	550.000	0	0
3	Raad 20/09/2023	Kaders subsidie BCF Stichting Texels Museum	90.000	0	0	0
4	Raad 20/09/2023	Incidentele voorstellen programmabegroting 2024	247.599	184.396	0	0
4	Raad 19/12/2023	Huis van Ontwikkeling 2025	627.666	0	0	0
5	Raad 17/04/2024	Wandelnetwerk Texel	138.509	0	0	0
6	Raad 17/04/2024	Opvang ontheemden Oekraïne januari-maart 2025	1.250.000	0	0	
7	Raad 22/05/2024	Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2025	195.800	136.050	85.490	0
8	Raad 19/06/2024	Perspectiefnota 2025 (incidentele voorstellen)	4.106.329	320.000	0	0
9	Raad 06/11/2024	Programmabegroting 2025 (aanvullende incidentele voorstellen)	1.642.800	196.800	145.000	0
10	Raad 06/11/2024	Mutaties voorstellen perspectiefnota 2025	75.000	0	0	
		Totaal incidentele lasten	**9.093.703**	**1.387.246**	**230.490**	**0**
		Brede SPUK-uitkering sport, bewegen en cultuur, gezondheid	232.599	184.396	0	0
	Raad 17/04/2024	Rijksuitkering opvang ontheemden Oekraïne januari-maart 2025	1.250.000	0	0	0
	Voorstel 15 PN	Bijdrage reserve schapenboeten	136.244	0	0	0
	Diverse	Bijdrage algemene reserve	7.474.860	1.202.850	230.490	0
		Totaal incidentele baten	**9.093.703**	**1.387.246**	**230.490**	**0**
		Saldo voordeel (-) resp.nadeel (+)	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

1) De raad heeft in haar begrotingsvergadering van 2022 naar aanleiding van een amendement voor de jaren 2022 t/m 2025 € 70.000 beschikbaar gesteld voor tijdelijke formatie-uitbreiding voor wonen. Het extra budget houdt verband met een groot gebrek aan betaalbare woningen.

2) Met de programmabegroting 2023 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld die betrekking hebben op meerdere jaren:

bedragen in €

	2025	2026
Digitoegankelijkheid op bestaande subsidies toepassen	18.000	0
Archief tijdsblok 2000 t/m 2012 bewerken en overbrengen	50.000	50.000
Interne controle versterken (concerncontroller)	50.000	0
Interne controle versterken sociaal domein Dekking uitvoeringskosten sociaal domein	67.000 -35.000	0
Oprichten van een vierjarig subsidiefonds voor duurzame investeringen in woningen	500.000	500.000
Totaal	**650.000**	**550.000**

3) De raad heeft op 20 september 2023 voor de jaren 2024 en 2025 € 90.000 beschikbaar gesteld voor het nieuwe contract met Stichting Texels Museum voor de uitvoering van diverse prestatiedoelstellingen.

4) Met de programmabegroting 2024 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld die betrekking hebben op meerdere jaren:

bedragen in €

	2025	2026
Subsidie Stichting Texel Cultuur Eiland	15.000	0
Financiële middelen Brede SPUK, sport, bewegen, cultuur en gezondheidsverordening en sociale basis	232.599	184.396
Totaal	**247.599**	**184.396**

5. De gemeenteraad heeft € 138.509 beschikbaar gesteld voor de realisatie van een provinciaal wandelnetwerk volgens de inrichtingsprincipes van Wandelnetwerk Noord-Holland. Het gaat hier om een cofinanciering met provincie, VVV Texel en Stichting Toeristisch Investeringsfonds Texel (STIFT).

6. De raad heeft op 17 april 2024 voor de kosten van de opvang ontheemden uit Oekraïne over de periode maart 2024 tot maart 2025 € 5.000.000 beschikbaar gesteld. Voor de periode januari t/m maart 2025 is dat € 1.250.000. De kosten voor deze opvang worden volledig gefinancierd door het rijk.

7. De gemeenteraad heeft in totaal € 505.755 beschikbaar gesteld voor het uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2024-2025. In 2024 wordt hiervoor € 88.415 ingezet. De nieuwe programma's betreffen, behalve een koersverandering, een verdiepende uitwerking van de al ingezette strategie.

8. De specificatie van deze voorstellen is opgenomen in hoofdstuk 4B - voorstellen perspectiefnota 2025-2028 van deze programmabegroting.

9. De specificatie van deze voorstellen is opgenomen in hoofdstuk 4B - nieuwe voorstellen 2025-2028 van deze programmabegroting.

10. De specificatie van deze voorstellen is opgenomen in hoofdstuk 4B - mutaties voorstellen perspectiefnota 2025.

Stand en mutaties algemene reserve

bedragen in €

Stand algemene reserve per tussenrapportage 2024	**3.611.718**
Raad 19/06/2024 Texelpas (aanvullend besluit met de perspectiefnota 2025-nog niet bekend op moment van tussenrapportage 2024)	-100.000
Raad 10/06/2024 Kwartiermaker haven Oudeschild	-40.000
Raad 16/10/2024 Vrijval onderhoudsvoorziening voormalige Drijverschool Den Hoorn	251.253
Raad 06/11/2024 Algemene uitkering incidenteel voordeel meicirculaire 2024	959.272
Raad 06/11/2024 Aanvullende voorstellen programmabegroting 2025	-1.984.600
Raad 06/11/2024 Mutaties voorstellen perspectiefnota 2025	-75.000
Raad 06/11/2024 Rapportage grondexploitaties en grote projecten	-38.446
Raad 06/11/2024 Overschot begroting 2025 (eenmalig naar algemene reserve)	2.185.000
Stand algemene reserve per programmabegroting 2025	**4.769.197**

Dit is ruim € 2.750.000 boven de ondergrens van € 2.000.000

Hoofdstuk 3 - Samenvatting begroting

Samenvatting begroting

Recapitulatie

Bedragen x €1.000

Programma	L/B	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
0 Voor en door bewoners	Lasten	19.261	30.376	20.323	25.357	19.337	19.010	19.010
	Baten	48.241	61.413	49.345	58.067	48.755	48.077	48.225
	Saldo	**28.980**	**31.037**	**29.022**	**32.710**	**29.418**	**29.067**	**29.215**
1 Veiligheid op orde	Lasten	2.650	2.950	2.936	3.003	3.052	3.101	3.101
	Baten	130	118	123	125	125	125	125
	Saldo	**-2.520**	**-2.832**	**-2.813**	**-2.878**	**-2.927**	**-2.976**	**-2.976**
2 Goede bereikbaarheid	Lasten	6.864	7.998	10.662	9.301	8.744	8.744	8.744
	Baten	640	980	1.033	1.037	1.037	1.037	1.037
	Saldo	**-6.224**	**-7.018**	**-9.629**	**-8.264**	**-7.707**	**-7.707**	**-7.707**
3 Mooi en gastvrij Texel/Texel werkt!	Lasten	1.164	1.357	1.415	1.587	1.364	1.399	1.254
	Baten	9.917	9.877	10.117	10.368	10.368	10.368	10.368
	Saldo	**8.753**	**8.520**	**8.702**	**8.781**	**9.004**	**8.969**	**9.114**
4 Toekomst voor de jeugd	Lasten	2.800	2.180	2.144	2.181	2.183	2.050	2.116
	Baten	1.016	269	49	38	38	38	38
	Saldo	**-1.784**	**-1.911**	**-2.095**	**-2.143**	**-2.145**	**-2.012**	**-2.078**
5 Samen beleven en bewegen	Lasten	6.404	7.202	7.886	9.435	8.673	8.597	8.597
	Baten	1.307	1.005	874	924	873	798	798
	Saldo	**-5.097**	**-6.197**	**-7.012**	**-8.511**	**-7.800**	**-7.799**	**-7.799**
6 Zorg voor elkaar	Lasten	20.064	17.492	15.137	17.716	17.458	17.405	17.701
	Baten	6.234	2.507	2.111	2.588	2.568	2.529	2.529
	Saldo	**-13.830**	**-14.985**	**-13.026**	**-15.128**	**-14.890**	**-14.876**	**-15.172**
7 Volksgezondheid, duurzaam en schoon	Lasten	8.368	6.609	7.728	8.369	8.191	7.621	7.621
	Baten	6.608	6.605	6.397	7.149	7.281	7.211	7.211
	Saldo	**-1.760**	**-4**	**-1.331**	**-1.220**	**-910**	**-410**	**-410**
8 Goed wonen	Lasten	5.742	4.592	2.974	5.169	3.774	3.644	3.644
	Baten	2.536	3.182	1.156	1.822	1.822	1.822	1.822
	Saldo	**-3.206**	**-1.410**	**-1.818**	**-3.347**	**-1.952**	**-1.822**	**-1.822**

Resultaat na bestemming (excl. De Bolder)		**3.312**	**5.200**		**0**	**91**	**434**	**365**

	L/B	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Gemeente Texel	Lasten	73.317	80.756	71.205	82.118	72.776	71.571	71.788
	Baten	76.629	85.956	71.205	82.118	72.867	72.005	72.153
	Saldo	**3.312**	**5.200**	**0**	**0**	**91**	**434**	**365**
Leer-Werkbedrijf De Bolder (prog. 6)	Lasten	4.534	4.629	4.876	4.982	4.838	4.767	4.738
	Baten	4.534	4.707	4.876	4.982	4.838	4.767	4.738
	Saldo	**0**	**78**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Eliminatie participatiebudget	Lasten	-2.835	-3.010	-2.882	-2.878	-2.706	-2.643	-2.580
	Baten	-2.835	-3.010	-2.882	-2.878	-2.706	-2.643	-2.580
	Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	Lasten	75.016	82.375	73.199	84.222	74.908	73.695	73.946
	Baten	78.328	87.653	73.199	84.222	74.999	74.129	74.311
	Saldo	**3.312**	**5.278**	**0**	**0**	**91**	**434**	**365**

Materieel sluitende begroting 2025-2028

Materieel sluitende begroting 2025-2028

Onderstaande tabel laat zien dat de gemeente Texel een materieel sluitende meerjarige begroting (ABC) heeft. Dat wil zeggen dat alle structurele lasten (meer dan) volledig gedekt zijn door structurele baten.

De incidentele toevoeging aan reserves van € 2.185.000 in 2025 betreft het begrotingsoverschot 2025 dat eenmalig naar de algemene reserve is gestort, zie hoofdstuk 2 financieel perspectief 2025-2028. De overige specificaties en toelichtingen van de incidentele baten en lasten (B) en incidentele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves is terug te vinden in het hoofdstuk 2 financieel perspectief, overzicht incidentele baten en lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totale lasten	82.038	74.908	73.696	73.947
Totale baten	84.223	74.999	74.130	74.312
Begrotingsoverschot (A)	**2.185**	**91**	**434**	**365**
Incidentele baten	1.483	184	230	0
Incidentele lasten	9.093	1.387	0	0
Saldo incidentele baten/lasten (B)	**-7.610**	**-1.203**	**-230**	**0**
Incidentele onttrekkingen uit reserves	7.610	1.203	230	0
Incidentele toevoeging aan reserves	4.510	0	0	0
Saldo toevoegingen/onttrekkingen reserves (C)	**-3.100**	**-1.203**	**-230**	**0**
Structureel en reëel in evenwicht (A+B+C)	**JA 2.185**	**Ja 91**	**Ja 434**	**Ja 365**

Mutaties reserves gemeente Texel

Mutaties reserves gemeente Texel

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
Lasten	**Inc.**	**Str.**	**Inc.**	**Str.**	**Inc.**	**Str.**	**Inc.**	**Str.**
Programma voor en door bewoners:								
1) Algemene reserve	2.185	0	0	0	0	0	0	0
2)Bestemmingsreserve haven	0	1.119	0	1.119	0	1.119	0	1.119
3) Regiodeal de Waddeneilanden	2.325	0	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	4.510	1.119	0	1.119	0	1.119	0	1.119
Baten	**Inc.**	**Str.**	**Inc.**	**Str.**	**Inc.**	**Str.**	**Inc.**	**Str.**
Programma voor en door bewoners:								
1) Algemene reserve	7.474	0	1.203	0	230	0	0	0
2) Bestemmingsreserve haven	0	401	0	401	0	401	0	401
4) Gemeentelijke schapenboeten	136	0	0	0	0	0	0	0
5) Flexwoningen Mars Noord	0	554	0	554	0	554	0	554
	7.610	955	1.203	955	230	955	0	955
Saldo Mutaties	-3100	**164**	-1203	**164**	-230	**164**	**0**	**164**

1) Het begrotingsoverschot 2025 van € 2.185.000 is incidenteel in de algemene reserve gestort. Voor de onttrekking uit de algemene reserve van € 7.474 .000 wordt u verwezen naar hoofdstuk 2, overzicht incidentele baten en lasten.

2) De structurele storting in de bestemmingsreserve haven heeft betrekking op exploitatie en beheer van de haven in Oudeschild (€ 900.000.) Daarnaast wordt in dezelfde reserve een jaarlijkse storting gedaan (€ 219.000) die bestemd is voor personeel, frictie en onderhoud. De onttrekking uit de bestemmingsreserve haven heeft betrekking op de dekking van - kapitaallasten nieuwe investering haven 2024
(€ 198.000) en salariskosten personeel haven en inhuur personeel (€ 98.646).

3) Zie hiervoor voorstel 1 van de perspectiefnota 2025.

4) Zie hiervoor voorstel 15 van de perspectiefnota 2025.

5) Dit betreft de dekking van het exploitatietekort flexwoningen Mars Noord conform raadsbesluit van 17 april 2024. Hiervoor is voor de komende 15 jaar € 3.700.000 gereserveerd. Het tekort is jaarlijks aflopend.

Hoofdstuk 4A -> Programma's 0 - Voor en door bewoners

Visie

De menselijke maat is bij onze dienstverlening richting inwoners, ondernemers en bezoekers het uitgangspunt. Dat betekent dat onze communicatie begrijpelijk is en dat we iedereen serieus behandelen.

We zijn toegankelijk door een goede bereikbaarheid op verschillende manieren: via een persoonlijke afspraak, digitaal en via telefonisch contact. En voor mensen die zo bij ons binnenlopen, proberen we ook tijd vrij te maken. Ons doel is dat iedereen moeiteloos met ons kan schakelen: digitaal waar het kan, persoonlijk waar het nodig is. Het veilig kunnen werken van onze medewerkers blijft een belangrijk thema.

Onze focus ligt op het bieden van persoonlijke ondersteuning aan bewoners die dat wensen of nodig hebben. We werken zoveel mogelijk op afspraak. Zo creëren we tijd om persoonlijke aandacht te kunnen bieden. We hebben aandacht voor mensen die laaggeletterd en/of digitaal minder vaardig zijn. Door meer digitalisering, standaardisering en automatisering is er meer tijd en ruimte voor persoonlijke aandacht en de menselijke maat.

Wij geloven in de kracht van de Texelse gemeenschap en omarmen deze, terwijl we ondersteuning bieden waar dat nodig is. Via de Texelse aanpak voor burgerparticipatie faciliteren wij actieve deelname aan het lokale beleid en dichten we de kloof tussen inwoner en overheid. Transparantie staat bij ons hoog in het vaandel. Onze informatie moet gemakkelijk vindbaar, deelbaar, toegankelijk en goed te archiveren zijn.
We werken nauw samen met de gemeenten in de Noordkop en de Waddeneilanden. In 2025 start de uitvoering van Regio Deal de Waddeneilanden.

Onze financiële basis is solide, met een strakke begroting. Daarnaast werken we met moderne en toekomstbestendige ICT-systemen. We hebben veel aandacht voor informatiebeveiliging en privacy en werken hybride waar dit passend is. We zien dat de samenleving voortdurend verandert. Dit heeft impact op onze rol als lokale overheid en daarom ontwikkelt onze organisatie door via Organisatie op Koers 2.0.

We zijn klaar voor de toekomst!

Link naar Visie en Beleid - Texel

0.1 Bestuur

Wat willen wij bereiken?

De samenwerking met inwoners, ondernemers en andere overheden is van groot belang voor de gemeente. Dit doen we door regelmatig te overleggen met de dorpscommissies en het Texels Ondernemersplatform TOP. Samenwerken met andere overheden werpt zijn vruchten af, zoals bij het binnenhalen van twee Regio Deals. De Regio Deal de Waddeneilanden is van start gegaan met de uitvoering langs de vijf deellijnen. We blijven nauw betrokken bij de uitvoering en het inbrengen van specifieke projecten voor Texel. Daarnaast werken we samen met de gemeenten in de Noordkop en zetten we ons gezamenlijk in voor de versterking van de belangen in de Noordkop. Hoe deze samenwerking vorm krijgt, wordt steeds duidelijker.

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Instellen bestemmingsreserve programmalijn Regio Deal de Waddeneilanden		
Programma/taakveld	0-0.1		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Door de raad is op 16 februari 2022 het uitvoeringsplan 'Programmaplan de Waddeneilanden' ter kennisgeving aangenomen. Er is nu duidelijkheid over de bijdragen van de eilanden. In totaal is voor de Regio Deal € 36.000.000 beschikbaar. Hiervan wordt € 9.000.000 aan de Waddeneilanden gevraagd. Een bedrag van € 5.000.000 is beschikbaar voor de versnellingsgelden woningbouw 2023. De overige € 31.000.000 is voor de vijf programmalijnen beschikbaar gesteld. Hieraan moeten de Waddeneilanden 25% bijdragen, het Rijk financiert 50% en de provincies Noord-Holland en Friesland 25%. De verdeling van de bijdragen zal volgens de huidige verdeelsleutels plaatsvinden. Dat betekent voor Texel 30%: € 2.325.000. Het voorstel is om voor dit bedrag een bestemmingsreserve in te stellen. De verwachting is dat dit bedrag niet (volledig) noodzakelijk is. Projecten die in aanmerking komen voor een bijdrage uit de Regio Deal, vallen te zijner tijd weer vrij ten gunste van de Algemene Reserve.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 2.325.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Vernieuwing Programmaplan Organisatie op Koers 2.0		
Programma/taakveld	0-0.1		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	In de afgelopen jaren hebben we gebruikgemaakt van bestaande middelen voor organisatieontwikkeling. Voor de uitvoering van het Programmaplan hebben we echter nog geen inzicht in de eventuele extra middelen die structureel nodig zouden kunnen zijn. Daarom verzoeken wij voor 2025 om incidenteel budget voor onder andere externe advisering, om de uitvoering van het Programmaplan te verfijnen en mogelijke scenario's te verkennen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel			

0.2 Burgerzaken

Wat willen wij bereiken?

De dienstverlening op Texel is toegankelijk en begrijpelijk voor iedereen. Of dat nu aan de balie is, online of aan de telefoon. Iedereen kan eenvoudig zaken met ons doen. Waar nodig verbeteren we deze dienstverlening. Vanuit het principe ‘digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is’ gaan we mee met de ontwikkelingen die er zijn.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Wat willen wij bereiken?

We zorgen goed voor de gebouwen, gronden en landerijen die we, al of niet tijdelijk, in bezit hebben. We beheren deze locaties en verhuren aan derden daar waar van toepassing. We werken met een meerjarige onderhoudsplanning, zodat werkzaamheden gestructureerd en zo kosten efficiënt mogelijk worden uitgevoerd. Jaarlijks reserveren we op basis van deze onderhoudsplanning geld voor het in standhouden en verduurzamen van deze objecten. De duurzaamheidsambities van de gemeente Texel om gasloos te zijn in 2035, zijn in de onderhoudsplanning verwerkt.

0.4 Overhead

Wat willen wij bereiken?

Om alle gemeentelijke diensten zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren, worden kosten gemaakt die samenhangen met sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. In de huidige arbeidsmarkt vraagt het veel inspanning om de organisatie op sterkte te houden. We zetten in op effectieve arbeidsmarktcommunicatie voor het versterken van onze organisatie.

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Arbeidsmarkt com.beleid / employerbranding / aantrekkelijke werkgever		
Programma/taakveld	0-0.4		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt is de gemeente Texel eind 2023 gestart met de ontwikkeling van een doordacht arbeidsmarkt-communicatiebeleid om competente, geïnteresseerde en betrokken medewerkers aan te trekken en te behouden. Prettig en bedoeld bijeffect is de positieve uitstraling van de gemeente als werkgever. Richting alle Texelaars en naar een selecte doelgroep overkanters. Ook zorgt het voor trots bij en behoud van de huidige medewerkers. Voor de verdere uitrol van dit communicatiebeleid en deze *employer branding* zijn we toe aan ontwikkeling en uitwerking van het werkgeversmerk, passend bij de identiteit en het toekomstbeeld van de gemeente Texel. Gevolgd door een marketingcampagne en zichtbaarheid via diverse kanalen. Het eenmaal vastgestelde arbeidsmarktcommunicatiebeleid moet een vaste plek krijgen in de plannen en op de agenda's van zowel het HRM-team als het team van communicatie. Het aantrekken, boeien en binden van werknemers is een gedeelde verantwoordelijkheid. Het verdient aanbeveling om voor de komende jaren structureel budget te reserveren voor evaluatie, bijstelling en onderhoud van het beleid, de campagne en de uitingen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 25.000	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Incidenteel A&O uitbreiding (teamleider)		
Programma/taakveld	0-0.4		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	1 fte teamleider Bedrijfsvoering (voorlopig voor twee jaar als pilot). Er is geconstateerd dat op het onderdeel Bedrijfsvoering een teamleider noodzakelijk is. We zien dit als een pilot voor twee jaar, waarna wordt geëvalueerd of de functie structureel dient te worden ingevuld.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 80.000	Incidenteel	Begroting 2025
	€ 80.000	Incidenteel	Begroting 2026
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Incidenteel A&O HRM		
Programma/taakveld	0-0.4		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Tijdelijk, voor twee jaar, uitbreiding/ondersteuning HRM in verband met arbeidsmarktsituatie (recruiter) en inzet op grote projecten zoals Strategische Personeelsplanning (SPP), Organisatie op Koers en beleidsmatige ontwikkelingen uit de cao, zoals vitaliteit en werken in een gezonde en veilige omgeving.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 110.000	Incidenteel	Begroting 2025
	€ 110.000	Incidenteel	Begroting 2026
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Herwaarderingsronde		
Programma/taakveld	0-0.4		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	De laatste keer dat gemeentebreed functies zijn beschreven en gewaardeerd was in 2013. Inmiddels is veel geschoven met taken en verantwoordelijkheden en is er veel veranderd in de werkzaamheden. Het is daarom tijd voor een gemeentebrede herwaarderingsronde. Voor deze werkzaamheden wordt een extern bureau ingeschakeld.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Uitbreiding AO aanbesteding		
Programma/taakveld	0-0.4		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	1 fte adviseur inkoop en aanbesteding. In de hele organisatie is er behoefte aan een adviseur inkoop & aanbesteding. Als gemeente lopen we risico's (financieel en qua rechtmatigheid) wanneer de inkoop en aanbesteding niet op orde zijn. Voor een gedegen bedrijfsvoering is het noodzakelijk om de professionele kennis op dit gebied in eigen huis te hebben. De loonkosten voor een fulltime-adviseur III bedragen € 110.000. Er is een structureel inhuurbudget beschikbaar van € 25.000, waardoor € 85.000 extra wordt gevraagd.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 85.000	Structureel	Begroting 2025 e.v
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Bestendigen uren communicatie		
Programma/taakveld	0-0.4		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Voor het bestendigen van de communicatie-inzet op gemeentelijke onderwerpen vragen wij een structureel bedrag van € 149.000. De afgelopen jaren is de vraag naar communicatieondersteuning toegenomen. Gemeentelijke onderwerpen worden groter en complexer en de communicatie ervan vraagt meer aandacht. Landelijke thema's, zoals het tekort aan betaalbare woningen, de energie- en vluchtelingencrisis en de Omgevingsvisie/-wet hebben een stevige communicatievisie en -aanpak nodig. Communicatie wordt steeds veelzijdiger en onoverzichtelijker en informatie verspreidt zich sneller. Daarnaast is sprake van een toename van maatschappelijk onbehagen en polarisatie. Ingezette ontwikkelingen, zoals het inwonersberaad en de professionalisering van participatie, dragen bij aan het herstel van vertrouwen, maar vragen ook om communicatieve ondersteuning. De afgelopen jaren is de toename aan communicatieondersteuning incidenteel opgelost. Om de kwaliteit en continuering ervan te bestendigen, is een structurele urenuitbreiding nodig. De huidige formatie is 2,1 fte, gevraagde uitbreiding is 1,5 fte.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 149.000	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Formaliseren projectassistentie Gemeentewerken		
Programma/taakveld	0-0.4		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Voor 2025 e.v. wordt structureel 0,5 fte (18 uur per week) projectassistentie gevraagd voor langlopende projecten bij Gemeentewerken. De afgelopen vier jaar is projectassistentie ingezet en incidenteel gedekt. De structurele ondersteuning van de projectleider(s) bleek noodzakelijk en efficiënt.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 31.500	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

0.63 Parkeerbelasting

Wat willen wij bereiken?

Voor het bekostigen van het parkeren op Texel, zijn verschillende middelen beschikbaar. Hiermee houden we ons eiland bereikbaar. De beschikbare middelen zijn:

- heffing en invordering
- opbrengsten parkeerfaciliteiten
- opbrengsten boetes

Het beleid is om het fietsen op het eiland te stimuleren. Daarom verhogen we de parkeertarieven het komende jaar.

We zetten de middelen passend in en handhaven hierop structureel.

Wat gaan wij ervoor doen?

<table>
<tr><td>Voorstel</td><td colspan="3">Verhogen parkeeropbrengsten</td></tr>
<tr><td>Programma/taakveld</td><td colspan="3">0-0.63</td></tr>
<tr><td>Programmabegroting</td><td colspan="3">Nieuw</td></tr>
<tr><td>Motivatie</td><td colspan="3">Het beleid is om het fietsen op het eiland te stimuleren. Daarnaast zijn de tarieven voor parkeren de laatste jaren niet verhoogd. We stellen daarom voor om de tarieven te verhogen per 1 januari naar:

Jaarvignet € 40,00
Weekvignet € 30,00
Dagvignet € 20,00
Uurtarief € 3,50</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Financieel</td><td>Bedrag</td><td>Baten</td><td>Dekking</td></tr>
<tr><td>- € 1.400.000 (voordeel)</td><td>Structureel</td><td>Begroting 2025</td></tr>
<tr><td>Toelichting financieel</td><td colspan="3">In de opbrengst is rekening gehouden met gedragsverandering doordat er minder auto's worden geparkeerd op plaatsen voor betaald parkeren.</td></tr>
</table>

0.8 Overige baten en lasten

Wat willen wij bereiken?

Het streven is om de leges zoveel mogelijk kostendekkend te laten zijn. In 2025 doen we onderzoek hoe we de kostendekkendheid kunnen verhogen en of we alle kosten juist en volledig toerekenen aan de leges.

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Onderzoek kostendekkendheid leges		
Programma/taakveld	0-0.8		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	Voor de berekening van de kostendekkendheid van de leges is dit jaar een extern bureau ingeschakeld. Dit bureau heeft op basis van de aangeleverde gegevens de kostendekkendheid berekent. Dit bureau berekent voor vele gemeenten in Nederland de kostendekkendheid en heeft op basis van de berekening voor Texel aanknopingspunten meegeven voor een onderzoek. Dit onderzoek zou moeten gaan over de kostendekkendheid van de leges. Hierbij moet minimaal worden gekeken naar de toerekening van kosten, de hoogte van de leges en andere mogelijkheden voor het heffen van leges. Dit op basis van ervaringen bij andere gemeenten. Het college stelt hiervoor een bestuursopdracht op. We verwachten dat we door het onderzoek meer opbrengsten kunnen krijgen bij de leges. We nemen daarom vanaf 2026 een stelpost op van €400.000 structureel.		
Financieel	Bedrag	Baten	Dekking
	- € 400.000 (voordeel)	Structureel	Begroting 2026 e.v.
Toelichting financieel			

Verbonden partijen in programma 0

Naam verbonden partijen	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
De waddeneilanden	0.4 Overhead 2.3 Recreatieve havens 3.4 Economische promotie 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie 8.1 Ruimtelijk en leefomgeving	Samenwerking toepassing Convenant vaarrecreatie en kwailiteitsverbetering jachthavens. Bevordering toerisme naar Waddeneilanden in relatie tot Werelderfgoed-status Wadden. Samenwerken op het vlak van de omgevingswet.
GR Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	0.4 Overhead	Beheer overgebrachte archieven, inspectie uitvoering informatiebeheer, advisering en ondersteuning kwaliteitsverbetering.

0 Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2023	13,37 fte
				2024	13,14 fte
				2025	13,71 fte
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2023	12,78 fte
				2024	12,88 fte
				2025	12,55 fte
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatkosten	Kosten per inwoner in €	Eigen begroting	2023	€ 1.596
				2024	€ 1.449
				2025	€ 1.647
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2023	€ 4.603.106 22,24%
				2024	€ 1.978.136 10,62%
				2025	€2.959.707 13,73%
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten (exclusief De Bolder)	Eigen begroting	2023	15,40%
				2024	14,70%
				2025	14,50%

0 Begroting

0 Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000 meerjaren begroting

Lasten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestuur	1.708	8.220	1.784	3.303	2.060	1.973	1.973
Burgerzaken	810	850	869	974	974	974	974
Overhead	8.937	10.180	10.580	11.803	11.535	11.295	11.295
Treasury	999	1.131	2.220	2.907	2.907	2.907	2.907
OZB woningen	3	5	5	5	5	5	5
Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Belastingen overig	558	543	722	754	754	754	754
Overige baten en lasten	-122	152	1.008	-16	-17	-17	-17
Mutaties reserves	6.368	9.295	3.136	5.629	1119	1119	1119
Totaal lasten programma 0	**19.261**	**30.376**	**20.324**	**25.357**	**19.337**	**19.010**	**19.010**

Bedragen x €1.000

Baten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestuur	613	6.504	28	1.278	28	28	28
Burgerzaken	187	172	229	235	2159	1186	956
Overhead	290	296	101	101	235	235	235
Treasury	1.146	1.356	1.537	2.128	101	101	101
OZB woningen	1.152	1.271	1.132	1.258	2.128	2.128	2.128
OZB niet-woningen	761	798	879	899	1258	1258	1258
Parkeerbelasting	4.568	4.634	4.527	5.977	899	899	899
Belastingen overig	241	241	261	267	5977	5977	5977
Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	32.014	34.296	34.957	37.343	267	267	267
Overige baten en lasten	273	516	15	15	35257	35620	35933
Mutaties reserves	6.996	11.329	5.680	8.567	446	378	443
Totaal baten programma 0	**48.241**	**61.413**	**49.346**	**58.067**	**48.755**	**48.077**	**48.225**

Saldo	**28.980**	**31.037**	**29.022**	**32.710**	**29.418**	**29.067**	**29.215**

Hoofdstuk 4A -> Programma's 1 - Veiligheid op orde

Visie

We streven naar een veilige en leefbare gemeente voor alle inwoners en bezoekers. Het is belangrijk dat iedereen veilig op ons eiland kan wonen, verblijven, werken en ondernemen. Ook het gevoel van veiligheid moet goed zijn. Onze inzet is gericht op het handhaven van de openbare orde en het beschermen van inwoners, bezoekers en eigendommen tegen criminaliteit, overlast en calamiteiten. We houden toezicht op het naleven van wetten en verordeningen en nemen maatregelen om (de gevolgen van) ongevallen en andere veiligheidsrisico's te voorkomen of te beperken.

Proactieve maatregelen om criminaliteit en ongevallen te voorkomen vormen een speerpunt van ons beleid. We zijn voorbereid op rampen en crises en streven ernaar om de impact hiervan op onze gemeenschap tot een minimum te beperken. Dit is voor een groot deel belegd bij de Veiligheidsregio via een gemeenschappelijke regeling. In samenwerking met de Veiligheidsregio zorgen we ervoor dat de veiligheid van onze inwoners en bezoekers zoveel als mogelijk wordt gewaarborgd.

Onze visie op veiligheid is er een van integrale samenwerking. Verschillende instanties en belanghebbenden dragen gezamenlijk bij aan een veilige en veerkrachtige gemeente. Samen bouwen we aan een omgeving waar iedereen zich veilig kan voelen en waar een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor veiligheid de norm is.

Link naar Visie en Beleid _ Texel

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat willen wij bereiken?

We willen ons effectief voorbereiden op rampen, crises, noodsituaties en incidenten en daar effectief op kunnen reageren. Dit omvat het voorbereiden op, reageren op en herstellen van rampen, crises en incidenten, met als doel de schade zo beperkt mogelijk te houden en adequate hulp en ondersteuning te bieden aan getroffenen. Via samenwerking met diverse overheidsinstanties, hulpdiensten en de Texelse gemeenschap streven we naar een veerkrachtige en goed voorbereide gemeente, die in staat is om snel en adequaat te handelen bij calamiteiten.

1.2 Openbare orde en veiligheid

Wat willen wij bereiken?

We willen een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners en bezoekers creëren, bevorderen en behouden. Door onder meer het waarborgen van de openbare orde, het voorkomen en beperken van criminaliteit en overlast, en het handhaven van wetten en verordeningen. Via samenwerking met relevante partners en het ontwikkelen van passend beleid streven we naar een samenleving waarin iedereen zich veilig voelt.

Verbonden partijen in programma 1

Naam verbonden partijen	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	1.1 Crisisbeheersing en brandweer 7.1 Volksgezondheid	Brandweerzorg (preventief en repressief), meldkamer, Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Ramper (GHOR), risico- & crisisbeheersing, Veiligheidshuis, ambulancezorg.
GGD Hollands Noorden	1.2 Openbare orde en veiligheid 7.1 Volksgezondheid	Uitvoering inspectie kinderopvang. Bescherming en bevordering van de gezondheid, uitvoering gemeentelijk gezondheidsbeleid, goede jeugdgezondheidszorg (o.a. consultatiebureau) en preventie.
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	1.2 Openbare orde en veiligheid	De kwaliteit van de uitvoering van de milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) te verbeteren en een uniform karakter te geven. Openbaar belang: een schone veilige leefomgeving.
Centrumregeling samenwerking Vlieland, Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Leeuwarden	0.1 Bestuur	Het tot stand brengen van de voorzieningen ter ondersteuning van de uitvoering van de aan de gemeentelijke bestuursorganen opgedragen taken.

1 Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Stichting Halt	2018	10	12
				2019	15	13
				2020	14	11
				2022	15	8
				2023	10	9
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2017	0,7	2,9
				2018	0,4	2,5
				2019	0,4	2,3
				2020	0,4	2
				2021	0,7	1,8
				2022	0,7	2,3
				2023	0,4	2,5
1. Veiligheid	Gewelds- en seksuele misdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2018	5,5	4,8
				2019	2,2	4,9
				2020	3,7	4,6
				2021	2,6	4,4
				2022	4,4	4,6
				2023	2,5	4,3
1. Veiligheid	Diefstal/inbraak uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2017	0,7	2,9
				2018	0,4	2,5
				2019	0,4	2,3
				2020	0	1,8
				2021	0,4	1,4
				2022	0,4	1,4
				2023	0,4	1,3
1. Veiligheid	Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2018	4	5,4
				2019	7	5,9
				2020	4,4	6,3
				2021	8,1	6,1
				2022	5,5	6
				2023	5	5,8

1 Begroting

1 Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000 meerjaren begroting

Lasten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Crisisbeheersing en brandweer	2.195	2.397	2.151	2.326	2.375	2.424	2.424
Openbare orde en veiligheid	455	553	785	677	677	677	677
Totaal lasten programma 1	**2.650**	**2.950**	**2.936**	**3.003**	**3.052**	**3.101**	**3.101**

Bedragen x €1.000

Baten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Crisisbeheersing en brandweer	39	41	45	45	45	45	45
Openbare orde en veiligheid	91	77	78	80	80	80	80
Totaal baten programma 1	**130**	**118**	**123**	**125**	**125**	**125**	**125**

Saldo	**-2.520**	**-2.832**	**-2.813**	**-2.878**	**-2.927**	**-2.976**	**-2.976**

Hoofdstuk 4A -> Programma's 2 - Goede bereikbaarheid

Visie

Dit programma gaat over de bereikbaarheid op en naar Texel. Wij zijn verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van een wegen-, straten- en fietspadennet over het hele eiland en voetpaden binnen de bebouwde kom. We willen een veilige infrastructuur die past bij het verkeersaanbod. Bij herstel en reconstructies van de infrastructuur richten we de weg zo veilig mogelijk in, met ondersteuning van de provincie.

Een belangrijk onderdeel van de bereikbaarheid is goed functionerend openbaar vervoer. De verantwoordelijkheid voor het busvervoer ligt bij de provincie en wij blijven met haar in gesprek over mogelijke verbeteringen.

Als eiland zijn wij sterk afhankelijk van de veerverbinding met Den Helder. We werken samen met TESO aan de bereikbaarheid van het opstelterrein op Texel. Waar mogelijk ondersteunen we de lobby richting Rijkswaterstaat inzake het onderhoud en een spoedige reconstructie van de aanlandingen in Den Helder en op Texel.

We zijn over water ook bereikbaar via de NIOZ-haven en Haven Oudeschild.

Link naar Visie en Beleid - Texel

2.1 Verkeer en vervoer

Wat willen wij bereiken?

We willen dat ons bestaande wegen-, straten-, fiets- en wandelpadennet goed is onderhouden. We zorgen ervoor dat de budgetten voor onderhoud en vervanging op orde blijven. Het gebruik van de fiets als vervoermiddel op het eiland stimuleren we zoveel mogelijk.

Sinds 2021 hebben we de fietspaden, wegen en parkeerterreinen van Staatsbosbeheer overgenomen. De afgelopen jaren zijn met name de fietspaden voortvarend opgeknapt. De waardering van bezoekers op het onderdeel fiets- en wandelpaden is hierdoor ook flink gestegen. We willen deze lijn vasthouden.

Als onderlegger voor beheer en onderhoud is in 2023 een Wegenbeheerplan vastgesteld voor een periode van vijf jaar. We verwachten in 2024 een nieuwe mobiliteitsvisie. Die bepaalt de richting van de aanpassingen in de infrastructuur die we de komende jaren gaan doen.

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Onderzoek naar verkeerssituatie rondom camping Loodsmansduin		
Programma/taakveld	2-2.1		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	De verkeerssituatie op de Rommelpot, vanaf het kruispunt Klif/Witteweg naar camping Loodsmansduin, is op drukke momenten verre van ideaal. De dorpscommissie ziet ook graag een verkeersveiliger oplossing. De smalle asfaltweg, gecategoriseerd als erftoegangsweg 60 km/uur buiten de bebouwde kom, moet al het recreatieverkeer te voet, fietsend, per auto of camper, én het bezorgend verkeer verwerken. Op de drukste momenten in het toeristenseizoen is de huidige situatie ongewenst. Het huidige, smalle profiel beperkt echter de speelruimte om tot optimale oplossingen te kunnen komen. Er moet eerst onderzoek worden gedaan naar de knelpunten en oplossingsmogelijkheden aangaande de verkeerscirculatie van en naar de camping en rond en in Den Hoorn. Al dan niet in combinatie met een andere inrichting van de huidige toegangsweg. De toekomstplannen van camping Loodsmansduin worden hierin uiteraard betrokken. De onderzoekskosten door een verkeerskundig adviesbureau worden geraamd op € 25.000.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 25.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Aanleggen grasbetonstenen langs diverse buitenwegen		
Programma/taakveld	2-2.1		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	In het Beheerplan Wegen 2024-2028 is een uitgangspunt om de buitenwegen te voorzien van grasbetonstenen op de locaties waar veel schade aan de bermen wordt toegebracht door het verkeer. Oorzaak is doorgaans de relatief smalle rijbanen i.c.m. de hoeveelheid en zwaarte van het verkeer. Jaarlijks worden daarom vele kilometers wegbermen onderhouden. Op deze manier houden we de wegconstructies zolang mogelijk in een goede kwaliteit en streven we naar verbetering van de veiligheid van alle verkeer. In 2025 wordt onderzocht welke wegen (Amaliaweg, Laagwaalderweg (De Vang-Veenselangweg), Rommelpot (Klif-Loodsmansduin), Fonteinsweg (Westerslag- Jan Ayeslag), Koningsweg) op korte termijn niet op een andere manier dan met grasbetonblokken veilig kunnen worden gemaakt en leggen we hier de noodzakelijke grasbetonstenen aan. Bij de andere gevraagde trajecten worden eerst alternatieve mogelijkheden onderzocht zoals passeerstroken of eenrichtingsverkeer.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 606.750	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Straatmeubilair vervangen		
Programma/taakveld	2-2.1		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	In 2025 wordt het periodiek vervangen van gemeentelijke banken, picknicksets, borden en dergelijke langs de Texelse wegen voortgezet. Verder vervangen we de gemeentelijke hekwerken om de algemene begraafplaatsen in Den Burg en Oosterend. Vanwege de forse investeringen in de afgelopen jaren is voor 2025 een bedrag van € 95.000 toereikend.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 95.000	Incidenteel	Begroting 2025
	€ -170.000	Incidenteel	Reeds structureel opgenomen (besloten bij begroting 2019) € 170.000
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Pontweg Noord (De Koog/Dorpsstraat - Californiëweg) rehabiliteren 2025	
Programma/taakveld	2-2.1	
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025	
Motivatie	In het najaar van 2023 heeft de raad het Beheerplan Wegen 2024-2028 vastgesteld. In het kader van het structureel verbeteren/vervangen van wegverhardingen staat een aantal wegen in het beheerplan opgenomen in deze periode. Het herstel van Pontweg-Noord (De Koog/Dorpsstraat-Californiëweg) staat nu op de planning voor 2025 en het zuidelijke deel tot de Akenbuurt voor een later moment in 2026 (perspectiefnota 2026). De weg heeft de status gebiedsontsluitingsweg, de geldende maximumsnelheid bedraagt 80 km per uur. De Pontweg is de verbindingsweg tussen de veerhaven, Den Burg en De Koog. De verkeersintensiteit wordt geschat op drieduizend tot achtduizend motorvoertuigen per etmaal. In de huidige situatie is de asfaltverharding 7,20 meter breed, met aan beide zijden een vrijliggend fietspad. Op diverse plekken zijn aanliggende bushaltes aanwezig. Deze situatie voldoet aan de huidige inrichtingseisen en daarom blijft de weginrichting ongewijzigd. De weg is in slechte staat van onderhoud en technisch grotendeels afgeschreven. Een forse ingreep is noodzakelijk. Voorgesteld wordt om in eerste instantie Pontweg-Noord baanbreed te versterken en ook de naastgelegen fietspaden te voorzien van nieuw asfalt. Het gaat om het gedeelte tussen de kom van De Koog en de T-kruising met de Californiëweg. De Pontweg is de hoofdontsluitingsweg van Texel. Het afsluiten van deze weg voor alle verkeer tijdens het onderhoud heeft grote impact op de bereikbaarheid van dorpen, vakantieparken en strandslagen. Vanwege de functie en het gebruik is ervoor gekozen om de herstelwerkzaamheden in twee fases uit te voeren. Voor 2025 staat het noordelijke deel op het programma, het gedeelte vanaf de Californiëweg tot de rotonde Akenbuurt volgt in 2026.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
		Begroting 2025
	De afschrijvingstermijn is 40 jaar	

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Amaliaweg rehabilitatie	
Programma/taakveld	2-2.1	
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025	
Motivatie	De Amaliaweg is een erftoegangsweg in het buitengebied. Er geldt een maximum snelheid van 60 km per uur. De verharding is versneld achteruitgegaan, mede doordat de omleidingsroute bij de recente verbetering van het provinciale deel van de Pontweg hierlangs ging. De weg is nu volledig aan het einde van de technische levensduur en zal moeten worden hersteld.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
		Begroting 2025
Toelichting financieel	De afschrijftermijn is 40 jaar	

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Herinrichting Keesomlaan gedeelte Elemert (incl. busstation) tot Beatrixlaan	
Programma/taakveld	2-2.1	
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025	
Motivatie	Dit deel van de Keesomlaan krijgt een regenwaterriool, waarvoor al een krediet beschikbaar is. Er is nog geen budget voor de herinrichting van de straat. Als de Keesomlaan opengaat, zullen ook de kabel- en leidingbedrijven hun onderhoud willen doen. De status van de weg is erftoegangsweg, de geldende maximumsnelheid is 30 km per uur. Dit gedeelte van de Keesomlaan is een woonstraat nabij het centrum van Den Burg. Het betreft een eenrichtingsweg vanaf de Beatrixlaan. De verkeersintensiteit is redelijk, tussen de zevenhonderdvijftig en tweeduizend motorvoertuigen per etmaal. De weg bestaat uit een rijbaan van vijf meter breed, met daarnaast aan beide zijden een verhoogd voetpad. Er is nauwelijks openbaar groen aanwezig. Het betreft een jaren '60 weginrichting. Deze is gedateerd en voldoet niet aan de huidige richtlijnen van het CROW. Het busstation is de centrale halte voor Den Burg en wordt intensief gebruikt. De inrichting is gedateerd en past allang niet meer bij het huidige gebruik. Kortom, een herinrichting is hier gewenst.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
		Begroting 2025
Toelichting financieel	De afschrijftermijn is 40 jaar	

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Renovatie pleintje hoek Warmoesstraat-Schilderend, zgn. Gouden Strookje	
Programma/taakveld	2-2.1	
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025	
Motivatie	Dit pleintje op de hoek Schilderend-Warmoesstraat in het centrum van Den Burg wordt ook wel 'Het Gouden Strookje' genoemd. Het maakt een versleten en rommelige indruk door de concentratie van functies. Met afvalcontainers, geparkeerde fietsen, grote bomen, bloembakken, kabelkasten en bestrating op een beperkte oppervlakte. Boomwortels veroorzaken forse opdruk van de verharding, met het risico op valpartijen. Dit moet worden verbeterd. Een renovatie is gewenst met onder meer nieuwe bestrating en aanpassing van het straatmeubilair. Ook de staat van kabels en leidingen behoeft aandacht.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
		Begroting 2025
Toelichting financieel	De afschrijftermijn is 40 jaar	

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Vervangen OV-kasten	
Programma/taakveld	2-2.1	
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025	
Motivatie	Een groot aantal openbare verlichtingskasten is aan vervanging toe. Er zijn technische gebreken geconstateerd die niet meer zijn op te lossen; het einde van de levensduur is bereikt. Daarnaast komen er uit inspecties gebreken naar boven die we moeten repareren om de kasten weer veilig te maken. De totale kosten voor het vervangen van dertien ov-kasten bedragen € 178.000. De afschrijftermijn is 25 jaar.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 178.000	Begroting 2025
Toelichting financieel	De afschrijving is 25 jaar.	

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Herstel halfverharding Tuunen	
Programma/taakveld	2-2.1	
Programmabegroting	Nieuw	
Motivatie	De Tuunen is een nog nieuwe duurzame woonwijk die in opdracht van de gemeente Texel en woningcorporatie Woontij is ontworpen voor een relatief korte woonduur van ca. 20 jaar. Sociale samenhang staat centraal. Bij het opstellen van de plannen voor De Tuunen is gekozen om qua inrichting en uitstraling dit woongebied in te richten als een erf. Daarom is hier geen traditionele verharding van betonstraatstenen aangebracht, maar 1halfverharding. Echter in de afgelopen tijd is gebleken dat halfverharding ongeschikt is voor belasting door auto's. In de praktijk blijkt dat er veel onderhoud nodig is op de gedeelten waar autoverkeer is. Veel kuilen en gaten die bijna wekelijks moeten worden gedicht om het veilig en begaanbaar te houden en daarmee niet duurzaam te onderhouden is. Vooralsnog wordt gedacht om een tussenvorm aan te brengen oftewel grasbetonstenen in de parkeergedeelten en de rijlopers wel uitvoeren met een duurzame betonstraatsteen. Met nog grote oppervlaktes open verharding op de voetpaden blijft de groene uitstraling van het erf in stand en kan bovendien het regenwater makkelijk infiltreren in de ondergrond. Voor de komende 20 jaar is dit een adequate goed beheer(s)bare oplossing.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
		Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel	De afschrijving is 40 jaar	

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Pontweg Noord-verkeerskundige aanpassingen tijdens rehabilitatie	
Programma/taakveld	2-2.1	
Programmabegroting	Nieuw	
Motivatie	In het najaar van 2023 heeft de raad het Beheerplan Wegen 2024-2028 vastgesteld. Een aantal wegen staan voor deze periode in het kader van het structureel verbeteren/vervangen van wegverhardingen. De rehabilitatie van de Pontweg Noord (De Koog/Dorpsstraat-Californiëweg) staat nu op de planning voor 2025 en het zuidelijke deel tot de Akenbuurt voor later moment in 2026 (perspectiefnota 2026). Bij de behandeling van de perspectiefnota 2025 is dit deel Pontweg Noord goedgekeurd. Het betreft alleen aangevraagd budget voor de vervanging van asfaltverharding. In navolging van de kruispunten op de Postweg/Nieuwlanderweg en de inzet van Provincie om op hun deel van de Pontweg fietsvriendelijke oversteekmogelijkheden te creëren, willen we tijdens het werk toch ook de kruisingen aanpakken. Vanuit het perspectief van verkeersveiligheid zijn hier vanuit de Provincie ook mogelijkheden voor subsidie. Het gaat dan om het aanpassen van de kruispunten met Californiëweg, Pelikaanweg, Pijpersdijk en Schumakersweg. Het is essentieel om gelijktijdig met de rehabilitaite ook verkeerskundige aanpassingen te doen aan de weginrichting passend bij het wegtracé inclusief de splitsingen/kruispunten met Californiëweg, Pelikaanweg, Pijpersdijk en Schumakersweg.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
		Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel	De afschrijving is 40 jaar	

2.2 Parkeren

Wat willen wij bereiken?

We zorgen voor voldoende parkeerplaatsen en een goede bewegwijzering voor zowel auto's als fietsen. Binnen de dorpskernen krijgen voetgangers en fietsers de ruimte.

Bij het opknappen van de parkeerterreinen bij een aantal strandslagen, investeren we in het verhogen van de terreinen, om deze in lijn te krijgen met de kustvisie. Dat betekent dat er extra inzet wordt gevraagd.

2.4 Economische havens en waterwegen

Wat willen wij bereiken?

We willen economisch gezonde havens (Oudeschild en NIOZ) en een daarbij passende beheer- en exploitatievorm. De ontwikkelingen in de haven van Oudeschild versterken de toeristische beleving. De havens moeten behouden blijven als karakteristieke vissers- en werkhavens met bijbehorende sfeer en bedrijvigheid. Vanuit beheer en exploitatie van de haven van Oudeschild, gaan we investeren in onderhoud en vervanging van de haven, om de kwaliteit goed te houden.

2.5 Openbaar vervoer

Wat willen wij bereiken?

We willen autogebruik terugdringen. Hiervoor is een antwoord nodig op de vraag of meer openbaar vervoer hiervoor een goede oplossing is. De veerverbinding tussen Den Helder en Texel is van cruciaal belang en we bespoedigen de vervanging van de Rijkswaterstaat-bruggen zoveel mogelijk. De vervanging van de aanlandinstallatie bij 't Horntje heeft de hoogste prioriteit.

Verbonden partijen in programma 2

Naam verbonden partijen	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
GR Archeologie West-friese gemeenten		De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen vanwege de regionale samenhang van archeologische structuren, teneinde archeologisch beleid en indien nodig uitvoerende werkzaamheden gezamenlijk gestalte te geven.

2 Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
n.v.t.						

2 Begroting

2 Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000 meerjaren begroting

Lasten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Verkeer en Vervoer	5.452	6.198	6.861	7.541	6.984	6.984	6.984
Parkeren	588	609	757	782	782	782	782
Recreatieve havens	3	59	2.085	0	0	0	0
Economische havens en waterwegen	821	1.132	959	978	978	978	978
Totaal lasten programma 2	**6.864**	**7.998**	**10.662**	**9.301**	**8.744**	**8.744**	**8.744**

Bedragen x €1.000

Baten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Verkeer en Vervoer	227	268	114	114	114	114	114
Parkeren	5	1	0	0	0	0	0
Economische havens en waterwegen	409	711	919	923	923	923	923
Totaal baten programma 2	**640**	**980**	**1.033**	**1.037**	**1.037**	**1.037**	**1.037**

Saldo	**-6.224**	**-7.018**	**-9.629**	**-8.264**	**-7.707**	**-7.707**	**-7.707**

Hoofdstuk 4A -> Programma's 3 - Mooi en gastvrij Texel / Texel werkt!

Visie

Dit programma gaat over economische ontwikkelingen, inclusief samenwerkingsverbanden, de fysieke basisinfrastructuur met betrekking tot werklocaties, het bedrijvenloket met bedrijfsregelingen en de economische promotie.

We blijven inzetten op een veerkrachtige economie. De samenwerkingen met gemeenten, bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld op de andere Waddeneilanden en in de Kop van Noord-Holland, en zelfs regionaal in Noord-Holland-Noord, is hierbij van groot belang. We doen lokaal wat kan en regionaal wat moet.

De beroepsbevolking daalt door minder jongeren en meer ouderen. Het is in alle sectoren moeilijk arbeidskrachten aan te trekken. Vanuit innovatiekracht werken bedrijfsleven, onderwijssector en gemeente al enige jaren samen om een antwoord te kunnen geven op de arbeidsmarktproblematiek. De gemeente wil hierin faciliteren. Dat doen we enerzijds via Huis van Ontwikkeling, anderzijds door samenwerkingsverbanden financieel te ondersteunen. Een bestendige arbeidsmarkt is van belang voor een stabiele, toekomstgerichte economie.

Recreatie en toerisme is economisch gezien een belangrijk pijler. De ambitie blijft:
• streven naar toerisme en recreatie dat waarde toevoegt aan de Texelse samenleving
• onderscheiden van andere bestemmingen, waarbij Texel haar eigen identiteit en uniciteit heeft behouden en die zelfs duurzaam is verbeterd
• balans tussen de toeristische ontwikkelingen, draagkracht van natuur en landschap en draagvlak bij de inwoners

De andere pijlers, agri, visserij, zorg, dienstverlening, retail en ambachten, zijn voor een stabiele en toekomstgerichte economie ook van groot belang.

Bij alle economische pijlers blijven we inzetten op innovatie en transitiekracht en blijven we faciliteren, zodat nieuwe economieën mogelijk worden.

Link naar Visie en beleid - Texel

3.1 Economische ontwikkeling

Wat willen wij bereiken?

De samenwerkingsverbanden Samen op Kop (Kop van Noord-Holland) en Waddeneilanden bieden mogelijkheden om in te zetten op behoud en versterking van de economie. Voor programma 3 zijn relevant:
• Samen op Kop: thema's 'Arbeidsmarktprojecten', 'Recreatie en toerisme' en 'Werken'. In de Regio Deal NHN proberen we samen met de regio een aantal vraagstukken te versnellen (zie onder Nieuwe Ontwikkelingen).
• Regio Deal Waddeneilanden: programmalijn 2 'Toekomstbestendig Ondernemen en Ontwikkelen' en 5 'Circulaire Economie'.
Het Toeristisch Toekomstplan wordt verder uitgewerkt via de Uitvoeringsagenda 2025-2028, zoals onderzoek naar bewonersprofijt, inzetten op gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap, onderzoeken mogelijkheid invoeren nachtregister, vergunningstelsel logies met ontbijt en stimulering van duurzame vervoersmiddelen. Extra aandacht voor een meerjarig monitoringprogramma is nodig om tijdig bij te kunnen sturen als de druk op ecologie en/of leefbaarheid te groot wordt.
Circulaire economie wordt geïntegreerd in alle andere gemeentelijke disciplines, zodat we op tijd zijn met de noodzakelijke structurele veranderingen vanwege tekorten aan grondstoffen. In 2030 moet de helft van onze grondstoffen uit hergebruikte grondstoffen bestaan. In 2050 moeten alle grondstoffen uit hergebruik komen. (Nationaal Grondstoffenakkoord 2017).

3.2 Fysieke bedrijfsstructuur

Wat willen wij bereiken?

In 2025 start de uitbreiding van bedrijventerrein Oudeschild.
De retailsector is economisch en maatschappelijk belangrijk voor inwoners, bedrijven en gasten. De centra blijven er aantrekkelijk en levensvatbaar door. Het is noodzakelijk dat ze compact, compleet en comfortabel zijn. Het standplaatsenbeleid is hierop afgestemd. Het streven is om ook het marktbeleid te actualiseren.
Samen met de Texelse boeren en natuurbeheerders vindt overleg plaats over het toekomstbestendig houden van de landbouwsector en het behalen van natuurdoelen. Dit zal een plek moeten krijgen in de Omgevingsvisie en in het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (programma 8).
De toekomstbestendige exploitatie van de Oudeschilder haven krijgt naar verwachting in 2025 zijn beslag (programma 2).
De al merkbare netcongestie voor grootverbruikers en de noodzaak om de extra wadkabel definitief in het Provinciale Investeringsprogramma Energie en Klimaat (pMIEK) opgenomen te krijgen, hebben geleid tot het voornemen om de mogelijkheden voor een gemeentelijk MIEK te verkennen (programma 7).

Wat gaan wij ervoor doen?

<table>
<tr><td>Voorstel</td><td colspan="3">Texel innovatief eiland</td></tr>
<tr><td>Program/taakveld</td><td colspan="3">3-3.2</td></tr>
<tr><td>Perspectiefnota</td><td colspan="3">Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025, gewijzigd als voorstel na herorientatie voorstellen vanuit perspectiefnota 2025</td></tr>
<tr><td>Motivatie</td><td colspan="3">Het is belangrijk pilots op het gebied van energie, wateropslag en duurzame landbouw en visserij te ondersteunen. Daarbij willen we tevens inzetten op het verwerven van subsidies. Een financiële bijdrage bij de start is vaak onmisbaar. Het budget Texel innovatief eiland is in 2023 en deels in 2024 succesvol ingezet. We stellen daarom voor dit incidenteel in de begroting op te nemen voor 2025.
Aanvragen willen we toetsen volgens het onderstaande kader:
1. de aanvraag betreft de aanpak van of het oplossen van een vraagstuk op het gebied van energie, wateropslag, ecosysteemdiensten, verduurzaming landbouw en visserij op het grondgebied Texel
2. de aanvraag is niet strijdig met gemeentelijk beleid
3. de resultaten moeten maatschappelijke meerwaarde hebben en worden daarom openbaar gemaakt
4. er is ook andere financiering, waaronder bijdrage in natura
5. de aanvraag kan zowel door organisaties als natuurlijke personen worden gedaan, waarbij de aanvrager verklaart dat geen sprake is van ongeoorloofde staatssteun</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Financieel</td><td>Bedrag</td><td>Lasten</td><td>Dekking</td></tr>
<tr><td>€ 100.000</td><td>Incidenteel</td><td>Begroting 2025</td></tr>
<tr><td>Toelichting financieel</td><td colspan="3">In de perspectiefnota 2025 was dit voorstel als structureel bedrag opgenomen. Bij de herorientatie bij de programmabegroting 2025 is het voorstel heroverwogen en wordt voorgesteld het bedrag in 2025 incidenteel beschikbaar te stellen.</td></tr>
</table>

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Vitale bestendige arbeidsmarkt		
Program/taakveld	3-3.2		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025, gewijzigd als voorstel na herorientatie voorstellen vanuit perspectiefnota 2025		
Motivatie	De beroepsbevolking daalt door meer ouderen en minder jongeren. Vanwege de krappe arbeidsmarkt is het in alle sectoren moeilijk om arbeidskrachten aan te trekken. De innovatiekracht op Texel en het vermogen om samen te werken zijn groot. Al enige jaren hebben bedrijfsleven, onderwijssector en gemeente de krachten gebundeld om actief de arbeidsmarktproblematiek op te lossen. Denk bijvoorbeeld aan het HR-Netwerk, Kenniswerkplaats Texel, Texel Academy en OSG De Hogeberg. In het coalitieprogramma is aangegeven dat wij een ondersteunende en/of faciliterende rol hierin willen vervullen. Dat kunnen we financieel door initiatieven vanuit het maatschappelijk veld, die gericht zijn op het vinden van oplossingen, te ondersteunen. Wij stellen voor om voor dit doel € 75.000 te reserveren.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 75.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel	In de perspectiefnota 2025 was dit voorstel € 100.000 incidenteel. Bij de herorientatie bij de programmabegroting 2025 is gebleken dat er in de overhevelingen van het budget voor 2024 nog budget beschikbaar is waardoor het voorstel kan worden verlaagd tot € 75.000.		

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Markt- en evenementenkasten vervangen (3 stuks)	
Programma/taakveld	3-3.2	
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025	
Motivatie	Een drietal marktkasten (aansturingskasten) is aan vervanging toe. Er zijn technische gebreken geconstateerd die niet meer zijn op te lossen. Het eind van de levensduur is bereikt. Op de kosten ligt een vervangingstermijn van 25 jaar.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 42.000	Begroting 2025
Toelichting financieel	Afschrijvingstermijn is 25 jaar	

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Wat willen wij bereiken?

Ons inkoop- en aanbestedingsbeleid biedt kansen voor de lokale economie. Het gemeentelijke bedrijvenloket is een hulpmiddel voor ondernemers en gemeente aangaande gemeentelijke opdrachten: ondernemers kunnen melden dat ze opdrachten voor de gemeente willen uitvoeren.
Samen met anderen zetten we in op een bestendige arbeidsmarkt. Dat doen we door te investeren in jongeren en het voor hen aantrekkelijk te maken om hier te komen werken. Daarnaast is het belangrijk dat beroepsopleidingen beter aansluiten op de arbeidsmarkt.

3.4 Economische promotie

Wat willen wij bereiken?

De economische promotie van het toerisme is belegd bij de VVV. Zij geven invulling aan de ambitie, visie en uitgangspunten van het Toeristisch Toekomstplan.
De promotie is ook gericht op het aantrekken van deskundig personeel binnen alle economische pijlers. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt blijft het belangrijk om nieuwe bedrijven, inclusief zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers), naar Texel te trekken. Samen met het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord zetten we in op acquisitie van bedrijven die bij de identiteit en innovatiekracht van Texel passen.
In het kader van het Visserij Ontwikkel Plan werken we ook aan de promotie van onze regio Kop van Noord-Holland en Texel als visserijgemeenschap(pen).
Stichting Toeristisch Investeringsfonds Texel (STIFT) draagt ook bij aan lokale promotie van toerisme, infrastructuur, agri en visserij, cultuur en evenementen.

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Toeristisch toekomstplan 2025-2027		
Programma/taakveld	3-3.4		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	Door vaststelling van een tweede uitvoeringsagenda geven we vervolg aan het Toeristisch Toekomstplan Texel. De looptijd van de tweede uitvoeringsagenda is 2025-2027.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 365.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel	2025 - € 110.000 | 2026 - € 110.000 | 2027 - € 145.000		

Verbonden partijen in programma 3

Naam verbonden partijen	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
De waddeneilanden	2.3 Recreatieve havens 3.4 Economische promotie 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie 8.1 Ruimte en leefomgeving	Samenwerking toepassing Convenant vaarrecreatie en kwailiteitsverbetering jachthavens. Bevordering toerisme naar Waddeneilanden in relatie tot Werelderfgoed-status Wadden. Samenwerken op het vlak van de omgevingswet.
Stichting VVV Texel promotie	3.4 Economische promotie	Kwalitatief toeristisch bezoek aan het eiland. Dit is van groot algemeen economisch en maatschappelijk belang.

3 Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
3. Economie	Functiemenging	%	LISA	2017	55,3	52,4
				2018	55,8	52,8
				2019	56,4	53,2
				2020	56	53,2
				2021	55,6	53,3
				2022	55,5	53,8
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	LISA	2017	180,3	120,3
				2018	224,4	145
				2019	184,1	129,6
				2020	236,6	158,4
				2021	234,5	165,1
				2022	245	174,1
6. Sociaal Domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	LISA	2017	766,2	651,5
				2018	977,9	774
				2019	1017,9	792,1
				2020	1017,2	795,9
				2021	813	685,7
				2022	1045,3	825,4

3 Begroting

3 Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000 meerjaren begroting

Lasten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Economische ontwikkeling	235	348	475	473	250	250	250
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	50	54	108	110	110	110	110
Economische promotie	879	955	832	1.004	1.004	1.039	894
Totaal lasten programma 3	**1.164**	**1.357**	**1.415**	**1.587**	**1.364**	**1.399**	**1.254**

Bedragen x €1.000

Baten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Economische ontwikkeling	10	-	0	0	0	0	0
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	35	29	31	32	32	32	32
Economische promotie	9.872	9.848	10.086	10.336	10.336	10.336	10.336
Totaal baten programma 3	**9.917**	**9.877**	**10.117**	**10.368**	**10.368**	**10.368**	**10.368**

Saldo	**8.753**	**8.520**	**8.702**	**8.781**	**9.004**	**8.969**	**9.114**

Hoofdstuk 4A -> Programma's 4 - Toekomst voor de jeugd

Visie

Texel is een aantrekkelijke gemeente om te leven. De rust, ruimte en natuur, maar ook de toeristische dynamiek zorgen ervoor dat het plezierig wonen en werken is op het eiland. Er heerst een goed vestigingsklimaat. Ons eiland spreekt ook jonge gezinnen aan, omdat er goede scholen zijn voor basis- en voortgezet onderwijs. Jeugd kan op Texel gezond, gelukkig en veilig opgroeien! Voor de jongste kinderen zijn er voldoende voorzieningen voor spelen, bewegen en ontdekken.

Scholen werken intensief en integraal samen. Dat gebeurt vanuit een integrale doorgaande leerlijn van 0 tot 19 jaar. Dit is geborgd in een goed ontwikkeld en sterk onderwijsnetwerk. Er zijn vijf denominaties waaruit ouders kunnen kiezen. De basisscholen in de dorpen worden zo lang mogelijk in stand gehouden. Er heerst een uitstekend pedagogisch en didactisch klimaat. Het maakt niet uit in welk dorp leerlingen naar school gaan. De brede scholengemeenschap OSG De Hogeberg biedt praktijkonderwijs, vmbo, mavo, havo en vwo. Het vmbo biedt de sectoren toerisme, techniek, horeca, zorg en bouw aan. De doorgaande leerlijnen tussen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs sluiten goed op elkaar aan.

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen geestelijk en lichamelijk vitaal ouder worden. Elke (jong-)volwassene moet voldoende kunnen lezen, schrijven en rekenen en kunnen werken aan zijn of haar basisvaardigheden. En dat begint al bij de jeugd.

Link naar Visie en Beleid - Texel

4.1 Openbaar basisonderwijs

Wat willen wij bereiken?

Er zijn vier openbare basisscholen, waaronder een school voor speciaal basisonderwijs, de Kompasschool. Het regulier openbaar basisonderwijs is bestuurlijk geborgd in een zelfstandige stichting: Stichting Kopwerk. Zij vertegenwoordigt OBS Jac. P. Thijsseschool, OBS De Bruinvis en OBS Durperhonk. De Kompasschool valt bestuurlijk onder Stichting Samenwerkingsscholen Den Helder.

De voorzieningen voor het bewegingsonderwijs worden gefaciliteerd door de gemeente. Het bewegingsonderwijs vindt plaats in de TXL Sporthal in Den Burg en in sportzalen van de dorpshuizen.

De scholen werken nauw samen. Dat gebeurt op basis van de 'Texelse Agenda Onderwijs en Zorg' en de Texelse Onderwijsvisie. Op basis van deze agenda worden initiatieven voor Passend Thuisnabij Onderwijs en één integraal onderwijskundig en organisatorisch netwerk ontplooid. Voor de zorgstructuur rond het basis- en voortgezet onderwijs wordt ook samengewerkt met de gemeenten in de regio Kop van Noord-Holland, op basis van de Regionale Agenda Onderwijs & Zorg.

4.2 Onderwijshuisvesting

Wat willen wij bereiken?

De gemeente heeft een wettelijke taak voor onderwijshuisvesting. Voor dit beleid, dat geldt voor het openbaar en bijzonder onderwijs, gebruikt de gemeente de 'Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Texel'.

Het faciliteren van voorzieningen voor het bewegingsonderwijs is ook een taak van de gemeente. We volgen daarbij de uitgangspunten voor het basis- en voortgezet onderwijs. Het bewegingsonderwijs vindt plaats in de TXL Sporthal in Den Burg en in de sportzalen van de dorpshuizen.

Actueel is de planvorming voor het verduurzamen en moderniseren van de schoolgebouwen in de dorpen. Dit is het vervolg op De Skool in Den Burg. Gemeente en schoolbesturen werken op basis van het huidige rijksbeleid toe naar integrale huisvestingsplannen. De verduurzamingsambitie van de gemeentelijke gebouwen wordt hierin meegenomen.

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Vervangen sportvloer gymzaal dorpshuis De Hof		
Program/taakveld	4-4.2		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	De sportvloer van de gymzaal in dorpshuis De Hof is aan het einde van de technische levensduur. De vloer is . De vloer, onderdeel van de gyminventaris voor het onderwijs waar de gemeente voor zorgt, is weliswaar nog net veilig, maar slecht. De gymzaal wordt hoofdzakelijk gebruikt voor de gymlessen van de Lubertischool. Deze lessen moeten kunnen doorgaan. Momenteel wordt ook onderzocht wat het toekomstperspectief is van het gebouw waarin het dorpshuis is gevestigd. Dit gaat naar verwachting nog enkele jaren duren. Om de vloer in de komende jaren veilig in stand te houden, is een tussenvorm noodzakelijk; de vloer voorzien van een nieuwe laklaag (€ 6.000) is niet afdoende en een geheel nieuwe vloer met een nieuwe ondervloerconstructie (€ 50.000) is op dit moment geen reële optie. Het beste alternatief is een tijdelijke oplossing: een vloer die 5+ jaren meegaat. Er wordt een eenvoudige, nieuwe rubberen toplaag aangebracht met belijning en coating. Kosten: ca. € 30.000 inclusief btw en montage.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 30.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel	Oorspronkelijke voorstel was € 20.000. Er is nu een ophoging van het genoemde bedrag met € 10.000 naar in totaal € 30.000. Een en ander vanwege kostenstijging van materialen en een inmiddels noodzakelijke extra schokabsorberende onderlaag.		

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat willen wij bereiken?

De gemeente voert het rijksbeleid voor onderwijsachterstanden uit (Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden Beleid, GOAB). Er wordt een programma voor voorschoolse educatie gevolgd en kinderen in het basisonderwijs krijgen extra taalonderwijs via de Taalklas.

De gemeente heeft een aanvullend onderwijsbeleid. Daaronder vallen de onderstaande voorzieningen:

- scholen en gemeente vinden het belangrijk dat leerlingen uitstekend bewegingsonderwijs krijgen. Daarom worden gymlessen verzorgd door gediplomeerde vakdocenten. De meerkosten van dit beleid subsidieert de gemeente (de zogeheten tweede gymles)
- kinderen met een motorische achterstand krijgen extra aandacht, voor zowel de grove als de fijne motoriek. Hiervoor ontvangen de scholen een subsidie voor Motorische Remedial Teaching (MRT)
- scholen ontvangen een subsidie voor schoolbegeleiding. Hiermee kunnen, naast specifieke taalondersteuning, kinderen op veel verschillende gebieden ondersteuning krijgen die nodig is om achterstanden te verhelpen of te voorkomen
- scholen kunnen kinderen in de groepen 1 en 2, bij wie het vermoeden op spraakachterstanden bestaat, laten screenen. De gemeente vergoedt deze voorziening. Als onderdeel van het GOAB gebeurt dit ook bij kinderen in de voorschool
- om kinderen meer in contact te laten komen met cultuur stelt de gemeente een subsidie aan de scholen beschikbaar om extra cultuuractiviteiten te kunnen organiseren
- ouders van kinderen, waarvan de meest dichtbij gelegen, passende school verder weg ligt dan zes kilometer, kunnen in aanmerking komen voor leerlingenvervoer. Indien wordt voldaan aan de voorwaarden. Voor dit beleid hanteert de gemeente de Verordening leerlingenvervoer gemeente Texel. Kinderen die naar een school aan de vaste wal moeten (voornamelijk scholen voor speciaal onderwijs), kunnen ook in aanmerking komen voor leerlingenvervoer.

Verbonden partijen in programma 4

Naam verbonden partijen	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
De waddeneilanden	2.3 Recreatieve havens 3.4 Economische promotie 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie 8.1 Ruimte en leefomgeving	Samenwerking toepassing Convenant vaarrecreatie en kwaliteitsverbetering jachthavens. Bevordering toerisme naar Waddeneilanden in relatie tot Werelderfgoed-status Wadden. Samenwerken op het vlak van de omgevingswet.

4 Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	www.waarstaatjegemeente.nl	2019	0	2,4
				2020	0,6	2,7
				2021	0,6	2,7
				2022	6,7	4,2
				2023	3,1	6,3
4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	www.waarstaatjegemeente.nl	2019	18	25
				2020	13	20
				2021	13	20
				2022	14	24
				2023	35	27
4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers)	% deelnemers aan het vo- en mbo-onderwijs	www.waarstaatjegemeente.nl	2019	2	2
				2020	1,7	1,7
				2021	1,9	1,9
				2022	2	2,4
				2023	2,5 (voorlopig)	2,4 (voorlopig)

4 Begroting

4 Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000 meerjaren begroting

Lasten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Openbaar basisonderwijs	89	98	116	122	122	122	122
Onderwijshuisvesting	1.544	1.139	1.119	1.135	1.137	1.004	1.070
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.167	943	910	924	924	924	924
Totaal lasten programma 4	**2.800**	**2.180**	**2.144**	**2.181**	**2.183**	**2.050**	**2.116**

Bedragen x €1.000

Baten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Onderwijshuisvesting	391	18	29	18	18	18	18
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	625	251	20	20	20	20	20
Totaal baten programma 4	**1.016**	**269**	**49**	**38**	**38**	**38**	**38**

Saldo	**-1.784**	**-1.911**	**-2.095**	**-2.143**	**-2.145**	**-2.012**	**-2.078**

Hoofdstuk 4A -> Programma's 5 - Samen beleven en bewegen

Visie

Dit programma gaat over sport, cultuur, groen en recreatie. De belangrijkste doelstelling hiervan is het creëren en behouden van een fijne, gezonde, sociale en uitdagende leefomgeving. Een divers aanbod aan activiteiten op het gebied van sport, spel, kunst, cultuur en ontspanning en voldoende voorzieningen dragen bij aan een gezonder en gelukkiger leven van mensen.

Op de plek van de oude Thijsseschool bouwen we een nieuw sociaal-cultureel centrum: het Thijssehuis. Dit wordt een unieke plek voor een gemeente van onze omvang. Hier kunnen initiatieven op het gebied van kunst, cultuur en literatuur elkaar versterken. Het wordt een plek waar iedereen zich op sociaal-cultureel gebied kan vermaken en verder kan ontwikkelen.

De ijsbaan in Den Burg wordt omgevormd tot een park met ruimte voor ontspanning, sport, spel en recreatie, afgewisseld door natuurlijke elementen als bloemrijk grasland, lage beplanting, watergangen, wadi's en boomgroepen.

De taakvelden natuur, landschap, openbaar groen en (openlucht)recreatie zijn nieuwe, maar logische toevoegingen aan het programma 'Samen beleven en bewegen'. Een goede balans tussen gebruik en belasting van de fysieke ruimte voor de sociale aspecten enerzijds, en behoud en bescherming van de natuurlijke en landschappelijke waarden van de fysieke ruimte anderzijds, zijn cruciaal voor een vruchtbare toekomst.

Link naar Visie en Beleid - Texel

5.1 Sportbeleid en activering

Wat willen wij bereiken?

De gemeente heeft een brede benadering en kijk op de functie van sport. Sport is een leuke en gezonde vorm van vrijetijdsbesteding die bijdraagt aan de vitaliteit van mens en maatschappij. Door sport ontmoeten mensen elkaar. Regelmatig sporten en bewegen vergroot het welzijn en de gezondheid van de sporter. Het bevordert samenwerking, stelt normen en waarden en biedt mogelijkheden voor participatie en integratie. Daarom willen we sport voor alle inwoners stimuleren, laagdrempelig en toegankelijk houden. Dit doen we onder andere door:

- combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches in te zetten
- subsidies beschikbaar te stellen aan verenigingen
- sportvoorzieningen voor minder draagkrachtige inwoners beschikbaar te stellen

5.2 Sportaccommodaties

Wat willen wij bereiken?

De gemeente bezit een aantal kapitaalintensieve sportaccommodaties, zoals een kunstgrasveld voor voetbal, een atletiekbaan, een openlucht zwembad en een sporthal voor binnensport. Deze sportvoorzieningen worden tegen maatschappelijke tarieven verhuurd, zoals vastgelegd in een tarievenbeleid. Zo wordt sport ook indirect gestimuleerd en is het via deze weg bereikbaar en toegankelijk voor inwoners. Het zwembad heeft een belangrijke functie, zeker voor een gemeente als Texel met een waterrijke omgeving: het kunnen leren zwemmen. En voor de jongste jeugd zijn er voldoende voorzieningen voor spelen, bewegen en ontdekken.

De ontwikkeling van en aandacht voor sport- en beweegvoorzieningen in de buitenruimte is actueel. Zo is er een pannaveld bij De Skool gerealiseerd en hebben we een Texels speelruimteplan opgesteld, waarin aandacht is voor de verbetering van speelplekken in de dorpen. Daarnaast is in het voorontwerp van de herinrichting ijsbaan ruimte opgenomen voor voorzieningen die mensen stimuleren om meer te bewegen. Verder is in het bos een trimbaan aangelegd en zijn er loop- en beweegroutes in en om de dorpen uitgerold voor jong en oud. Sport is immers voor alle leeftijden!

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Verhoging exploitatiebudget Sportstichting Texel		
Programma/taakveld	5-5.2		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	Door de grote opwekcapaciteit van de zonnepanelen , en als gevolg daarvan de grote energieteruglevering en terugleverkosten, gestegen energietarieven en vervallen energiesubsidies, zijn de exploitatiekosten op energie substantieel gestegen: € 70.000. Er is i.h.k.v. de open begroting 45.000 beschikbaar gesteld. Derhalve wordt voorgesteld om deze middelen vanaf 2025 beschikbaar te houden en € 25.000 extra beschikbaar te stellen voor de dekking van deze lasten. Uit de evaluatie (beheer en exploitatie TXL Sporthal door de Sportstichting Texel) die in 2025 wordt gehouden, zal blijken wat het financiële perspectief is voor de lange termijn.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 25.000	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Financiële consequentie n.a.v. voorstel nieuw beleids- en beheerplan spelen		
Programma/taakveld	5-5.2		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	Naar aanleiding van het raadsbesluit 18-09-2024 worden de financiële consequenties in de begroting van 2025. Link naar raadsbesluit 18-09-2024		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 128.000	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

Voorstel	Financiële consequentie n.a.v. voorstel nieuw beleids- en beheerplan spelen	
Programma/taakveld	5-5.2	
Programmabegroting	Nieuw	
Motivatie	Naar aanleiding van het raadsbesluit 18-09-2024 worden de financiële consequenties in de begroting van 2025. Link naar raadsbesluit 18-09-2024	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 75.000	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel	De afschrijftermijn is 15 jaar	

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Wat willen wij bereiken?

De gemeente stimuleert en bevordert een ruim en divers aanbod van kunst en cultuur. We doen dit door het subsidiëren van diverse grote en kleinere instellingen en initiatieven die activiteiten aanbieden en ontplooien op het gebied van beeldende kunst, muziek, dans, theater, film en poëzie. We dragen zorg voor een stabiel basisaanbod door duidelijke afspraken te maken en vast te leggen in (meerjarige) subsidie-uitvoeringsovereenkomsten, zoals met Artex.

Ook voor deelname aan het landelijke programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit', dat voornamelijk wordt ingezet via het basisonderwijs, maken we nieuwe plannen en afspraken voor de periode 2025-2028.

Daarnaast maken we nieuwe afspraken over de inzet van culturele activiteiten om aan te sluiten bij thema's en speciale doelgroepen uit de Brede SPUK. Denk aan het versterken van de verbinding met de sociale basis, gezond en actief leven en mentale gezondheid.

Verder wordt met de kunstenaar, architect en projectleider van het Thijssehuis gewerkt aan een definitief ontwerp en de realisatie van een kunstwerk in het gebouw.

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Bevrijdingsfeest 80 jaar vrijheid		
Program/taakveld	5-5.3		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	In 2025 is het 80 jaar na de bevrijding van de Tweede Wereldoorlog. Dit willen we uitgebreid vieren en hiervoor vragen we een incidenteel budget van € 60.000.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 60.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel			

5.4 Musea

Wat willen wij bereiken?

De gemeente ondersteunt en faciliteert bij het onderzoeken, verwerven, behouden en presenteren van kunst, cultuur en erfgoed. We doen dit door het subsidiëren van initiatieven, musea en andere instellingen die op dit gebied activiteiten aanbieden en ontplooien. We dragen zorg voor een stabiel basisaanbod door het maken en vastleggen van duidelijke afspraken in (meerjarige) subsidie-uitvoeringsovereenkomsten, zoals met Stichting Texels Museum.

We evalueren de aanvullende afspraken met Stichting Texels Museum over de inventarisatie- en bewaarplicht van het erfgoed. Ook evalueren we de regeling aangaande de Texelse museumpas, op basis van de ervaringen in 2023 en 2024. Daarnaast werken we een plan uit om het maritieme erfgoed in de Waddenzee zo goed mogelijk te beschermen. Waar mogelijk werken we hierin samen met lokale erfgoedinstanties, andere gemeenten, de Rijksdienst Cultureel Erfgoed en de Provincie Noord-Holland.

Met betrekking tot archeologie werken we aan een actualisatie van de archeologische beleidskaart (zie ook taakveld 5.5 Cultureel erfgoed) en maken we plannen om deze wetenschap nog verder onder de aandacht te brengen bij inwoners. Zo staan de inrichting van de kerkheuvel Vogelmient en archeologisch onderzoek in de Trompstraat en omgeving in Oudeschild, en bij het archeologisch rijksmonument de Wezentuin op de planning.

Als het op maritieme archeologie aankomt, gaat de gemeente met andere partijen om tafel voor een plan voor de bescherming van ons maritieme erfgoed. Samenwerking met Den Helderen Hollands Kroon, de provincie en het Rijk is noodzakelijk en ook met kenniscentra als Kaap Skil en het NIOZ.

5.5 Cultureel erfgoed

Wat willen wij bereiken?

De gemeente ondersteunt en faciliteert bij het beheer en onderhoud van monumenten en (im)materieel cultureel erfgoed. We doen dit door het subsidiëren van instellingen en eigenaren die zich hiermee bezighouden. Toezicht en handhaving voert de gemeente in eigen beheer uit. Een toezichthouder monumenten zet de komende periode extra in op 'handhaving van de instandhoudingsplicht'.

We zorgen ervoor dat de informatievoorziening over cultureel erfgoed is aangepast aan het nieuwe beleid, en dat de uitvoeringsrichtlijnen en -subsidieregels actueel blijven. Daarnaast organiseren we jaarlijks bijeenkomsten voor monumenteneigenaren en kerkbesturen waarin we ze informeren over en betrekken bij actuele onderwerpen en vraagstukken. Bijvoorbeeld over subsidie- en verduurzamingsmogelijkheden.

We werken verder aan de uitvoering van de nieuwe regelingen voor de schapenboeten, die volgens het schapenboetenbeleid zijn opgesteld. De collectieve onderhoudsregeling en verzekering zijn daarbij belangrijke onderdelen voor het behoud van de monumentale schapenboeten. We hebben de motie 'Texels erfgoed op peil' opgepakt en inventarisaties uitgevoerd van achterstallig onderhoud van (potentieel) monumentale schapenboeten. Een procedure is opgestart om mogelijk vijf schapenboeten zonder achterstallig onderhoud te benoemen tot gemeentelijk monument.

Ook voeren we cultuurhistorische verkenningen uit voor de inpassing van cultureel erfgoed in het Omgevingsplan. Voor een goede basis maken we als eerste stap een cultuurhistorische elementenkaart. Het vervolg hierop is een eventuele aanwijzingsprocedure voor de status 'gemeentelijk monument' en passen we het erfgoedregister aan.

Wat gaan wij ervoor doen?

<table>
<tr><td>Voorstel</td><td colspan="3">Schapenboetenbeleid</td></tr>
<tr><td>Program/taakveld</td><td colspan="3">5-5.5</td></tr>
<tr><td>Perspectiefnota</td><td colspan="3">Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025</td></tr>
<tr><td>Motivatie</td><td colspan="3">Betreft eenmalig uitvoeringbudget voor restauratie van 3 monumentale schapenboeten met achterstand in onderhoud. Deze extra investering ten opzichte van het door de raad in september 2023 vastgestelde schapenboetenbeleid komt voort uit de motie 'Texels erfgoed op peil', die in die vergadering ook is aangenomen. De investering bedraagt bruto incidenteel

€ 280.579 en kan deels gedekt worden uit de reserve schapenboeten van € 136.244, waardoor per saldo € 144.335 over blijft. Voor meer informatie verwijzen we naar het bestuurlijk advies dat is aangeleverd voor de raad van mei 2024. Link naar raadsbesluit 22-05-2024</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Financieel</td><td>Bedrag</td><td>Lasten</td><td>Dekking</td></tr>
<tr><td>€ 144.335</td><td>Incidenteel</td><td>Begroting 2025</td></tr>
<tr><td>Toelichting financieel</td><td colspan="3"></td></tr>
</table>

5.6 Media

Wat willen wij bereiken?

De gemeente stimuleert de ontwikkeling van taalvaardigheid, digivaardigheid, informatievaardigheid en mediawijsheid van inwoners. Hiervoor subsidiëren we diverse grote en kleinere instellingen en initiatieven die activiteiten aanbieden en ontplooien op dit gebied.
We maken duidelijke afspraken in een (meerjarige) subsidie-uitvoeringsovereenkomst met KopGroep Bibliotheken voor een lokale bibliotheekvoorziening op Texel. Ook verzorgt, ondersteunt en faciliteert de gemeente (de aanwijzing van) een lokale publieke media-instelling op basis van de Mediawet. Stichting Lokale Omroep Texel (Radio Texel) biedt hiervoor een programma aan dat representatief is voor de belangrijkste lokaal voorkomende culturele en maatschappelijke stromingen.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Wat willen wij bereiken?

De gemeente onderhoudt, beschermt, faciliteert en ondersteunt natuur, landschap en recreatievoorzieningen. We stimuleren en versterken de biodiversiteit van de openbare ruimte op een manier die aansluit bij het omringende landschap en de specifieke situatie in gebruik en functie. Dit combineren we zoveel mogelijk met klimaatadaptieve maatregelen. Samen met de andere grondeigenaren en terreinbeheerders op Texel willen we ervoor zorgen dat deze maatregelen niet alleen op gemeentelijke grond, maar eilandbreed gerealiseerd gaan worden.

We werken aan een nieuw groen beleids- en beheerplan. Ook het onderhoud van het openbaar groen passen we hierop aan. De komende jaren gaan we sommige plantvakken anders inrichten. Aan de randen van de dorpen gebruiken we uitgangsmateriaal dat aansluit op het naburige Texelse landschap.

We sluiten aan bij het provinciale wandelnetwerk en werken samen met terreinbeheerders, provincie, VVV en STIFT aan een eenduidig en kwalitatief wandelnetwerk op Texel.

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Groenvoorziening pleintje hoek Warmoesstraat - Schilderend renoveren		
Program/taakveld	5-5.7		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Het pleintje op de hoek Schilderend-Warmoesstraat in het centrum van Den Burg wordt ook wel 'het Gouden Strookje' genoemd. Het pleintje maakt een versleten en rommelige indruk door de concentratie van verschillende functies. Zo staan er afvalcontainers, grote bomen, bloembakken, kabelkasten en wordt het tevens gebruikt voor het parkeren van fietsen. De boomwortels drukken de bestrating omhoog met het risico op valpartijen. Een renovatie is gewenst om het geheel aantrekkelijker te maken, met nieuwe aanplant en een verbetering van de groeiplaats van de bomen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Verbeteren biodiversiteit en klimaatadaptatie plantsoenen		
Program/taakveld	5-5.7		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	In navolging op het oude en ter voorbereiding op het nieuwe beheerplan zijn er plekken binnen onze gemeente waar we de biodiversiteit kunnen verhogen en het groen kunnen verbeteren in het kader van hittestress en klimaatadaptatie. Hierbij valt te denken aan Kamerstraat, Epelaan en Dorpsstraat in De Koog, Schilderend en Noordvlak in Den Burg en Commandeurssingel in Oudeschild. De insteek wordt het beperken van hittestress door de aanplant van bomen en het vergroten van de biodiversiteit door grasvelden in te zaaien met wildebloemenmengsels.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 100.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Groenvoorziening vervangen		
Program/taakveld	5-5.7		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Vervanging is noodzakelijk om het areaal op het gewenste kwaliteitsniveau te krijgen. Indien er geen vervanging plaatsvindt, lopen de kosten voor dagelijks onderhoud op. In totaal is een investering van € 600.000 nodig. In de periode 2019 tot en met 2026 wordt jaarlijks € 75.000 beschikbaar gesteld. In 2025 worden weer verschillende groenvoorzieningen aangepakt. Nu in de omgeving van het Vroonlant en Paelwerck in Den Burg. Deze maatregelen vloeien voort uit het Groenbeheerplan dat in 2018 is vastgesteld door de raad.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 75.000 € -75.000	Incidenteel Incidenteel	Begroting 2025 Reeds structureel opgenomen (besloten bij begroting 2019) € 75.000
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Uitvoering beleidsplan Groene Infrastructuur		
Programma/taakveld	5-5.7		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	Benodigd uitvoeringsbudget bij het beleidsplan Groene Infrastructuur. Een en ander nog afhankelijk van besluitvorming bij de vaststelling van het beleidsplan door de raad in Q4 2024.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2025
	€ 400.000	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Vervangen werktuiglastdrager	
Programma/taakveld	5-5.7	
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025	
Motivatie	Het voorstel is om het bestaande vervangingsbudget van de werktuiglastdrager (Holder) van € 90.000 te verhogen naar € 155.000 (zie Hoofdstuk 5B-Vervangingsinvesteringen). Een werktuiglastdrager is een machine die vooral gebruikt wordt in de groenvoorziening, maar ook om fietspaden en trottoirs te vegen. De extra kosten zijn het gevolg van sterk gestegen prijzen.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 65.000	Begroting 2025
Toelichting financieel	De afschrijftermijn van een dergelijke machine is 8 jaar	

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Vervangen aanhangwagens	
Programma/taakveld	5-5.7	
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025	
Motivatie	Het geld is nodig voor de vervanging/aanschaf van drie aanhangwagens. De huidige aanhangwagens zijn meer dan 30 jaar oud, waardoor de bedrijfszekerheid en bruikbaarheid behoorlijk is afgenomen. De aanhangwagens worden voornamelijk gebruikt voor onderhoud van het openbaar groen. De afschrijftermijn wordt gesteld op 20 jaar.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 16.500	Begroting 2025
Toelichting financieel	De afschrijftermijn wordt gesteld op 20 jaar.	

Verbonden partijen in programma 5

Naam verbonden partijen	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
n.v.t.		

5 Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet - sporters	%	RIVM	2012	50,8	46,6
				2016	56,4	48,7
				2020	50,8	49,3
				2022	50,2	46,4

Er zijn geen nieuwe gegevens van het RIVM. De cijfers van 2022 zijn het meest actueel.

5 Begroting

5 Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

meerjaren begroting

Lasten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Mutaties reserves	15	0	0	0	0	0	0
Sportbeleid en activering	433	487	395	360	357	289	289
Sportaccommodaties	1.400	1.597	1.725	1.859	1.857	1.849	1.849
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	595	596	1.318	1.347	1.332	1.332	1.332
Musea	481	547	668	680	590	590	590
Cultureel erfgoed	442	723	641	1.015	734	734	734
Media	294	316	326	333	333	333	333
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.744	2.936	2.813	3.841	3.470	3.470	3.470
Totaal lasten programma 5	**6.404**	**7.202**	**7.886**	**9.435**	**8.673**	**8.597**	**8.597**

Bedragen x €1.000

Baten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Mutaties reserves	32	0	0	0	0	0	0
Sportbeleid en activering	9	139	70	70	68	0	0
Sportaccommodaties	403	422	350	350	347	340	340
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	82	3	14	14	14	14	14
Musea	554	174	169	174	174	174	174
Cultureel erfgoed	20	5	1	1	1	1	1
Media	0	13	13	13	13	13	13
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	207	249	256	302	256	256	256
Totaal baten programma 5	**1.307**	**1.005**	**874**	**924**	**873**	**798**	**798**

Saldo	**-5.097**	**-6.197**	**-7.012**	**-8.511**	**-7.800**	**-7.799**	**-7.799**

Hoofdstuk 4A -> Programma's 6 - Zorg voor elkaar

Visie

Een sociaal en gezond Texel: samen voor en met inwoners.

We willen bijdragen aan de kwaliteit van leven van alle Texelaars. We streven ernaar dat inwoners zo volledig, volwaardig en onafhankelijk mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Wanneer dat tijdelijk of langdurig niet lukt, ondersteunen we hen zo goed mogelijk. Daarbij maken we zoveel als kan gebruik van de eigen kracht en het eigen netwerk van de inwoner. We doen wat er voor de samenleving echt toe doet. Dit geldt zowel voor de gemeente als voor maatschappelijke organisaties, ondernemers en bewoners. We zetten in op het voorkomen van problemen. Daar waar problemen zijn, zorgen we voor creatieve oplossingen door gerichte ondersteuning en integraal werken binnen het brede sociaal domein.

Leer-werkbedrijf de Bolder levert hierin een passende en waardevolle bijdrage. Het ondersteunt Texelaars bij een (vorm van) arbeidsmatige deelname aan de samenleving. Daarnaast zorgt het Huis van Ontwikkeling ervoor dat op Texel niemand verdwaalt in de infrastructuur van arbeidsmarkt en opleidingen en dat iedereen tijdig toegang krijgt tot passende begeleiding en ondersteuning waar dat nodig is. Dit geldt voor zowel werkzoekenden, werkenden, werkgevers als maatschappelijke (vrijwilligers-)organisaties.

De druk op het sociaal domein neemt toe. Er zijn meerdere opgaven voor het sociaal domein breed verankerd in verschillende (landelijke) beleidsstukken, zoals Integraal Zorg Akkoord (IZA) en Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA). Deze uitdagingen vragen om een intensieve samenwerking tussen alle maatschappelijke partners in het sociaal domein. We gaan hierin opgavegericht aan de slag, waarbij gezamenlijke doelen door verschillende partners worden nagestreefd, en waarbij de gemeente voornamelijk de procesregie voor haar rekening neemt. Het voornemen is om elke vier jaar samen met de maatschappelijk partners nieuwe uitvoeringsprogramma's op te stellen.

Link naar Visie en Beleid - Texel

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Wat willen wij bereiken?

De gemeente heeft specifiek aandacht voor wonen, welzijn en zorg voor ouderen. Inwoners kunnen zolang mogelijk op een voor hen goede en veilige manier in hun eigen omgeving blijven wonen. Onze samenleving staat open voor iedereen. Ook voor mensen met bijvoorbeeld dementie of verward gedrag. Iedere inwoner ontvangt de ondersteuning die hij of zij nodig heeft. Met zoveel mogelijk eigen regie.

We streven ernaar de kwaliteit van leven van onze inwoners te verhogen. We richten ons daarbij op alle leeftijden, van nul tot honderdplus, en focussen op de speerpunten uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), die zijn uitgewerkt in de verschillende opgaven zoals benoemd in de uitvoeringsprogramma's Sociaal Domein 2024-2027:

- extra aandacht voor de mentale gezondheid van de jeugd
- het versterken van de sociale basis
- het terugdringen van gezondheidsachterstanden
- een gezonde leefstijl
- voorkomen en vroegsignalering van middelengebruik
- sport- en beweegparticipatie
- mantelzorg
- vitaal ouder worden

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Uitbreiding formatie Sociaal Domein		
Program/taakveld	6-6.1		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	We maken regelmatig gebruik van inhuur om ervoor te zorgen dat (complexe) aanvragen binnen de termijn afgehandeld kunnen worden. Het tijdelijk inhuren kost meer dan wanneer we de formatie structureel zouden uitbreiden. De (structurele) uitbreiding is nodig, omdat we een toename zien in de complexiteit van de aanvragen. Dit geldt voor het hele sociaal team. De komende tijd zal het aantal aanvragen van statushouders toenemen, omdat we ernaar streven het aantal toegewezen statushouders ook werkelijk op Texel te plaatsen. Daarnaast zijn wetswijzigingen doorgevoerd, waardoor inwoners sneller bij de gemeente terechtkomen. Denk hierbij aan de vroeg signalering; hierdoor komen inwoners met schulden eerder bij de gemeente in beeld. Maar ook het openstellen van het gemeentehuis als briefadres heeft geholpen om inwoners beter in beeld te krijgen en ze toegang te verlenen tot de gemeentelijke regelingen. Binnen de jeugdzorg zijn lange wachtlijsten. Inwoners moeten langer wachten op de juiste ondersteuning. Hierdoor doen ze, na hun doorverwijzing naar een jeugdzorgaanbieder, langer een beroep op de klantmanagers van het sociaal team.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 90.000	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Verhoging preventiebudget		
Program/taakveld	6-6.1		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Het structureel verhogen van de het preventiebudget dient om activiteiten die vallen binnen het preventiebeleid te blijven waarborgen. Het gaat om activiteiten, onder andere gericht op gezinnen, die in 2024 deels landelijk en regionaal worden gesubsidieerd, maar waarvan duidelijk is dat deze subsidies komen te vervallen. De activiteiten zijn van meerwaarde voor de Texelse samenleving. Zij verstevigen de sociale basis.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 35.000	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Texelpas		
Program/taakveld	6-6.1		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Om de drempel voor het gebruik van Bijzondere Bijstand en extra regelingen voor minima en lagere inkomens voor inwoners te verlagen, wordt de Texelpas ingevoerd. Voor de opstart wordt € 100.000 incidenteel budget beschikbaar gesteld, en aanvullend € 25.000 structureel budget voor de voortzetting van de pas.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 100.000	Incidenteel	Algemene Reserve
	€ 25.000	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Project Ankerplaatsen		
Programma/taakveld	6-6.1		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	Het doel is om drie duurzame mobiele units te plaatsen door wooncoöperatie Woontij, op Pontweg 89 voor bewoners van Texel die zich moeilijk kunnen aanpassen aan een gewone woonomgeving. Dit project sluit aan bij de bredere visie van de gemeente Texel en beleidskaders op maatschappelijke opvang, een vangnet bieden aan (kwetsbare) inwoners en het nationale actieplan Dakloosheid ‘Eerst een thuis’ van de rijksoverheid, met als doel om dakloosheid tegen 2030 te beëindigen en structurele woonoplossingen te bieden. Dit project beoogt een bijzondere woonvorm te creëren waar de bewoners in een rustige, prikkelarme omgeving blijvend kunnen wonen onder begeleiding, om structurele dakloosheid en de daarmee gepaarde hogere maatschappelijke kosten te beëindigen. Het gaat hierbij om gemeentegrond waardoor huurderving ontstaat. Daarnaast worden kosten gemaakt voor cameratoezicht, het bouwrijp maken van de locatie en toezichtsubsidie vanuit de WMO.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 181.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	WMO budget verlagen		
Programma/taakveld	6-6.1		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	In de Programmabegroting 2025 wordt een structurele verlaging van in totaal € 300.000 doorgevoerd op het WMO budget voor begeleiding en huishoudelijke hulp. We zien dat de kosten voor de WMO lager zijn dan begroot de afgelopen jaren. Bij de Perspectiefnota 2025 is vanwege de doorrekening van de Jaarrekening 2023 al € 100.000. Daar komt bij de Programmabegroting 2025 nu nog € 200.000 bij.		
	Bedrag	Baten	Dekking
	- € 200.000 (voordeel)	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Jeugd budget verhogen		
Programma/taakveld	6-6.1		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	De kosten voor Jeugdzorg voor Texel zijn de afgelopen hoger dan begroot. Dit komt doordat vanwege de openeindfinanciering van Jeugd, de toename van het aantal cliënten en de zwaardere zorg die nodig is. We zien namelijk dat meer jongeren in een gesloten locatie terecht komen. We proberen zoveel mogelijk aan preventie te doen. Als een gesloten plek noodzakelijk is wordt gekeken of een jongere beter geschikt is voor WLZ financiering waardoor de kosten voor het Jeugdbudget dalen. In de septembercirculaire 2024 heeft het rijk aangegeven dat de besparing op het Jeugdzorgbudget van € 500 miljoen vanaf 2026 komt te vervallen. De uitkomst hiervan is voor Texel op dit moment nog niet bekend. We stellen dan ook voor het bedrag voor Jeugd te verhogen met €1.000.000 per jaar.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 1.000.000	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Beleidsadviseur Asiel & Migratie		
Programma/taakveld	6-6.1		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	In de perspectiefnota 2025 – 2028 hebben wij vermeld dat wij voor de uitvoering van de Spreidingswet, de nieuwe tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne en de gemeentelijke taakstelling voor het huisvesten van statushouders extra geld nodig hebben. Op het moment van het opstellen van deze nota was nog niet te overzien welke consequenties dit met zich mee zou brengen. Inmiddels is duidelijk dat de werkzaamheden op dit terrein alleen maar toenemen en het niet te verwachten is dit de komende jaren gaat afnemen. Vandaar dat willen voorstellen om een vacature medewerker Migratie & Asiel open te stellen voor 32 uur per week. Vooruitlopend op dit besluit hebben wij na de zomervakantie de procedure opnieuw opgestart en is een medewerker aangenomen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 86.800	Incidenteel	Begroting 2025
	€ 86.800	Incidenteel	Begroting 2026
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Beleidsmedewerker Sociaal Domein		
Programma/taakveld	6-6.1		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	Binnen de afdeling Beleid, onderdeel Sociaal Domein, is het aantal wettelijke taken toegenomen. Daarnaast worden een aantal nieuwe taken verwacht vanuit het rijk. Het gaat hierbij om de taken over vroeg signalering en participatie. Daarnaast vragen de huidige taken ook meer tijd zoals leerlingenvervoer, inkoop in de regio en de netwerkorganisaties. In de huidige formatie is hiervoor geen ruimte beschikbaar. Vanwege de uitbreiding van wettelijke taken stellen we voor de formatie structureel uit te breiden met 26 uur per week. De afgelopen jaren is dit opgevuld door tijdelijk personeel aan te trekken. Door de krapte op de arbeidsmarkt lukte het niet de formatieruimte structureel in te vullen. Inmiddels is een sollicitatieprocedure afgerond en hebben wij 2 nieuwe medewerkers aangetrokken. Met het aantrekken van deze nieuwe medewerkers is de formatie bij het onderdeel Sociaal Domein weer op sterkte.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 72.500	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel			

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Wat willen wij bereiken?

De gemeente hecht er veel waarde aan om de eerstelijnsvoorzieningen op Texel te behouden. We stimuleren initiatieven van huisartsen en andere zorgaanbieders die belangrijke zorgfuncties bij elkaar willen brengen en meer faciliteiten naar het eiland willen halen.

De gemeente ondersteunt initiatieven van dorpscommissies om dorpsservicepunten uit te breiden met huisartsen en paramedici en de ondersteuning bij zelfstandig wonen van ouderen en mensen met een beperking.

We zorgen met de betreffende organisaties voor woonruimte voor essentiële beroepen.

De gemeente werkt samen met netwerkpartners om de toegang tot (jeugd)zorg zo optimaal mogelijk te organiseren. Dit doen we door regelmatig onderling af te stemmen. De vraag van de inwoner staat hierin altijd centraal.

6.3 Inkomensregelingen

Wat willen wij bereiken?

We zetten ons extra in om alle huishoudens die recht hebben op bepaalde regelingen, zoals tegemoetkomingen voor energiekosten, te bereiken. We bieden de mogelijkheid om via de gemeente een collectieve zorgverzekering af te sluiten. Daarnaast zetten we in op het vereenvoudigen van de aanvragen van bepaalde regelingen. We werken hierin samen met onder andere Texels Welzijn en de bibliotheek.

Als gemeente willen we vraaggerichte hulp bieden, in plaats van aanbodgerichte hulp. Zo kunnen we beter aansluiten op de behoeften van onze inwoners. In de Integrale Verordening Sociaal Domein, die zal worden opgesteld, wordt in heldere taal beschreven hoe en waar een inwoner een hulpvraag kan stellen, de manier waarop de gemeente hulp biedt, welke vormen van zorg en ondersteuning mogelijk zijn, welke rechten en plichten de inwoner heeft en wat inwoners en gemeente van elkaar mogelijk verwachten. Ook de gevolgen van het niet-nakomen van verplichtingen komt hierin aan bod.

6.4 WSW en beschut werk

Wat willen wij bereiken?

Bij Leer-werkbedrijf De Bolder staat arbeidsparticipatie, met de daaruit voortvloeiende leer- en werktrajecten van medewerkers, centraal. Ieder mens is uniek, waardoor altijd maatwerk wordt geleverd. We werken nauw samen met ketenpartners in de samenleving. De Bolder biedt werkervaringstrajecten, beschut werken, re-integratietrajecten, begeleid werken en detachering bij externe werkgevers.

In de bestuursopdracht Planning en Control, vastgesteld in mei, is de integratie van Leer-werkbedrijf De Bolder als sub-opdracht opgenomen. Daarom wordt de begroting van De Bolder vanaf dit jaar onderdeel van de gemeentelijke programmabegroting.

Leer-werkbedrijf De Bolder

Overzicht van baten en lasten (x € 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2023			Begroting 2024		Begroting 2024 aanpassing dec'23		Begroting 2025	
	Lasten	Baten		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bijdrageresultaat									
WSW									
Lonen en personeelskosten WSW	2.133			2.168		2.168		2.179	
Gemeentelijke bijdragen WSW		2.394			2.226		2.226		2.375
Resultaat WSW		**261**			**58**		**58**		**196**
Participatiewet (P-wet)									
Lonen en personeelskosten P-wet	576			672		617		788	
Gemeentelijke bijdragen P-wet		616			656		457		503
Resultaat P-wet		**40**		**16**		**160**		**285**	
Overige trajecten									
Personeelskosten overige trajecten	-			-		-		-	
Vergoeding overige trajecten		22			12		-		-
Resultaat overige trajecten		**22**			**12**		**-**		**-**
« Totaal bijdrageresultaat		**323**			**54**	**102**		**89**	
Bedrijfsopbrengsten									
Opbrengst verkoop en productie		1.567			1.614		1.614		1.620
Afschrijving vaste activa t.b.v. productie	75			116		117		141	
Overige bedrijfskosten t.b.v. productie	194			204		204		209	
Bedrijfslasten t.b.v. productie	269			320		321		350	
« Totaal bedrijfsopbrengsten		**1.298**			**1.294**		**1.293**		**1.270**
Overige opbrengsten									
Huuropbrengst gebouwen		24			31		31		34
« Totaal overige opbrengsten		**24**			**31**		**31**		**34**
Bedrijfsvoering									
Salariskosten ambtelijk personeel	1.137			1.112		951		1.043	
Afschrijving vaste activa algemeen	54			62		62		63	
Overige bedrijfskosten	460			541		541		559	
« Totaal kosten bedrijfsvoering	**1.651**			**1.715**		**1.554**		**1.665**	
« Bedrijfsresultaat (negatief)	**-6**			**336**		**332**		**450**	
Financiële baten en lasten		20		1		1			2
« Gerealiseerd/begroot totaal baten&lasten		**14**		**337**		**333**		**448**	
Onttrekkingen bestemmingsreserves		64			84		84		448
« (Begroot) resultaat (negatief)		**78**		**253**		**249**		**-**	

In overeenstemming met eerdere besluitvorming zal het geprognotiseerde (negatieve) saldo van baten en lasten worden onttrokken aan reserve egalisatie rekeningresultaten van Leer-werkbedrijf De Bolder.

Meerjarenraming 2025 - 2028 (x € 1.000)

Omschrijving	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bijdrageresultaat								
WSW								
Lonen en personeelskosten WSW	2.179		1.996		1.884		1.817	
Gemeentelijke bijdragen WSW		2.375		2.201		2.138		2.075
Resultaat WSW		**196**		**205**		**254**		**258**
Participatiewet (P-wet)								
Lonen en personeelskosten P-wet	788		788		788		788	
Gemeentelijke bijdragen P-wet		503		505		505		505
Resultaat P-wet	**285**		**283**		**283**		**283**	
Overige trajecten								
Personeelskosten overige trajecten	-		-		-		-	
Vergoeding overige trajecten		-		-		-		-
Resultaat overige trajecten		**-**		**-**		**-**		**-**
« Totaal bijdrageresultaat	**89**		**78**		**29**		**25**	
Bedrijfsopbrengsten								
Opbrengst verkoop en productie		1.620		1.600		1.600		1.600
Afschrijving vaste activa t.b.v. productie	141		164		178		188	
Overige bedrijfskosten t.b.v. productie	209		209		209		209	
Bedrijfslasten t.b.v. productie	350		373		387		397	
« Totaal bedrijfsopbrengsten		**1.270**		**1.227**		**1.213**		**1.203**
Overige opbrengsten								
Huuropbrengst gebouwen		34		34		34		34
« Totaal overige opbrengsten		**34**		**34**		**34**		**34**
Bedrijfsvoering								
Salariskosten ambtelijk personeel	1.043		1.043		1.043		1.043	
Afschrijving vaste activa algemeen	63		62		59		67	
Overige bedrijfskosten	559		559		559		559	
« Totaal kosten bedrijfsvoering	**1.665**		**1.664**		**1.661**		**1.669**	
« Bedrijfsresultaat (negatief)	**450**		**481**		**443**		**457**	
Financiële baten en lasten		2	17		47		67	
« Gerealiseerd/begroot totaal baten&lasten	**448**		**498**		**490**		**524**	
Onttrekkingen bestemmingsreserves		448		498		400		-
Bijdrage exploitatietekort		-		-		90		524
« (Begroot) resultaat (negatief)	**-**		**-**		**-**		**-**	

Volgens deze meerjarenbegroting kan een deel van het negatieve resultaat van 2026 nog worden gedekt uit de reserve egalisatie rekeningresultaten van De Bolder. In overeenstemming met eerdere besluitvorming zullen daarna de overige reserves van De Bolder worden aangewend om de begrote verliezen te dekken. Met de nu gepresenteerde cijfers kan het verlies van 2027 niet meer volledig worden gedekt uit de bestaande reserves.

Begroting 2025 voor Leer-werkbedrijf De Bolder - toelichting

Algemeen
Dit is de eerste keer dat de begroting van De Bolder volledig is opgenomen in de programmabegroting van de gemeente en er dus geen apart rapport meer wordt gepresenteerd. Hierdoor is de begroting minder gedetailleerd dan in voorgaande jaren.
De begroting is gebaseerd op de situatie per 1 januari 2024, dat wil zeggen na het raadsbesluit van 19 december 2023 over de toekomst van De Bolder en de start van het 'Huis van Ontwikkeling'. Net als in de aangepaste begroting van 2024 zijn de investeringen voor de modernisering van de wasserij hierin ook opgenomen. Hieronder volgt een toelichting op de cijfers per begrotingspost.

Bijdrageresultaat
WSW
De lonen en personeelskosten zijn gebaseerd op de huidige bezetting (54,6 fte per 31-12-2024), rekening houdend met de personen die in de loop van de jaren de pensioengerechtigde leeftijd zullen bereiken (42,9 fte per 31-12-2028). De opgenomen bijdrage WSW is in overeenstemming met de meicirculaire 2024.

Participatiewet (P-wet)
Volgens de huidige verwachting zijn in 2025 22 personen (12,7 fte) aangewezen op beschut werk. Twaalf personen (9,2 fte) zullen in 2025 via de praktijkroute aan het werk gaan. Zowel bij de in- als uitstroom zijn de aantallen onzeker, zodat het aantal fte's in de komende jaren gelijk is gehouden. De bijdrage P-wet bestaat enerzijds uit loonkostensubsidie, gebaseerd op de gemeten loonwaarde, en anderzijds uit de door de overheid vastgestelde bijdrage voor begeleiding.

Bedrijfsopbrengsten
In 2025 zal de opbrengst uit productie en verkoop nagenoeg gelijk zijn aan die is geraamd voor 2024. De opbrengst uit de wasserij neemt toe, maar voor de overige productie-onderdelen zijn de omstandigheden naar verwachting minder gunstig. Omdat het onzeker is hoeveel personen in het kader van de P-wet zullen instromen, hebben we bij de begroting van de bedrijfsopbrengst rekening gehouden met minder productieve uren. De bedrijfslasten voor de productie nemen toe door de geplande extra investeringen die samenhangen met de modernisering van de wasserij en het meerjaren-onderhoudsplan gebouwen.

Overige opbrengsten
Dit betreft de verhuur van het zogeheten Nuon-pand aan de Reijer Keijserstraat op basis van de huidige contracten.

Kosten bedrijfsvoering
Salariskosten ambtelijk personeel
De kosten zijn gebaseerd op de verwachte bezetting van 12,1 fte.
Afschrijving vaste activa algemeen
Een groot deel van de totale afschrijvingskosten heeft betrekking op productie-onderdelen en wordt daarom ook doorbelast aan de productie (zie bedrijfslasten ten behoeve van de productie). De rest heeft betrekking op de algemene activa.
Overige bedrijfskosten
Hieronder vallen de kosten voor onderhoud van gebouwen en installaties, het energieverbruik (niet gerelateerd aan de productie), belastingen en verzekeringen en diverse algemene kosten, zoals kosten van ICT, accountant, externe deskundigen, ondernemingsraad, etcetera.

Financiële baten en lasten
Tussen De Bolder en de gemeente vindt verrekening van rente plaats over de activa enerzijds en de reserves anderzijds. Vanwege de toenemende investeringen en de afnemende reserves wordt het saldo van de financiële baten en lasten de komende jaren snel negatief.

Investeringen
Het investeringsoverzicht is opgenomen onder 5C van Hoofdstuk 5 van het investeringsplan voor Leer-werkbedrijf De Bolder, samen met de subhoofdstukken 5A en 5B, die betrekking hebben op respectievelijk nieuwe en vervangingsinvesteringen van de gemeente.

Onttrekkingen bestemmingsreserves
Na bestemming van het resultaat over 2023 bedraagt het vermogen van De Bolder € 1.308.000. Naast de algemene reserve van € 360.000 bestaat het overige vermogen uit bestemmingsreserves.
De onttrekkingen aan de investeringsreserves bestaan uit de afschrijvingskosten van de investeringen die ten laste van deze investeringen zijn gedaan. De investeringen worden niet in één keer onttrokken, maar geleidelijk over de looptijd van de afschrijvingstermijnen verdeeld. Op basis van de huidige begrotingsresultaten zullen de totale reserves in de loop van 2027 volledig zijn uitgeput.

6.5 Arbeidsparticipatie

Wat willen wij bereiken?

We hechten er veel waarde aan dat iedereen op het eiland actief meedoet in de samenleving. Ook Texelaars die (nog) geen baan hebben. De gemeente wil deze mensen via vrijwilligerswerk bij de samenleving betrekken en ze vervolgens, indien mogelijk, begeleiden bij een geleidelijke terugkeer naar de arbeidsmarkt. Dit doen we in samenwerking met het Huis van Ontwikkeling, De Bolder en Texels Welzijn.

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Wat willen wij bereiken?

We hechten er veel waarde aan dat alle inwoners kunnen meedoen in de maatschappij, ook wanneer zij hinder ondervinden van een fysieke of psychische beperking. Als dit niet lukt op eigen kracht, ondersteunen wij waar nodig. Samen met netwerkpartners wordt onderzocht welke ondersteuning het meest passend is. We werken samen vanuit vertrouwen in elkaars expertise.

6.72a Jeugdhulp begeleiding

Wat willen wij bereiken?

Gemeente Texel vindt het belangrijk dat ieder kind gezond en veilig kan opgroeien. We zetten in op preventie via Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO), Schoolmaatschappelijk werk en jongerenwerk. Wanneer netwerkpartners of het sociaal team zien dat bepaalde thema's veel spelen bij een grote groep jeugdigen, dan worden groepstrainingen aangeboden. Als problemen niet preventief zijn op te lossen, dan kunnen jongeren en hun ouders worden begeleid naar jeugdhulp.

6.81a Beschermd wonen (WMO)

Wat willen wij bereiken?

De decentralisatie van Beschermd wonen is in 2024 opnieuw door de overheid uitgesteld. De streefdatum staat nu op 1 januari 2026. Ondanks het financieel nog onduidelijke kader, heeft de regio op uitvoeringsniveau samenwerkingsafspraken gemaakt. Vanuit de inkoopstrategie Wmo, vastgesteld in 2024, gaan we behalve op het bieden van zorg in een beschermde accommodatie (Beschermd wonen) de focus meer leggen op het bieden van zorg in de eigen omgeving (Beschermd thuis).

Verbonden partijen in programma 6

Naam verbonden partijen	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
GGD Hollands Noorden	1.2 Openbare orde en veiligheid 6.1 Toezicht kwaliteit en kinderopvang 7.1 Volksgezondheid	Uitvoering inspectie kinderopvang. Bescherming en bevordering van de gezondheid, uitvoering gemeentelijk gezondheidsbeleid, goede jeugdgezondheidszorg (o.a. consultatiebureau) en preventie.

6 Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
6. Sociaal Domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	2020	4	6
				2021	4	6
				2022	4	6
6. Sociaal Domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de totale beroepsbevolking	CBS	2021	67,9	70,4
				2022	70	72,2
				2023	71	73,1
6. Sociaal Domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	2020	2	2
				2021	1	2
				2022	-	2
6. Sociaal Domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2021	213,3	431,2
				2022	138,7	366,7
				2023	152,8	344,8
6. Sociaal Domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners inwoners van 15-74 jaar	CBS	2021	36,1	197,7
				2022	48,3	197,7
				2023	83,1	191,5
6. Sociaal Domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2021	14,2	13,7
				2022	13,7	13,4
				2023	13,5	13,5
6. Sociaal Domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2021	1,3	1,2
				2022	0,9	1,2
				2023	0,9	1,1
6. Sociaal Domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2021	-	0,3
				2022	-	0,3
				2023	-	0,3
6. Sociaal Domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2021	570	-
				2022	550	710
				2023	540	700

6 Begroting

6 Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

meerjaren begroting

Lasten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Samenkracht en burgerparticipatie	5.367	1.748	2.067	2.487	2.437	2.398	2.398
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	959	1.032	684	565	565	565	565
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	933	1.005	665	550	550	550	550
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	607	654	433	358	326	326	326
Inkomensregelingen	3.690	4.032	2.806	3.530	3.439	3.449	3.459
WSW en beschut werk	2.623	2.499	2.367	2.667	2.493	2.520	2.891
Arbeidsparticipatie	269	345	210	734	883	883	883
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	507	513	561	534	522	522	491
Jeugdhulp ambulant regionaal	0	292	593	1.362	1.362	1.362	1.362
Jeugdhulp met verblijf regionaal	2.582	2.856	1.591	1.891	1.891	1.891	1.891
PGB Wmo	2.360	2.412	2.834	2.258	2.258	2.258	2.258
PGB Jeugd	0	0	0	22	22	22	22
Jeugdreclassering	0	0	39	0	208	208	208
Jeugdbescherming	167	104	288	208	0	0	0
Coördinatie en beleid Wmo	0	0	0	441	417	410	397
Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	109	85	41	0
Totaal lasten programma 6	**20.064**	**17.492**	**15.137**	**17.716**	**17.458**	**17.405**	**17.701**
Totaal lasten Leer-Werkbedrijf De Bolder	**4.534**	**4.629**	**4.876**	**4.982**	**4.838**	**4.767**	**4.738**
Totaal programma 6 incl. Leer-Werkbedrijf De Bolder	**24.598**	**22.121**	**20.013**	**22.698**	**22.296**	**22.172**	**22.439**
Eliminatie participatiebudget WSW	**-2.835**	**-3.010**	**-2.882**	**-2.878**	**-2.706**	**-2.643**	**-2.580**
Totaal lasten programma 6	**21.763**	**19.111**	**17.131**	**19.820**	**19.590**	**19.529**	**19.859**

Bedragen x €1.000

Baten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Samenkracht en burgerparticipatie	3.842	45	69	69	49	10	10
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	112	24	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	1.863	2.108	1.868	2.346	2.346	2.346	2.346
WSW en beschut werk	237	44	65	65	65	65	65
Arbeidsparticipatie	103	202	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	77	84	108	108	108	108	108
Totaal baten programma 6	**6.234**	**2.507**	**2.111**	**2.588**	**2.568**	**2.529**	**2.529**
Totaal baten Leer-Werkbedrijf De Bolder	**4.534**	**4.707**	**4.876**	**4.982**	**4.838**	**4.767**	**4.738**
Totaal programma 6 incl. Leer-Werkbedrijf De Bolder	**10.768**	**7.214**	**6.987**	**7.570**	**7.406**	**7.296**	**7.267**
Eliminatie participatiebudget WSW	**-2.835**	**-3.010**	**-2.882**	**-2.878**	**-2.706**	**-2.643**	**-2.580**
Totaal baten programma 6	**7.933**	**4.204**	**4.105**	**4.692**	**4.700**	**4.653**	**4.687**

Saldo	**-13.830**	**-14.907**	**-13.026**	**-15.128**	**-14.890**	**-14.876**	**-15.172**

Hoofdstuk 4A -> Programma's 7 - Volksgezondheid, duurzaam en schoon

Visie

Het burgerberaad is hernoemd naar inwonersberaad en is bedoeld om de Texelaars te betrekken bij dilemma's die zijn ontstaan door de energietransitie.

We zetten stappen in het klimaatadaptiever maken van de buitenruimte. Samen met kleine en grote eigenaren, zoals Woontij, zorgen we dat hemelwater uit de openbare ruimte en particulier terrein niet langer in het vuilwaterriool terechtkomt en waar mogelijk wordt hergebruikt. Hierdoor gaat minder schoonwater onnodig naar de afvalwaterzuivering en worden wateroverlast en hitte- en droogtestress gelijktijdig aangepakt. Verder is er een Texels uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie dat voor de langere termijn richting en handvatten moet geven aan de manier waarop we Texel klimaatadaptiever kunnen maken.

We streven naar een circulaire economie. De ambitie is om van afval grondstof te maken, zodat verbranding plaatsmaakt voor hergebruik. Dit staat beschreven in het 'Recycleplan Texel 2024-2030'.

Link naar Visie en Beleid - Texel

7.1 Volksgezondheid

Wat willen wij bereiken?

Onder Volksgezondheid vallen maatregelen die de gezondheid beschermen van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen. In de nieuwe Omgevingsvisie worden gezondheid en leefbaarheid toegevoegd aan het ruimtelijk afwegingkader.

De gemeente Texel zet in op brede preventieactiviteiten om de algehele gezondheid te bevorderen. Er is aandacht voor vitaal ouder worden, het verkleinen van gezondheidsachterstanden en het creëren van een gezonde fysieke en sociale leefomgeving. Samen met partners uit het gezondheidsnetwerk zijn verschillende publiekscampagnes gelanceerd. Voorbeelden van thema's zijn Blijven bewegen, Verbinden en ontmoeten, en Financieel fit. Daarnaast zijn verschillende activiteiten rondom thema's als alcohol- en drugsgebruik en valpreventie georganiseerd.

7.2 Riolering

Wat willen wij bereiken?

Alle taken aangaande afvalwater, hemelwater en grondwater vallen onder Riolering. Daarnaast behoren beheer en onderhoud van civiele kunstwerken in het stedelijk oppervlaktewater en het verminderen van wateroverlast in de openbare ruimte ook tot dit taakveld.

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Opstarten aanbesteding vrachtwagen/kolkenzuiger	
Programma/taakveld	7-7.2	
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025	
Motivatie	De kolkenzuiger is in 2026 afgeschreven en moet worden vervangen. Via dit voorstel vragen wij een krediet aan om de contractdocumenten te schrijven en de aanbesteding op te starten. Door de lange levertijden van voertuigen en opbouw starten we bijtijds om de vervanging in 2026 te kunnen realiseren. Deze voorbereidingskosten schrijven we mede af op de investering van de kolkenzuiger.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 15.000	Begroting 2025
Toelichting financieel	De afschrijftermijn voor de kolkenzuiger is 8 jaar.	

7.3 Afval

Wat willen wij bereiken?

In juli 2024 is het recycleplan 2024-2030 vastgesteld. Daarin is de doelstelling opgenomen om de hoeveelheid restafval op Texel te verminderen naar 30 kg per persoon/per jaar in 2030 en het afval op het eiland beter te scheiden. Daarnaast is het de doelstelling om duidelijker te onderscheiden waar het afval vandaan komt. Vooral de uitsplitsing van afval wat van toeristen afkomstig is, bedrijfsafval en afval van inwoners op Texel is belangrijk. Op basis daarvan kunnen dan maatregelen worden genomen.

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Structurele en incidentele kosten Fase I Recycleplan 24-30		
Programma/taakveld	7-7.3		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	Conform het in juli vastgestelde Recycleplan worden er afvalpassen aangeschaft, zijn er kosten voor onderzoek en wordt er geld beschikbaar gesteld voor communicatie, het inhuren van afvalcoaches en het invoeren van een medische regeling. De verwachting is dat door invoering van de maatregelen voor Fase I uit het Recycleplan er minder restafval wordt opgehaald waardoor er structureel een besparing is, waardoor de structurele kosten op een negatief bedrag uitkomen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 155.000	Incidenteel	Afvalstoffenheffing
	- € 155.000 (voordeel)	Incidenteel	Afvalstoffenheffing
	- € 7.415 (voordeel)	Structureel	Afvalstoffenheffing 2025 e.v.
	€ 7.415	Structureel	Afvalstoffenheffing 2025 e.v.
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Bijdrage aan afvalstoffenheffing		
Programma/taakveld	7-7.3		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	Het kader voor de afvalstoffenheffing is 100% kostendekkendheid. Als zowel de reguliere kostenstijging als de investeringen van het recycleplan worden gedekt door de afvalstoffenheffing zou de afvalstoffenheffing veel meer moeten toenemen. Zonder de investeringen in het recycleplan komt de stijging van de afvalstoffenheffing uit op 12,67%. Gezien de ambitie om de hoeveelheid restafval te verminderen vindt het college het onwenselijk om de investeringen uit het recycleplan niet te doen maar ook onwenselijk om zo'n forse tariefsverhoging voor te stellen. Daarom stelt het college voor om de afvalstoffenheffing maar met 9,68% te verhogen en de rest van de stijging te dekken via de reguliere begroting.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 155.000	Incidenteel	Algemene reserve
	€ 245.000	Structureel	Begroting 2025 e.v.
Toelichting financieel	Een bedrag van € 155.000 wordt gedekt uit de Algemene Reserve, terwijl het structurele tekort € 245.000 ten laste gebracht wordt van de Programmabegroting 2025 e.v.		

Wat gaan wij ervoor doen?

Investeringsvoorstel	Investering Fase I Recycleplan 24-30	
Programma/taakveld	7-7.3	
Programmabegroting	Nieuw	
Motivatie	Conform het in juli vastgestelde Recycleplan wordt geïnvesteerd in minicontainers, ondergrondse papiercontainers, gft verzamelcontainers, toegangscontrole voor bestaande containers en een voorbereidingskrediet voor het aanschaffen van een extra inzamelvoertuig.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 1.077.650	Afvalstoffenheffing Begroting 2025
Toelichting financieel	Meerdere afschrijvingstermijnen € 15.000 achterlader voorbereidingskrediet € 221.200 minicontainer gechipt € 75.000 ondergrondse containers toegangscontrole € 49.450 minicontainers OPK buitengebied € 140.000 ondergrondse containers OPK € 177.000 GFT verzamelcontainers € 400.000 aanleg nieuwe OG systemen woonwijken	

7.4 Milieubeheer

Wat willen wij bereiken?

Onder Milieubeheer vallen gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu.

Duurzaamheidsprogramma
We zetten in op een programmatische actualisatie van de Nota Texel zelfvoorzienend en duurzaam (2020).

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) en Innovatie
Het Texelse bedrijfsleven staat voor de uitdaging zich aan te passen aan een klimaatadaptieve, circulaire en natuurinclusieve toekomst. Nogal wat ontwikkelingen stimuleren ondernemers en dorpsgemeenschappen tot innovatie. Denk aan het zuinig omgaan met zoet water, het uitwerken van landschappelijk acceptabele en kostentechnisch verantwoorde vormen van zoetwateropslag, aanpassingen aan de bedrijfsvoering vanwege stikstofregels en visserijsanering. De rol van de gemeente kan daarbij belangrijk zijn, door initiatieven op Texel en in de regio (NHN en de Wadden) met elkaar te verbinden, bij te dragen via cofinanciering en voorbeeldprojecten met een kleine bijdrage te ondersteunen. Daarom is de post innovatie nu structureel gemaakt.
Het Actieprogramma Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen is intern opgestart en leidt tot gerichter benutten van de inkoopkracht van de overheid. Hoe het lokale Texelse bedrijfsleven kan worden gesteund in de overgang naar CO2-neutraal werken, is een actiepunt binnen de ruimte die het aanbestedingsbeleid hiervoor geeft.

Verbonden partijen in programma 7

Naam verbonden partijen	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	1.2 Openbare orde en veiligheid	De kwaliteit van de uitvoering van de milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) te verbeteren en een uniform karakter te geven. Openbaar belang: een schone veilige leefomgeving.
NV Huisvuilcentrale (HVC)	7.3 Afval	Transport en verwerking huishoudelijk afval, grondstoffenscheiding en beheer afvalbrengstation.

7 Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	2018	-	172
				2019	221	163
				2020	236	170
				2021	231	169
				2022	224	129
				2023	208	-
7. Volksgezondheid en Milieu	Bekende hernieuwbare energie	%	www.Waarstaatjegemeente.nl	2017	3,2	6,9
				2018	4,1	7,6
				2019	4,9	8,9
				2020	6,5	10,6
				2021	6,7	11,9
				2022	8.4	14,6
7. Volksgezondheid en Milieu	Woningen met zonnepanelen	%	www.Waarstaatjegemeente.nl	2018	14	-
				2019	16	12
				2020	20	-
				2021	24	-
				2022	28	-
				2023	34	-
7. Volksgezondheid en Milieu	(Semi)publieke e-laadpunten	Per 1.000 inwoner	www.Waarstaatjegemeente.nl	nov-22	11,4	6,2
				dec-22	12,3	6,9
				jan-23	12,2	7
				feb-23	13,5	6,9
				mrt-23	14,1	7,3
				mrt-24	14.6	8,6

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Label	Texel	Nederland
7. Volksgezondheid en Milieu	Energielabel woningen	% in 2023	www.Waarstaatjegemeente.nl	A++	0,1	0,8
				A+	0,3	1,3
				A	28	29,2
				B	15,7	16,6
				C	24,4	25,1
				D	11,7	10,9
				E	5,6	6,5
				F	6,3	4,1
				G	6,9	4
7. Volksgezondheid en Milieu	Energielabel woningen	% in 2024	www.Waarstaatjegemeente.nl	A++	0,5	1,1
				A+	0,7	1,9
				A	21,7	29,9
				B	16,7	16,3
				C	30,1	24,5
				D	12	10,2
				E	5,5	6,1
				F	4,8	3,9
				G	5,3	3,9

7 Begroting

7 Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000 meerjaren begroting

Lasten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Volksgezondheid	0	22	141	161	138	68	68
Riolering	3.013	2.919	2.835	2.956	2.956	2.956	2.956
Afval	2.062	2.106	2.168	2.746	2.591	2.591	2.591
Milieubeheer	1.200	1.504	2.505	2.424	2.424	1.924	1.924
Begraafplaatsen en crematoria	93	58	80	82	82	82	82
Totaal lasten programma 7	**6.368**	**6.609**	**7.728**	**8.369**	**8.191**	**7.621**	**7.621**

Bedragen x €1.000

Baten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Volksgezondheid	0	22	93	93	70	0	0
Riolering	3.654	3.585	3.673	3.762	3.762	3.762	3.762
Afval	2.393	2.340	2.558	2.763	2.918	2.918	2.918
Milieubeheer	509	588	4	460	460	460	460
Begraafplaatsen en crematoria	52	70	69	71	71	71	71
Totaal baten programma 7	**6.608**	**6.605**	**6.397**	**7.149**	**7.281**	**7.211**	**7.211**

Saldo	**240**	**-4**	**-1.331**	**-1.220**	**-910**	**-410**	**-410**

Hoofdstuk 4A -> Programma's 8 - Goed wonen

Visie

In dit programma willen we een toereikend en gevarieerd woningaanbod voor onze inwoners realiseren. Dat houdt met name in meer sociale huur- en middenhuurwoningen, goedkope koopwoningen en een mix van typologieën. We streven naar dynamiek in de woningmarkt. Bouwplannen realiseren kost tijd. Daarom wordt ook ingezet op snelle realisatie van een groot aantal tijdelijke woningen. We willen dat betaalbare huur- en koopwoningen ook in de toekomst betaalbaar blijven.

Onder dit programma vallen ook:
- ruimte & leefomgeving
- grondexploitaties woningbouw
- het implementeren van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Link naar Visie en Beleid - Texel

8.1 Ruimte en leefomgeving

Wat willen wij bereiken?

De Omgevingsvisie Texel 2050 wordt in 2025 uitgewerkt in programma's en regels voor het Omgevingsplan. De woonvisie, het uitvoeringsprogramma (planning vaststelling 2024) en de regionaal afgestemde woonzorgvisie vormen samen de basis voor het in 2025 op te stellen Volkshuisvestingprogramma Wonen.

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Wat willen wij bereiken?

Via de grondexploitaties worden gemeentelijke beleidsdoelen op het gebied van woningbouw ondersteund. Tot dit taakveld behoren activiteiten rondom gemeentelijke bouwgrondexploitatie, zoals het bouw- en woonrijp maken en de verkoop van bouwgrond. In 2025 wordt gewerkt aan het in exploitatie brengen van de locaties Fonteinschool, centrumplan, voormalige bibliotheek en d'Ouwe Ulo.

8.3 Wonen en bouwen

Wat willen wij bereiken?

Dit taakveld gaat over de uitvoering van het gemeentelijk woonbeleid, zoals vastgelegd in de gemeentelijke woonvisie. Tot Wonen en bouwen behoren ook gebiedsontwikkeling, woningvoorraad, vergunningen en toezicht. Er wordt gestart met het uitvoeringsprogramma van de nieuwe woonvisie (planning vaststelling 2024). **In 2025 wordt een nieuwe huisvestingverordening opgesteld.**

De regionale samenwerking op het gebied van Wonen in de Kop van Noord-Holland en het samenwerkingsverband Waddeneilanden zijn belangrijk en bieden ons mogelijkheden om samen in te zetten op behoud en versterking van woongerelateerde onderwerpen. Er zijn op hoofdlijnen diverse acties en projecten vastgesteld die tussen 2024- 2030 worden uitgevoerd. Voor programma 8 zijn relevant:
- Regionaal Woonakkoord Kop van Noord-Holland 2022-2026 en Woondeal 2.0 Regio Noord-Holland-Noord
- Regio Deal Waddeneilanden: Programmalijn 1 Goed Wonen & Leven
Daarnaast wordt in 2025 gewerkt aan de regionaal afgestemde woonzorgvisie.

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Inhuur toezichthoudende taken op de bouw		
Program/taakveld	8-8.3		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Om de uitvoering van de toezichthoudende taken op de bouw te borgen wordt het volgende voorgesteld: 1. Met de huidige markt is het moeilijk een vaste bouwinspecteur aan te trekken, momenteel wordt dit met inhuur opgelost. Het is wenselijk de discrepantie tussen gelden van inhuur en vaste formatie te reserveren in de begroting zodat de uitvoering van de werkzaamheden geborgd blijven als er geen vaste invulling van de functie wordt gevonden. Hierbij gaat dat om een bedrag van € 44.000 2. De extra inzet van een ½ fte in 2025 door te zetten, gezien de druk op de werkzaamheden door de gemeentelijke bouwprojecten. Hierbij gaat dat om een bedrag van € 60.000.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 104.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Inhuur handhavingsjurist in 2025 en 2026		
Program/taakveld	8-8.3		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Bij de raadsvergadering van 9 november 2023 bij de behandeling van het agendapunt “Ontwerp-Programmabegroting 2024” is een amendement besproken maar niet ingediend voor het beschikbaar stellen van gelden voor de inhuur van 1fte aan extra handhavingscapaciteit. Daarna is een toezegging gedaan door het college (z3394987) om het amendement te bespreken bij de perspectiefnota 2025. Het amendement geeft aan dat gevreesd wordt dat er ook in 2024 lange handhavingstrajecten zullen zijn. Daarbij de afspraak dat het college in 2026 de inzet evalueert, een inschatting maakt van de dan lopende zaken en de raad adviseert over de inzet (niet meer nodig, nogmaals incidenteel dan wel het in vaste dienst nemen) na 2026.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 130.000	Incidenteel	Begroting 2025
	€ 130.000	Incidenteel	Begroting 2026
Toelichting financieel	Voorgesteld wordt om het inhuurbudget te verhogen met € 130.000 voor zowel de begroting 2025 als de begroting 2026.		

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Actualiseren welstandsnota		
Program/taakveld	8-8.3		
Perspectiefnota	Ja, is opgenomen in de perspectiefnota 2025		
Motivatie	Actualiseren Welstandbeleid inclusief nota Omgevingskwaliteit Aansluitend aan de Omgevingsvisie. Staat op de planning voor 2024, maar het proces van de Omgevingsvisie loopt iets langer door. Dus start Q4-2024 of begin 2025. Het huidige welstandsbeleid dateert van 2008, en inmiddels zijn er veel ontwikkelingen geweest op het gebied van nieuwe ruimtelijke wetgeving. De Omgevingswet is 1-1-2024 ingegaan en de nieuwe Commissie Omgevingskwaliteit is ingesteld. De planning is om dit aansluitend aan de Omgevingsvisie uit te voeren.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 40.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel			

Wat gaan wij ervoor doen?

Voorstel	Herontwikkeling locatie voormalige Fonteinschool		
Programma/taakveld	8.3		
Programmabegroting	Nieuw		
Motivatie	Conform de afspraak met de raad (raadsbesluit 24-05-2022) is het maximale verlies op de ontwikkelingen van de voormalige Fonteinschool en de Jozefschool €1.000.000. Via Raadsbesluit is de raad geïnformeerd over de ontwikkeling van de locatie voormalige Fonteinschool. Daarin is aangegeven dat bij de begroting 2025 een voorstel komt voor het instellen van een voorziening van €1.000.000 om het negatieve resultaat van de herontwikkeling te dekken. Link naar raadsbesluit 24-05-2022		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 1.000.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel	Het instellen van een voorziening van € 1.000.000 om een verlies op de grondexploitatie te dekken.		

Verbonden partijen in programma 8

Naam verbonden partijen	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
De waddeneilanden	2.3 Recreatieve havens 3.4 Economische promotie 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie 8.1 Ruimte en leefomgeving	Samenwerking toepassing Convenant vaarrecreatie en kwaliteitsverbetering jachthavens. Bevordering toerisme naar Waddeneilanden in relatie tot Werelderfgoed-status Wadden. Samenwerken op het vlak van de omgevingswet.

8 Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde	Bedragen x €1.000	CBS	2022	328	317
				2023	372	369
				2024	395	379
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Texel in cijfers	2021	11,1	8,9
				2022	4,8	9,3
				2023	4,4	9,1
8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	2021	79,7	70,1
				2022	80,3	70,3
				2023	80,7	70,3
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Woonlasten in €	COELO	2021	616	733
				2022	632	823
				2023	636	860
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Woonlasten in €	COELO	2021	742	810
				2022	759	905
				2023	765	942

8 Begroting

8 Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000 meerjaren begroting

Lasten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Ruimte en leefomgeving	511	484	512	434	434	434	434
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.381	1.728	0	1.000	0	0	0
Wonen en bouwen	1.850	2.380	2.462	3.735	3.340	3.210	3.210
Totaal lasten programma 8	**5.742**	**4.592**	**2.974**	**5.169**	**3.774**	**3.644**	**3.644**

Bedragen x €1.000

Baten	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.631	1.657	0	0	0	0	0
Wonen en bouwen	905	1.525	1.156	1.822	1.822	1.822	1.822
Totaal baten programma 8	**2.536**	**3.182**	**1.156**	**1.822**	**1.822**	**1.822**	**1.822**

Saldo	**-3.206**	**-1.410**	**-1.818**	**-3.347**	**-1.952**	**-1.822**	**-1.822**

Hoofdstuk 4B - Financiële vertaling voorstellen

4B - Voorstellen Perspectiefnota 2025-2028

bedragen in €

Voorstel			Incidenteel	Structureel	Opmerkingen
Programma 0					
1	0.1	Instellen bestemmingsreserve programmalijn Regiodeal de Waddeneilanden	2.325.000		
2	0.4	Arbeidsmarkt communicatiebeleid / employerbranding / aantrekkelijke werkgever		25.000	
3	0.4	Incidenteel A&O uitbreiding (teamleider)	80.000		2025
		Incidenteel A&O uitbreiding (teamleider)	80.000		2026
4	0.4	Incidenteel A&O HRM	110.000		2025
		Incidenteel A&O HRM	110.000		2026
5	0.4	Herwaarderingsronde	50.000		
6	0.4	Bestendigen uren communicatie		149.000	
7	0.4	Uitbreiding A&O aanbesteding		85.000	
8	0.4	Formaliseren projectassistentie Gemeentewerken		31.500	
Programma 2					
9	2.1	Onderzoek naar verkeerssituatie rondom camping Loodsmansduin	25.000		
10	2.1	Aanleggen grasbetonstenen langs diverse buitenwegen	606.750		
Programma 3					
11	3.2	Texel innovatief eiland		100.000	
12	3.2	Vitaal bestendige arbeidsmarkt	100.000		
Programma 4					
13	4.2	Vervanging vloer dorpshuis De Hof	20.000		
Programma 5					
14	5.3	Bevrijdingsfeest 80 jaar vrijheid	60.000		
15	5.5	Schapenboetbeleid	280.579		
		Dekking uit reserve schapenboeten	-136.244		
16	5.7	Groenvoorziening pleintje hoek Warmoesstraat - Schilderend renoveren	50.000		
17	5.7	Verbeteren biodiversiteit en klimaatadaptatie plantsoenen	100.000		
Programma 6					
18	6.1	Uitbreiding Sociaal domein		90.000	
19	6.1	Verhoging preventiebudget		35.000	
20	6.1	Texelpas	100.000	25.000	
Programma 8					
21	8.3	Inhuur toezichthoudende taken op de bouw	104.000		
22	8.3	Inhuur handhavingsjurist	130.000		2025
		Inhuur handhavingsjurist	130.000		2026
23	8.3	Actualiseren welstandsnota	40.000		
Programma 2 en 5*					
24	2.1	Straatmeubilair vervangen	95.000		
		Dekking begroting 2019	-170.000		
25	5.7	Groenvoorziening vervangen	75.000		
		Afspraak begroting 2019 (bedragen structureel in de begroting opgenomen)	-75.000		
Totaal			**4.290.085**	**540.500**	

4B - Nieuwe voorstellen

Nieuwe voorstellen 2025-2028 **bedragen in €**

Voorstel			Incidenteel	Structureel	Opmerkingen
Programma 0					
1	0.1	Vernieuwing Programmaplan Organisatie op Koers 2.0	50.000		
2	0.63	Verhoging parkeertarieven		-1.400.000	
3	0.8	Onderzoek verhoging leges			2026 € 400.000 S
Programma 3					
4	3.4	Toeristisch Toekomstplan 2025-2027	110.000		2025
			110.000		2026
			145.000		2027
Programma 4					
5	4.2	Vervanging vloer dorpshuis De Hof	10.000		
Programma 5					
6	5.2	Verhoging exploitatiebudget Sportstichting Texel		25.000	
7	5.2	Beleids- en beheerplan spelen		128.000	
8	5.7	Beleidsplan groene infrastructuur	50.000	400.000	
Programma 6					
9	6.1	Project Ankerplaatsen	181.000		
10	6.1	WMO budget		-200.000	
11	6.1	Jeugd budget		1.000.000	
12	6.1	Beleidsmedewerker Sociaal Domein		72.500	
13	6.1	Beleidsmedewerker Asiel & Migratie	86.800		2025
			86.800		2026
Programma 7					
14	7.3	Recycleplan 24-30 Incendenteel en Structureel	155.000	-7.415	
		dekking afvalstoffenheffing	-155.000	7.415	
15	7.3	Bijdrage aan afvalstoffenheffing	155.000	245.000	
Programma 8					
16	8.3	Herontwikkeling locatie voormalige Fonteinschool	1.000.000		
Totaal			**1.984.600**	**270.500**	

Hoofdstuk 5 - Investeringsplan

5A - Nieuwe investeringen

Voorstellen Perspectiefnota 2025-2028 — **bedragen in €**

Nieuwe investeringen Perspectiefnota 2025-2028 : omschrijving			Bedrag exc. BTW	Afschrijving termijn	Kapitaallasten netto investering
1	2.1	Rehabilitatie van diverse wegen waaronder Pontweg Noord, Amaliaweg, Ploeglanderweg, Wilhelminalaan, Keesomlaan en Pleintje Warmoesstraat-Schilderend	10.980.400	**40**	658.824
2	2.1	Aanleg openbare verlichtingsnetten Wilhelminalaan grondkabels	80.000	40	4.800
3	2.1	Aanleg openbare verlichtingsnetten Wilhelminalaan OV kasten	13.500	25	1.013
4	2.1	Vervangen OV kasten	178.000	25	13.350
5	3.2	Markt en evenementkasten 3 stuks	42.000	25	3.150
6	5.7	Holder maaimachine/werktuiglastdrager (zie vervangingsinvestering)	65.000	8	10.400
7	5.7	Vervangen aanhangwagens	16.500	20	1.403
8	7.2	Opstarten aanbesteding vrachtwagen/ kolkenzuiger	15.000	8	2.400
Dekking kapitaallasten beschikbaar via begroting					-97.027
Totaal investeringen Perspectiefnota			**11.390.400**		598.313

Aanpassingen Perspectiefnota na behandeling 19 juni 2024					
1	2.1	Uitstellen Ploeglanderweg en Wilhelminalaan	-3.975.400	**40**	-238.524
2	2.1	Uitstellen openbare verlichtingsnetten Wilhelminalaan grondkabels	-80.000	40	-4.800
3	2.1	Uitstellen openbare verlichtingsnetten Wilhelminalaan OV kasten	-13.500	25	-1.013
Totaal wijzigingen			**-4.068.900**		-244.337
Totaal investeringen Perspectiefnota na 19 juni 2024			**7.321.500**		353.976

Nieuwe voorstellen — **bedragen in €**

Nieuwe voorstellen			Bedrag exc. BTW	Afschrijving termijn	Kapitaallasten netto investering
1	2.1	Herstel halfverharding Tuunen	525.000	**40**	31.500
2	2.1	Pontweg Noord- verkeerskundige aanpassingen tijdens rehabilitatie	1.800.000	40	108.000
3	5.2	Beleids- en beheerplan spelen	75.000	15	7.625
4	7.3	Investering Fase 1 Recycleplan 24-30	1.077.650	diverse termijnen	141.350
		adekking afvalstoffenheffing			-141.350
Totaal nieuwe voorstellen			**3.477.650**		147.125

5B - Vervangingsinvesteringen

Vervangingsinvesteringen **bedragen in €**

Vervangingsinvesteringen perspectiefnota 2025		Bedrag exc. BTW	Afschrijving termijn	Kapitaallasten netto investering
1	Ransomes maaimachine. Deze machine is in 2025 afgeschreven maar kan technisch gezien nog een jaar mee. Wordt in 2026 vervangen.	108.000	8	17.280
2	Holder maaimachine/werktuiglastdrager (zie nieuwe investeringen)	90.000	8	14.400
3	Firewall voor digitaal netwerk	20.000	3	7.367
Totaal		**218.000**		**39.047**

5C - Leer- werkbedrijf De Bolder investeringsplan

Leer-werkbedrijf De Bolder

bedragen in €

Leer- werkbedrijf De Bolder - investeringsplan	Bedrag exc. BTW	Afschrijving termijn	Kapitaallasten netto investering
2025			
Modernisering Wasserij	105.000	10	14.175
Jaarlijks budget vervangingsinvestering	50.000	40	3.000
Jaarlijks budget vervangingsinvestering	80.000	10	10.800
Totaal	**235.000**		**27.975**
2026			
Modernisering Wasserij	445.000	10	60.075
Jaarlijks budget vervangingsinvestering	90.000	40	5.400
Jaarlijks budget vervangingsinvestering	40.000	10	5.400
Totaal	**575.000**		**70.875**
2027			
Modernisering Wasserij	110.000	10	14.850
Jaarlijks budget vervangingsinvestering	75.000	40	4.500
Jaarlijks budget vervangingsinvestering	55.000	10	7.425
Totaal	**240.000**		**26.775**
2028			
Modernisering Wasserij	110.000	10	14.850
Jaarlijks budget vervangingsinvestering	130.000	10	17.550
Totaal	**240.000**		**32.400**
De kapitaallasten zijn meegenomen in de meerjarenbegroting van De Bolder			

Hoofdstuk 6 - Verloop reserves en voorzieningen

Hieronder wordt het verloop van de saldi van de reserves en voorzieningen van de gemeente Texel en het Leer-Werkbedrijf De Bolder weergegeven. Daar waar geen zicht is op toekomstige mutaties wordt ervan uitgegaan dat er geen mutaties plaatsvinden, en daar waar er wel enig zicht op is, wordt een schatting gemaakt. Het saldo per 01-01-2024 is inclusief resultaatbestemming 2023.

De reserve 'budgetten vorig jaar' wordt als kruispost gebruikt voor overheveling budgetten.

Voor nadere informatie over het reserveringsbeleid wordt verwezen naar de nota reserves en voorzieningen 2022 . In december 2024 wordt de geactualiseerde nota reserves en voorzieningen aan uw raad aangeboden.

(bedragen x € 1.000)

Reserves	Saldo 1-1-2024	Prognose 1-1-2025	Mutatie 2025 structureel	Mutatie 2025 incidenteel	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028
Algemene reserve	18.494	11.492	0	-5.290	6.202	4.999	4.769
Reserves Leerwerkbedrijf de Bolder	1.308	1.346	0	-448	898	400	0
Totaal algemene reserve	19.802	12.838	0	-5.738	7.100	5.399	4.769
Budgetten vorig jaar	5.714	5.000	0	-2.000	3.000	3.000	3.000
Regiodeal de Waddeneilanden	0	0	0	2.325	2.325	2.325	2.325
Flexwoningen Mars Noord	0	3.700	-554	0	3.146	2.712	2.309
Haven Oudeschild (frictie, personeel, onderhoud <5jaar /> 5jaar, egalisatie en dekking kapitaallasten)	19.655	20.391	718	0	21.109	21.827	22.545
Herontwikkeling vrijkomende schoolgebouwen Den Burg	797	797	0	0	797	797	797
Combinatiefunctie regeling	154	154	0	0	154	154	154
Kunst in openbare ruimte	43	43	0	-43	0	0	0
Gemeentelijke monumenten	93	93	0	0	93	93	93
Gemeentelijke schapenboeten	136	136	0	-136	0	0	0
Energie voor Texel	100	100	0	-100	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves	**26.692**	**30.414**	**164**	**46**	**30.624**	**30.908**	**31.223**
Totaal reserves	**46.494**	**43.252**	**164**	**-5.692**	**37.724**	**36.307**	**35.992**

(bedragen x € 1.000)

Voorzieningen	Saldo 1-1-2024	Prognose 1-1-2025	Mutatie 2025 structureel	Mutatie 2025 incidenteel	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028
Rationeel gebouwenbeheer	3.820	3.439	-407	0	3.032	3.032	3.032
Onderhoudsfonds gebouwen grondzaken	27	38	0	7	45	45	45
Grondzaken	4.377	4.415	0	0	4.415	4.415	4.415
Herontwikkeling locatie voormalige Fontein- en Drijverschool	0	0	0	1.000	1.000	1.000	1.000
Pensioenen en wachtgeld voormalige wethouders	1.881	1.939	114	0	2.053	2.167	2.281
Verlofsparen	124	59	20	0	79	79	79
Egalisatie rioolbeheer	3.353	2.719	-2.469	0	250	2.000	2.000
Totaal voorzieningen	**13.582**	**12.609**	**-2.742**	**1.007**	**10.874**	**12.738**	**12.852**

Hoofdstuk 7 - Paragrafen

Paragraaf Verbonden partijen

Verbonden partijen

Waar gaat het over?

In deze paragraaf wordt beleidsinhoudelijke en financiële informatie verstrekt over de verbonden partijen. De algemene visie en het beleid ten aanzien van verbonden partijen zijn opgenomen in de Nota Verbonden Partijen.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld. Deze middelen kunnen verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Bestaand beleid

Nota Verbonden Partijen (2023)
Plan van Aanpak samenwerkingstrajecten (2012)
Gemeentelijke vertegenwoordiging verbonden partijen (2022)
Financiële uitvoeringsregeling gemeenschappelijke regeling (2019)

Trends en ontwikkelingen

Het bestuurlijk en financieel belang van verbonden partijen is binnen de overheid (ook voor Texel) de laatste jaren toegenomen en zal naar verwachting blijven groeien.
Kleinere gemeenten zullen vanwege ontwikkelingen binnen de overheidssector in toenemende mate in samenwerkingsverbanden participeren om bestuurskracht en uitvoeringskracht te kunnen garanderen.
Van college en raad wordt in toenemende mate een balans gevraagd tussen ‘loslaten’ en ‘grip hebben op’. Dit vraagt een nauwer samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie (intern) en in de samenwerking met andere gemeenten.

Op basis van de vernieuwing van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) en de uitkomsten van onderzoeken naar sturing op verbonden partijen (concern control) en informatievoorziening verbonden partijen (rekenkamercommissie) zijn verbeteringen in de informatievoorziening uitgevoerd in deze paragraaf. Tevens wordt in de programma’s expliciet aangegeven welke verbonden partijen betrokken zijn en voor/binnen welke taakvelden zij actief zijn. Bij beleidsvoorstellen in de programma’s wordt ook vermeld – indien van toepassing – welke verbonden partij betrokken is.

Beleidsdoelstellingen

Uitvoering geven aan de in 2023 vastgestelde Nota Verbonden Partijen; verbeteren van de informatievoorziening aan de gemeenteraad over de verbonden partijen – met name in relatie tot sturing en toezicht op de uitvoering – volgens de uitgangspunten die zijn overeengekomen tussen college en raad.

Totaaloverzicht verbonden partijen gemeente Texel

De nota verbonden partijen is in 2023 geactualiseerd en dit heeft als gevolg dat veranderingen hebben plaatsgevonden in de verbonden partijen waarin de Gemeente Texel participeert. De onderstaande verbonden partijen worden opgenomen in de paragraaf verbonden partijen:

Publiekrechtelijke verbonden partijen	• GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord; • GR GGD Hollands Noorden; • GR Omgevingsdienst Noord-Holland Noord; • GR De Waddeneilanden; • GR Regionaal Historisch Centrum Alkmaar; • GR Regionale archeologie West-Friesland; • GR Centrumregeling samenwerking Vlieland, Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Leeuwarden.
Naamloze vennootschappen	• N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland;
Stichtingen	• VVV / Stichting Texel Promotie

Informatievoorziening verbonden partijen van college aan de raad

Op 29 juni 2023 heeft de raad de 'Nota verbonden partijen gemeente Texel 2023' vastgesteld. Hierin staat dat de gemeenteraad geïnformeerd wordt over verbonden partijen via de programmabegroting en de jaarrekening. Dit gebeurt in de paragraaf verbonden partijen.
Artikel 15 (BBV) schrijft voor dat er een lijst van verbonden partijen is opgenomen in de programmabegroting en jaarrekening en dat deze per verbonden partij minimaal de volgende gegevens bevat:
1. de naam en de vestigingsplaats;
2. het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd;
3. de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft;
4. het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
5. het resultaat van de verbonden partij.

Informatie over verbonden partijen

Hierna treft u de beleidsinhoudelijk en financiële informatie per verbonden partij. Een aantal onderdelen is wettelijk verplicht, overige onderdelen zijn opgenomen op basis van de door de raad vastgestelde Nota verbonden partijen. De informatie is zo actueel mogelijk ingevoerd op basis van beschikbare informatie per verbonden partij.

Samenwerking op het gebied van sociaal domein

De informatie over de regionale samenwerking in het sociaal domein is te vinden in programma 2 Zorg voor elkaar, veiligheid op orde.

Publiekrechtelijk verbonden partijen

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Naam	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	De doelstelling van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN) is het verkleinen van risico's en het beperken van leed en (gezondheids-)schade bij incidenten. De Veiligheidsregio bereikt dit door het bieden van adequate hulp en door intensief samen te werken met andere betrokken partijen.
Relatie met beleidsprogramma	1: Veiligheid op orde
Deelnemende partijen	De gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Dijk en Waard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur
Bestuurlijk aandeel	In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de stemverhouding gelijk is aan de (procentuele) bijdrage aan de begroting en dat het algemeen bestuur deze stemverhouding ieder jaar in de eerste vergadering (of de vergadering na een wijziging van de gemeenschappelijke regeling) formeel vaststelt. Voor Texel is het aantal stemmen in 2025 vastgesteld op vier (aldus 3,39% van het totaal aantal stemmen)
Financieel belang	Totale begroting 2024 € 82.093.000 Bijdragen gemeenten € 49.377.142 Totale begroting 2025 € 89.270.000 Bijdragen gemeenten € 54.222.854
Bijdrage gemeente	Bijdrage 2022: € 1.837.672 Bijdrage 2023: € 1.895.994 Bijdrage 2024: € 1.673.470 Bijdrage 2025: € 1.819.080
Eigen Vermogen	2021: € 7.988.000 2022: € 6.756.000 2023: € 5.333.000
Vreemd vermogen	2021: € 38.246.000 2022: € 41.948.000 2023: € 42.613.000
Solvabiliteitsindex	2021: 17,3% 2022: 13,9% 2023: 11,1%
Financieel resultaat	2021: € 3.145.000 2022: € 798.000 2023: € 850.000 *negatief*
Risico's	In verband met Europese wet- en regelgeving is het noodzakelijk om differentiatie aan te brengen tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers van de brandweer, dat tegelijkertijd geen afbreuk doet aan het niveau en kwaliteit van de brandweerzorg. Naar aanleiding daarvan zijn inmiddels diverse onderzoeken gedaan. Het laatste onderzoek vat samen dat het Nederlands stelsel van vrijwillige brandweer grotendeels kan worden gehandhaafd zonder taakdifferentiatie. Voorwaarde hiervoor is dat de rechtspositie van brandweer vrijwilligers expliciet wordt gebaseerd op het concept van vrijwilligheid en het contrast met beroepsbrandweer wordt verscherpt. Daarom moet verplichte beschikbaarheid voor vrijwilligers verdwijnen. Dit betekent onder meer dat er niet meer gewerkt kan worden met consignatie of kazernering. Dit spoor wordt nu verder concreet uitgewerkt, hetgeen een langdurig proces is. Financieel bestaat het risico dat een Europese rechter conclusies uit het onderzoek niet volgt, en alsnog een taakdifferentiatie moet worden geïmplementeerd. Dat kan leiden tot een mogelijke verplichting tot betaling minimumloon, pensioen en betaling bij ziekte.

Ontwikkelingen	**Brandweer** De omgeving van de brandweer verandert snel, met meer uitdagingen tot gevolg. Denk aan nieuwe risico's, druk op vakbekwaamheid, veranderende wet- en regelgeving en bovenal paraatheid- en beschikbaarheidsproblemen. Om deze uitdagingen aan te pakken, heeft het algemeen bestuur herziene uitgangspunten vastgesteld die als basis dienen voor de doorontwikkeling en het toekomstbestendig houden van de brandweerzorg in de regio. Uitgangspunt daarbij is het versterken van de fijnmazige en hoofdzakelijk vrijwillige brandweerzorg. Deze herziening is vertaald naar het meerjarenontwikkelplan brandweer, dat is opgesteld langs drie ontwikkelopgaven en wordt uitgevoerd in 2025, 2026 en 2027. De ontwikkelopgaven zijn: - het op peil brengen van de vakbekwaamheid - het vergroten van de paraatheid en beschikbaarheid - het onderkennen van de noodzaak tot modernisering **Crisisbeheersing** Crises worden ingewikkelder, langduriger en minder voorspelbaar. Hierdoor neemt de impact op de samenleving toe. Je hoeft alleen maar te denken aan de coronacrisis en - nog recenter - de vluchtelingen- en asielcrisis. Maar ook klimaatverandering (extremer weer) en de uitval van vitale voorzieningen zoals elektriciteit, brengen grote risico's met zich mee. Daar moeten Veiligheidsregio én samenleving zich beter op voorbereiden. Dit zijn veelal vraagstukken die de regio overstijgen, maar die hier wel kunnen zorgen voor polarisatie en spanningen tussen bevolkingsgroepen. Het vraagt niet alleen om een andere voorbereiding en inzet van de Veiligheidsregio, maar ook om samenwerking met andere crisispartners dan bij de bestrijding van de traditionele flitsramp. De Veiligheidsregio's worden meer ingezet om de coördinatie tussen gemeenten, regio's en Rijk te stroomlijnen. Naast de specifieke voorbereiding op de thema's extreem weer en uitval van elektriciteit heeft het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio de komende beleidsperiode vier opgaven voor crisisbeheersing onderschreven, te weten: - de Veiligheidsregio is aanjager of regisseur in het crisisnetwerk - de Veiligheidsregio ontwikkelt zich naar een flexibele en robuuste crisisorganisatie - crisisbeheersing is informatiegestuurd - bevolkingszorg is toekomstbestendig **Zorg in de Veiligheidsregio** De toegang tot en de kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg staat in Nederland onder druk. Een zorgcrisis dreigt. De Veiligheidsregio kan een belangrijke bijdrage leveren aan de zorgcontinuïteit in de regio, aan het beperken van het toenemend aantal kwetsbare mensen en aan het terugdringen van de steeds groeiende zorgvraag. Hiervoor is een sterk netwerk nodig in het zorg- en veiligheidsdomein. De Veiligheidsregio gaat geen taken overnemen van partnerorganisaties, maar zij ziet wel een rol om partijen bij elkaar te brengen, kennis en ervaring uit te wisselen en gezamenlijke opgaven in de regio slimmer te organiseren. Als we het over zorg in de veiligheidsregio hebben, dan gaat het om de organisatieonderdelen GHOR, ambulancezorg en het Zorg- en Veiligheidshuis. Die hebben alle drie hun eigen netwerken, specifieke verantwoordelijkheden en deskundigheid. Door elkaars kracht nog beter te benutten, kan nog meer betekenis worden gegeven aan de verbindende rol in dit domein.

GGD Hollands Noorden

Naam	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD Hollands Noorden)
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	Doel van de samenwerking is het behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan. GGD Hollands Noorden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord Holland-Noord. Gemeentelijk belang: uitvoering inspectie kinderopvang, bescherming en bevordering van de gezondheid van onze inwoners, input gemeentelijk gezondheidsbeleid, uitvoering jeugdgezondheidszorg en preventie, monitoren gezondheid inwoners, vangnet openbare geestelijke gezondheidszorg, forensische geneeskunde, Wet verplichte GGZ.
Relatie met beleidsprogramma	6: Zorg voor elkaar, 1: veiligheid op orde
Deelnemende partijen	De gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Dijk en Waard, Enkhuizen, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel
Bestuurlijk belang	De wethouder van o.a. Sociaal Domein/Zorg is gemeentelijk vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van de GGD
Bestuurlijk aandeel	Ieder lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. De verdeelsleutel voor stemmen is: één stem per volle 10.000 inwoners per gemeente. Het totaal aantal stemmen is 75. Hiervan zijn twee stemmen voor Texel. Ieder lid van het dagelijks bestuur heeft één stem
Financieel belang	De totale lasten van GGD Hollands Noorden voor 2022 bedraagt € 94.149.000 De totale lasten van GGD Hollands Noorden voor 2023 bedraagt € 63.048.000
Bijdrage gemeente Texel	2022: € 662.000 2023: € 677.226 2024: € 722.000 2025: € 750.158
	Door Texel zijn geen garantstellingen gedaan of leningen verstrekt aan de GGD
Eigen Vermogen	2021: € 1.015.000 2022: - € 1.954.000 2023: € 2.111.000
Vreemd Vermogen	2021: € 16.875.000 2022: € 25.057.000 2023: € 23.835.000
Solvabiliteitsindex	2021: 4,5% 2022: -8,5% 2023: 8,1%
Financieel resultaat	2021: € 90.000 2022: - € 3.691.000 2023: € 761.000
Risico's	De omvang van de algemene reserve en de weerstandscapaciteit staan onder druk als gevolg van het ongedekte cao-gat dat is ontstaan in 2023. Bij GGD HN wordt de beschikbare weerstandscapaciteit gevormd door de algemene reserve. Rekening houdend met de kans van 75% en de impact van € 2.175.00 wordt het financiële risico voor 2025 ingeschat op € 1.631.000. De algemene reserve is ultimo 2025 begroot op € 747.000 en daarmee ontoereikend om alle begrotingsrisico's in 2025 op te vangen.

Ontwikkelingen	Voor het jaar 2025 verwacht GGD HN geen extra (structurele) financiering van de gemeenten nodig te hebben. Met het oog op de komende veranderingen in de uitkering uit het Gemeentefonds is GGD HN zich ervan bewust dat kritisch gekeken moet worden naar de GR-taken en aanvullende diensten. Hiertoe is in het algemeen bestuur van 13 maart 2024 afgesproken dat (algemeen) bestuur en directie met elkaar in gesprek gaan over de financiële vooruitzichten voor 2026 en verder in de context van het ravijnjaar.

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Naam	Omgevingsdienst Noord Holland Noord
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Hoorn
Doelstelling en openbaar belang	De gemeentelijke milieutaken uitvoeren op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) te verbeteren en een uniform karakter te geven. Openbaar belang: een schone en veilige leefomgeving
Relatie met beleidsprogramma	1: Veiligheid op orde 7: Volksgezondheid, duurzaam en schoon
Deelnemende partijen	De gemeenten Alkmaar, Drechterland, Dijk en Waard, Hollands Kroon, Medemblik, Stede Broec, Bergen, Enkhuizen, Hoorn, Opmeer, Castricum, Koggenland, Den Helder, Heiloo, Schagen, Texel en de Provincie Noord-Holland
Bestuurlijk belang	De wethouder van o.a. Gemeentewerken is gemeentelijk vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
Bestuurlijk aandeel	De stemverhouding is op basis van inwoneraantal en financiën Texel heeft 2 van de 100 stemmen
Financieel belang	Lumpsum bijdrage deelnemende gemeenten en provincie 2024: € 24.322.000 waarvan € 631.000 voor de gemeente Texel. Lumpsum bijdrage deelnemende gemeenten en provincie 2025: € 25.825.000 waarvan € 656.000 voor de gemeente Texel.
Bijdrage gemeente	2023: € 499.806 2024: € 631.000 2025: € 656.000
Eigen vermogen	2021: € 2.748.256 2022: € 4.841.181 2023: € 4.188.000
Vreemd vermogen	2021: € 4.950.000 2022: € 5.481.406 2023: € 5.814.000
Solvabiliteitsindex	2021: 35,7% 2022: 46,9% 2023: 41,8%
Financieel resultaat	2021: € 1.901.433 2022: € 1.110.040 2023: € 1.742.000
Risico's	1. Claims aansprakelijkheid door verwijtbaar handelen. In deze begroting is het impactbedrag verhoogd door de verkorting van de proceduretijd in het kader van de Omgevingswet, het stijgend aantal WOO- en handhavingsverzoeken en claims (niet zijnde de boete, zoals opgenomen bij 2) n.a.v. datalekken.

	2. Datalek van geregistreerde gegevens De maximale boete kan 4% van de jaaromzet bedragen 3. Aanbestedingsrisico's De komende periode zijn er diverse Europese aanbestedingen. Aanbesteden biedt in beginsel optimale mogelijkheden om de beste prijs-kwaliteitverhouding te behalen. Het opnieuw aanbesteden neemt echter ook financiële risico's met zich mee 4. Projecten ten laste van het rekeningresultaat In de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR) staat dat begrotingswijzigingen (tussentijdse vraag om extra financiële middelen) niet wenselijk zijn. In het project 'Een sterker fundament' is daardoor opgenomen dat de eventuele extra kosten in de exploitatie zullen worden verwerkt en invloed hebben op het rekeningresultaat 6. Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet Door de invoering van de Omgevingswet zijn andere competenties noodzakelijk. Hier wordt momenteel al aan gewerkt. Ook het Digitaal Stelsel Omgevingsdiensten (DSO) zal impact hebben op de informatievoorziening. In het Masterplan ICT is rekening gehouden met de kosten voor aansluiting op het DSO 7. Basistaken moeten in overleg met de deelnemers worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Opname van plustaken in het uitvoeringsprogramma is niet verplicht. Door als deelnemer de plustaken zelf uit te voeren, kan een risico ontstaan in de robuustheid en kwaliteit binnen de OD NHN. Door tekort aan adviseurs bij de ODNHN op het gebied van natuur en stikstof is dit nog niet weggenomen. De gemeente heeft deze taken daarom neergelegd bij externe adviseurs
Ontwikkelingen	De ODNHN heeft een plan van aanpak opgesteld om te kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria van het Rijk. Welke investeringen nodig zijn en wat de hoogte is van de extra bijdrage die Texel moet betalen, is nog niet bekend.

Gemeenschappelijke regeling de Waddeneilanden

Naam	De Waddeneilanden
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
Vestigingsplaats	Harlingen
Doelstelling en openbaar belang	Het doel van de gemeenschappelijke regeling: • de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de vijf Nederlandse Waddeneilanden • het versterken van de bestuurskracht van de afzonderlijke gemeenten door onomkeerbare, niet vrijblijvende en doelgerichte samenwerking met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid • het uitdragen van het standpunt van de deelnemende gemeenten richting andere betrokken overheden • overleg, coördinatie en afstemming ten aanzien van beleids- en beheeraspecten • samenwerking en ondersteuning aangaande uitvoeringszaken van deelnemende gemeenten die te kennen hebben gegeven bij deze deelactiviteit betrokken te willen zijn • het voorbereiden, vaststellen en uitvoeren van gemeenschappelijke beleidskaders voor zover de bevoegdheid hiertoe door de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten aan het openbaar lichaam is overgedragen

Relatie met beleidsprogramma	0: Voor en door bewoners 3: Mooi en gastvrij Texel/Texel werkt! 4: Toekomst voor de jeugd 8: Goed wonen
Deelnemende partijen	De gemeenten Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog
Bestuurlijk belang	Vanuit het college maakt de burgemeester deel uit van het dagelijks bestuur Het voltallige college maakt deel uit van het algemeen bestuur
Financieel belang	Begroting 2022: € 746.500 Begroting 2023: € 1.024.105 Begroting 2024: € 738.588 Begroting 2025: € 884.000
Bijdrage gemeente Texel	2022: € 177.870 2023: € 181.961 2024: € 221.576 2025: € 265.200
Eigen Vermogen	€ 50.000
Vreemd Vermogen	n.v.t.
Solvabiliteitsindex	n.v.t.
Financieel resultaat	n.v.t.
Risico's	De lasten van de gemeenschappelijke regeling worden in de komende jaren geheel gedekt door bijdragen van de deelnemende gemeenten. Wel kan het zo zijn dat bij een verder teruglopende financiering van de deelnemende gemeenten door de rijksoverheid, de bijdragen van deze gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling onder druk komen te staan, waardoor de activiteiten wellicht moeten worden ingeperkt. In verband met geldende regelgeving, is de GR eigen risicodrager voor wat betreft de in Hoofdstuk 10D van de CAR/UWO opgenomen bepalingen over werkloosheid. Hieruit kunnen voor de GR aanzienlijke financiële verplichtingen ontstaan, die door de deelnemende gemeenten moeten worden gedragen. Daarnaast kunnen bij uitval door ziekte risico's ontstaan als voor de werkzaamheden externe vervanging moet worden ingehuurd. De kantoorruimte wordt gehuurd van de gemeente Harlingen. Vooralsnog is uitgegaan van continuering van deze huurovereenkomst. Bij opzegging van de huurovereenkomst door een van beide partijen, kunnen financiële verplichtingen ontstaan in verband met het afkopen van het huurcontract of in verband met de verhuizing naar een andere locatie
Ontwikkelingen	In 2023 is een Regio Deal aangevraagd en toegekend om met het Rijk en provincies onze opgaven gezamenlijk aan te pakken met het programma Waddeneilanden. Samen met de vier overige eilanden, beide provincies en het Rijk gaan we op zoek naar samenwerking en cofinanciering om de brede welvaart op de eilanden te stimuleren

Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar

Naam	Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	Het Regionaal Archief Alkmaar is een publieksgerichte erfgoedinstelling die het voor mensen mogelijk, makkelijk en aantrekkelijk maakt om de geschiedenis van Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Dijk en Waard, Heiloo, Hollands Kroon, Schagen en Texel te leren kennen. Voor de aangesloten overheidsorganisaties is het Regionaal Archief een deskundige partner die volgens zijn wettelijke opdracht informatie langdurig betrouwbaar en toegankelijk houdt omwille van bedrijfsvoering, bewijsvoering, onderzoek en democratische controle
Relatie met beleidsprogramma	0: Voor en door bewoners
Deelnemende partijen	De gemeentes Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Dijk en waard, Heiloo, Hollands Kroon, Schagen en Texel
Bestuurlijk belang	De burgemeester heeft namens Texel zitting in het algemeen bestuur
Bestuurlijk aandeel	2 stemmen van de in totaal 50
Financieel belang	Omvang totale begroting 2022: € 2.809.772 Omvang totale begroting 2023: € 2.894.112 Omvang totale begroting 2024: € 3.219.884
Bijdrage gemeente Texel	2021: € 62.309 2022: € 63.500 2023: € 65.150
Eigen Vermogen	2021: € 368.415 2022: € 391.648 2023: € 354.946
Vreemd Vermogen	2021: € 958.009 2022: € 940.914 2023: € 1.071.457
Solvabiliteitsindex	2021: 27,7% 2022: 29,4% 2023: 24.9 %
Financieel resultaat	2021: € 70.295 negatief 2022: € 117.977 positief 2023: € 36.703 negatief
Risico's	Jaarlijks worden financiële risico's ingeschat over de mogelijke omvang en de kans dat deze zich voor doen. Per risico wordt een bedrag berekend en wordt de benodigde weerstandscapaciteit berekend. **Risico's** (uit begroting 2025 RHCA) Begin 2024 zijn de volgende risico's te onderscheiden die effect kunnen hebben op de financiële huishouding van het Regionaal Historisch Centrum: **1. minder opbrengsten depotgebruik derden** Het risico dat de verhuur van archiefruimte vermindert is een continu aanwezig risico. De overeenkomsten betreffen voornamelijk langlopende contracten, dus de kans dat een van de partijen de overeenkomst opzegt, wordt laag ingeschat. Uitgaande van het maximaal wegvallen van € 50.000 en de lage kans hierop (25%), is een weerstandsvermogen op dit onderdeel van € 12.500 voldoende **2. hogere energiekosten** De ontwikkeling van de energiekosten is een zorg van de gehele samenleving. Inmiddels lijkt er enige rust op de energiemarkt weergekeerd te zijn, maar voor de langere termijn blijft het onzeker. Op dit moment zijn de gestegen energiekosten meegenomen in de begroting, maar het risico op prijsstijgingen blijft. Bij een schatting van een maximaal risico van € 70.000 en een hoog risico (75%) is het benodigde weerstandsvermogen hiervoor € 52.500.

	In dit kader kan ook het streven naar een meer energie-neutrale klimaatinstallatie genoemd worden. Op dit moment bevinden die ontwikkelingen zich in de planfase. Hiervoor is de bestemmingsreserve Duurzaamheid en lastenstijging beschikbaar
Ontwikkelingen	**Algemeen:** Ten opzichte van de voorgaande jaren (2023 en 2024) wordt de beleidslijn grotendeels bestendigd. De begroting 2025 zal verschillen laten zien ten opzichte van 2024 en de daarin opgenomen meerjarenbegroting. De ontwikkeling van de loonkosten is bijvoorbeeld omvangrijker dan in de huidige FUGR-percentages opgenomen. Correctie hiervan vindt pas plaats in 2026. Ook de ontwikkeling van de energielasten blijft onzeker. We hebben rekening gehouden met een toename van deze kosten in vergelijking met eerdere jaren, maar gezien de onzekere ontwikkelingen, blijft dit een risico. **Doelstellingen in 2025 zijn:** - de verdere ontwikkeling en inrichting van het E-depot voor de aangesloten gemeenten, zodat alle gemeenten hierop worden aangesloten - een samen met de gemeenten verder te ontwikkelen dienstverlening op dit gebied, waarbij het archief zich kan ontwikkelen tot een centraal beheer- en publicatiepunt voor wettelijk openbaar te maken informatie, zoals dat nu al gebeurt met de bouwdossiers - vanwege de toenemende vraag vanuit de gemeenten naar ondersteuning op het gebied van kennis over de overbrenging van digitale archieven en de nieuwe wetgeving die op dit gebied is vastgesteld (AVG, nieuwe Archiefwet, WOO, WHO etc.) zal het Regionaal Archief steeds meer een centrale kennis- en adviesfunctie vervullen op dit gebied - het uitvoeren van de wettelijke advies- en inspectietaak, evenals de overige wettelijke taken beschikbaarstelling en beheer, zoals verwoord in de Archiefwet - het digitaliseringsbeleid, waardoor meer bronnen (ook op verzoek) gedigitaliseerd worden en via internet beschikbaar worden gesteld aan de burger. - Intensivering van de samenwerking met erfgoedinstellingen (historische verenigingen en kleine musea) in het werkgebied door de beschikbaarstelling van de bij het Regionaal Archief Alkmaar bestaande digitale infrastructuur op het gebied van collectiebeheer en -beschikbaarstelling - Via social media, educatie en andere activiteiten en publicaties de regionale geschiedenis onder de aandacht brengen van het brede publiek **Verwachtingen ten aanzien van 2026-2028:** uitgegaan wordt van een voortzetting van de hierboven onder ‘Algemeen’ en ‘Doelstellingen’ genoemde activiteiten. Wel is er een wijziging van de Archiefwet op komst, waardoor de overbrengingstermijn van overheidsarchieven teruggebracht wordt van twintig naar tien jaar. Dit zal in de daaropvolgende jaren kunnen leiden tot het versneld overbrengen van (digitaal) archief door de deelnemende gemeenten naar het Regionaal Archief. Indien hiervoor extra middelen nodig zijn, zal dit tijdig onder de aandacht van het bestuur en de deelnemende gemeenten worden gebracht. Daarnaast is er een ontwikkeling gaande dat archiefinstellingen een belangrijkere rol gaan spelen bij beschikbaarstelling van informatie van gemeenten richting het publiek, zoals bij bijvoorbeeld de bouwdossiers, milieudossiers, WOO-verzoeken. De archiefinstelling treedt daarbij op als centraal beheer- en publicatiepunt voor wettelijk openbaar te maken informatie.

	Wanneer het Regionaal Archief deze dienstverlening verder uitbreidt, kunnen daar investeringen voor nodig zijn in applicaties, opslag en personele inzet. Uitgangspunt hierbij is dat zo'n verbreding van informatievoorziening bij het Regionaal Archief Alkmaar efficiënter is en kostenbesparend werkt ten opzichte van andere oplossingen. Mocht dit leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage, dan wordt hier vooraf aandacht voor gevraagd in het algemeen bestuur

Regionale archeologie West-Friesland

Naam	GR Archeologie West-Friese gemeenten
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Gemeente Hoorn
Doelstelling en openbaar belang	Ondersteunen en adviseren op het gebied van archeologie De gemeenschappelijke regeling wordt ingesteld vanwege de regionale samenhang van archeologische structuren en om archeologisch beleid, en indien nodig uitvoerende werkzaamheden, gezamenlijk gestalte te geven. Hierbij zullen de dienst afnemende gemeenten gebruikmaken van de adviezen van Archeologie West-Friesland. Daarnaast zullen vondstmeldingen worden aangenomen, grondwerkzaamheden worden verricht en erfgoedvoorlichting/educatie worden uitgevoerd. Daarnaast wordt de archeologische waardenkaart geactualiseerd.
Relatie met beleidsprogramma	5: Samen beleven en bewegen
Deelnemende partijen	Gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Hollands Kroon, Koggeland, Medemblik, Opmeer, Stede Broec, Schagen en Texel
Bestuurlijk belang	De wethouder met portefeuille archeologie en de wethouder met portefeuille onderwaterarcheologie
Bestuurlijk aandeel	n.v.t.
Bijdrage gemeente	2023: € 95.000 2024: € 95.000 2025: € 107.750
Eigen Vermogen	2021: € 0 2022: € 0 2023: € 0
Vreemd Vermogen	2021: € 0 2022: € 0 2023: € 0
Solvabiliteitsindex	2021: € 0 2022: € 0 2023: € 0
Financieel resultaat	2021: € 0 2022: € 0 2023: € 0
Risico's	-
Ontwikkelingen	-

Centrumregeling samenwerking Vlieland, Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Leeuwarden

Naam	Centrum Gemeente Regeling VAST-Leeuwarden
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; enkelvoudige centrumregeling
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Doelstelling en openbaar belang	Het tot stand brengen van voorzieningen, ter ondersteuning van de uitvoering van de aan de gemeentelijke bestuursorganen opgedragen taken
Relatie met beleidsprogramma	1: Veiligheid op orde
Deelnemende partijen	Vlieland, Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Leeuwarden
Bestuurlijk belang	-
Bestuurlijk aandeel	-
Financieel belang	n.v.t.
Bijdrage gemeente	n.v.t.
Eigen Vermogen	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.
Solvabiliteitsindex	n.v.t.
Financieel resultaat	n.v.t.
Risico's	n.v.t.
Ontwikkelingen	n.v.t.

Overzicht privaatrechtelijk verbonden partijen

NV Huisvuilcentrale

Naam	NV Huisvuilcentrale (HVC)
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	NV HVC is in de jaren negentig van de vorige eeuw opgericht om een oplossing te bieden voor de groeiende afvalproblematiek. De vennootschap en haar groepsmaatschappijen, hierna aangeduid met 'de groep', heeft als doel voor het algemeen nut werkzaam te zijn op het gebied van afvalbeheer, reststromen en duurzame energie ten dienste van gemeenten en waterschappen. De activiteiten van de groep bestaan uit: afvalinzameling, sortering, recycling en compostering, verwerking van afval en de daarmee verbonden opwekking en afzet van elektriciteit, warmte en opwerking van reststoffen tot nuttige toepasbare restproducten, advisering van haar aandeelhouders over duurzame energie, ontwikkeling en beheer van duurzame energieproductie
Relatie met beleidsprogramma	7: Volksgezondheid, schoon en innovatief
Deelnemende partijen	48 Aandeelhoudende gemeenten en 8 aandeelhoudende waterschappen
Bestuurlijk belang	De wethouder die verantwoordelijk is voor milieu vertegenwoordigt de gemeente Texel bij de aandeelhoudersvergaderingen
Bestuurlijk aandeel	De gemeente Texel bezit 24 van de in totaal 5425 aandelen (ca. 0,4%). Texel heeft aandelen A. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 273.836,25 verdeeld in 5.000 gewone aandelen A van elk € 45,45, 400 gewone aandelen B, van elk € 45,45 en 25 gewone aandelen C, van elk € 45,45. De stemverhouding is naar rato (één stem per aandeel)
Financieel belang	Garantstellingprovisie '23 Gemeente Texel € 36.627
Bijdrage gemeente	Geen aparte bijdrage.
Eigen vermogen	2021: € 168.741.000 2022: € 196.243.000 2023: € 231.154.000
Vreemd vermogen	2021: € 636.282.000 2022: € 618.826.000 2023: € 669.737.000

Solvabiliteitsindex	2021: 20,9% 2022: 24,1% 2023: 25,6%
Financieel resultaat	2021: € 26.400.000 (na belastingen) 2022: € 28.139.000 (na belastingen) 2023: € 34.897.000 (na belastingen)
Risico's	Onafhankelijk accountantsonderzoek naar NV HVC (de vennootschap) geeft getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap en de groep Alkmaar. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van de groep en de vennootschappelijke jaarrekening. De jaarrekening bestaat uit: • de geconsolideerde en vennootschappelijke balans per 31 december 2023 • de geconsolideerde en vennootschappelijke winst-en-verliesrekening over 2023 • de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen
Ontwikkelingen	Ultimo 2023 heeft NV HVC € 611.000.000 aan leningen die onder garantstelling van aandeelhouders uitstaan. NV HVC heeft ultimo 2023 een negatief werkkapitaal, dat wordt veroorzaakt door de aflossingsverplichtingen ad € 89.000.000 op de langlopende financiering, die onder de kortlopende schulden is opgenomen. Het betreft structurele financiering voor activa met een gemiddelde levensduur die langer is dan de looptijd van de leningen en ook wat er redelijkerwijs aan looptijd op de financieringsmarkt mogelijk is. NV HVC zal in 2024 aan haar aflossingsverplichtingen voldoen door het benutten van de verwachte operationele kasstromen, en ook via herfinanciering, waarbij ter overbrugging gebruik gemaakt kan worden van de bankfaciliteiten De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de vennootschap. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De aandeelhouders hebben medio 2020 besloten om met inachtneming van een minimum solvabiliteit van 13% te streven naar groei van de solvabiliteit en te streven naar een zodanige financiële positie van de onderneming dat er op termijn keuzemogelijkheid ontstaat om HVC te financieren zonder garantstelling

VVV / Stichting Texel Promotie

Naam	Stichting VVV Texel promotie
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke samenwerking: stichting
Vestigingsplaats	Den Burg
Doelstelling en openbaar belang	Het doel van de VVV is het stimuleren en managen van (kwalitatief) toeristisch bezoek aan het eiland, waarmee een groot algemeen economisch en maatschappelijk belang is gediend. Hiervoor voert de VVV intensief promotie en verschaft het informatie aan toeristen, verzamelt het toeristische kennis en wordt advies gedeeld met ondernemers. Bij de recente statutenwijziging is in de hoofddoelstelling van de VVV expliciet verbinding gelegd met de leefomgevingskwaliteit. Deze is nu geworden: het actief bevorderen van een toekomstbestendige toeristische bedrijfstak die waarde toevoegt aan de Texelse samenleving en zoveel mogelijk in balans is met de leefomgeving. Aan de doelstellingen van de VVV zijn afspraken toegevoegd: - de strategische keuzes worden uitgevoerd in lijn met het Toeristisch toekomstplan Texel (goedgekeurd door de raad februari 2021) - extra focus op het stimuleren van niet-traditionele aankomst- en vertrekdagen voor spreiding van de mobiliteitsdruk in Den Helder en op Texel - relevante en actuele parameters worden wekelijks gecommuniceerd middels een dashboard Dit is een vorm van publiek-private samenwerking waarbij gekozen is om die via een stichting vorm te geven.
Relatie met beleidsprogramma	3: Mooi en gastvrij Texel/Texel werkt!
Deelnemende partijen	TOP, TESO en Gemeente Texel
Bestuurlijk belang	Wethouder van Economie, Toerisme, Onderwijs en Zorg
Bestuurlijk aandeel	n.v.t.
Financieel belang	TOP en gemeente betalen elk € 271.845,-, TESO draagt 50% bij van de bijdrage van TOP, € 135.922,- (peildatum 2023)
Bijdrage gemeente	€ 271.845 per jaar voor promotie, inclusief voorlichting en informatie (met jaarlijkse indexering)
Eigen vermogen	2021 € 531.995 2022 € 541.439 2023: € 563.391
Vreemd vermogen	2021 € 568.034 2022 € 649.839 2023: € 561.308
Solvabiliteitsindex	2021 48 % 2022 45 % 2023: 50 %
Financieel resultaat	2021 € 15.734 2022 € 9.444 2023: € 21.952
Risico’s	Geen gemeentelijke risico’s
Ontwikkelingen	Ingezet wordt op versterking van het Texels product. De VVV houdt rekening met strategische keuzes vanuit het Toeristisch Toekomstplan Texel van gemeente Texel

Paragraaf Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

Waar gaat het over?

Het weerstandsvermogen is het vermogen om incidentele (voornamelijk financiële) risico's op te vangen, zonder dat het beleid of de uitvoering van de gemeente in gevaar komt. Het gaat dus om onverwachte niet-begrote kosten. Daarnaast is het weerstandsvermogen van belang voor het bepalen van de financiële gezondheid van de gemeente. Het weerstandsvermogen richt zich voornamelijk op het opvangen van de financiële risico's.

Bestaand beleid

- Nota reserves en voorzieningen 2022
- Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2023

Beleidsdoelstelling

Een reëel benodigd weerstandsvermogen wordt bepaald door de ingeschatte financiële gevolgen van de benoemde risico's af te zetten tegen de weerstandscapaciteit.

Risicomanagement

1. Aanleiding en achtergrond

Het risicomanagement is een blijvend punt van aandacht voor de organisatie. Naast de inventarisatie van de risico's gaat het om de kwalificaties, bewustwording en beheersing van de risico's. Zowel bij de programmarekening als bij de programmabegroting worden de belangrijkste risico's voor de gemeente in kaart gebracht.

2. Samenvattend beeld

Onderstaand een samenvatting van de risico-inventarisatie en de relatie met weerstandsvermogen en capaciteit:

Top 10 risico's financieel vertaald	€ 11.420.000
Op basis van kansberekening en risico-simulatie vertaalt dit zich in een benodigde **weerstandscapaciteit** van	€ 3.334.179
De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt	€ 14.016.201
Het ratio weerstandsvermogen bedraagt	4,22
En krijgt daarmee de kwalificatie	uitstekend

Voor de uitwerking, berekening en kwalificatie van de normstelling is uitgegaan van het beleid zoals door de raad is vastgesteld in de 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen'(2023). Deze nota wordt vierjaarlijks geëvalueerd.

Volgens afspraak met de gemeenteraad is onderstaand overzicht opgenomen waarbij uitgegaan is van de ondergrens van de algemene reserve zijnde € 2.000.000.

Beschikbare weerstandscapaciteit bij algemene reserve ondergrens € 2.000.000

Weerstand	Startcapaciteit in €
Onvoorzien	10.000
OZB	6.962.632
Rechten en leges	474.372
Stille reserves	1.800.000
Minimale Algemene reserve	2.000.000
Totale weerstandscapaciteit	**11.247.004**

Top 10 risico's financieel vertaald	€ 11.420.000
Op basis van kansberekening en risico-simulatie vertaalt dit zich in een benodigde **weerstandscapaciteit** van	€ 3.309.113
De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt met een ondergrens van de algemene reserve van € 2.000.000	14.016.201
Het ratio weerstandsvermogen bedraagt	4,24
En krijgt daarmee de kwalificatie	uitstekend

3. Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente Texel in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld.

Uit de inventarisatie zijn in totaal 10 risico's in beeld gebracht. Op verzoek van de Auditcommissie zijn de risico's niet meer opgenomen op volgorde van " invloed", maar op risiconummer. De reden hiervoor is dat op deze wijze de risico's makkelijker in de jaren gevolgd kunnen worden.

Risico's

Onderhoud kapitaalgoederen van De Bolder: onderhoud van de gebouwen wordt naar behoefte uitgevoerd, afhankelijk van de noodzaak van het betreffende onderhoud en afhankelijk van de financiële middelen van dat moment. Om de risico's goed in beeld te krijgen is in 2022 met hulp van een deskundige gewerkt aan een meerjarenonderhoudsplan. Het beeld dat hieruit valt af te leiden is, dat er binnen enkele jaren aanzienlijke uitgaven noodzakelijk zijn, die waarschijnlijk de draagkracht van De Bolder te boven gaan. Dit punt zal worden meegenomen in de beleidsnotitie "Toekomst De Bolder".

Belangrijkste risico's

Tabel 1: Belangrijkste risico's

Risico nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen/stand van zaken	Kans	Financieel gevolg in €	Invloed
R7	Verplichte grondsanering voormalige vuilnisstortplaats.	Financieel - Verplichte kosten grondsanering van voormalige stortplaatsen (Den Hoorn, Veenselangweg en andere NNB locaties). Doelstellingen - Effect op mogelijke grondexploitatie. Imago - Beeld van Texel als schoon en duurzaam eiland in het geding. Milieu - grond moet mogelijk gesaneerd worden vanwege effecten op omgeving/ grondwater.	Op 17 september 2020 is door de raad een motie aangenomen om actie te ondernemen op de vuilnisstortplaats Den Hoorn. Gebleken is dat de situatie complex is en het niet mogelijk is om op korte termijn maatregelen te nemen. Samen met provincie en hoogheemraadschap wordt onderzocht welke maatregelen tegen maatschappelijk verantwoorde kosten genomen kunnen worden voor het oplossen van de ammoniumproblematiek	25%	max. 500.000	3.98%
R8	Budgetten sociaal domein ontoereikend door openeindfinancieri ng.	Financieel - Door openeindfinanciering en niet kunnen sturen op zowel de zwaarte als het tijdspad van de vraag naar ondersteuning sociaal domein loopt de gemeente een risico.	Actieve monitoring budgetten Sociaal domein. Voor het hele Sociaal Domein geldt dat steeds meer wordt ingezet op de zogenaamde 'voorkant'. Dit is echter een ontwikkeling waarin de 'kost voor de baat uitgaat'. De effecten van de inzet gaan pas op langere termijn hun vruchten afwerpen.	85%	max. 1.275.000	34.57%
R11	De staat van sommige wegen op Texel dreigt op korte termijn onder het veiligheidsniveau te komen, waardoor de kans op ongelukken en aansprakelijkheids stelling steeds groter worden.	Financieel - Dit risico wordt berekend op € 275.000. Door grote investeringen in de wegen de afgelopen jaren zijn de risico's verminderd, maar de onzekerheid van de wegen die de gemeente in totaliteit heeft overgenomen van SBB en het Hoogheemraadschap geven aanleiding om hierin wel voorzichtig te zijn.	In 2018 is het wegenbeheerplan 2019-2023 vastgesteld. Daarin is de aanpak van onze wegen voor de nog komende jaren bepaald en ook de benodigde investering. Door jaarlijks de nog vast te stellen investeringen beschikbaar te stellen wordt het risico beperkt.	50%	max. 275.000	8.73%

		Doelstellingen - bereikbaarheidsdoel stellingen worden niet gerealiseerd.	Stand van zaken:			
			Op basis van jaarlijkse inspecties wordt het risico zo goed mogelijk in kaart gebracht en met onderhoudsmaat-regelen beperkt.			
		Imago - imago van toeristen-eiland loopt gevaar.				
R15	Onvoorziene kostenstijgingen Verbonden Partijen (m.n. Gemeenschappelij ke Regelingen).	Financieel - Door het in toenemende mate werken met partners op afstand is het moeilijker om zicht en invloed te hebben op kosten (-ontwikkelingen). Door geringe invloed op basis van stemverhoudingen mogelijke confrontatie met extra kosten als gevolg van begrotingswijzigingen (en daardoor hogere kosten). Doelstellingen - Minder directe grip en invloed hebben op ontwikkelingen kosten en doelrealisatie.	Op regionaal niveau zijn afspraken gemaakt waar de GR'en zich begrotingstechnisch aan moeten houden.	25%	max. 150.000	2.39%
		Vertraging / stagnatie - Door moeizame samenwerking en afstemming wordt doelrealisatie bemoeilijkt en vertraagd.				
		Imago - Gemeente kan last hebben van negatieve beeldvorming als de uitvoeringspartners onvoldoende presteren.				
R17	Een deel van de wegen en bermen op Texel heeft te maken met bodemverontreinig ing. De komende jaren blijft dit ook een reëel risico, met name bij het aanleggen van graskeien van buitenwegen.	Financieel - De kosten voor bodemsanering lopen op naarmate de wettelijk regels aangescherpt worden en we steeds oudere wegen of bermen gaan opknappen.	Met de aanpak van wegen wordt het risico steeds beter in kaart gebracht en waar mogelijk sanering in de projecten worden meegenomen.	75%	max. 300.000	10.34%

		Jaarlijkse extra kosten verhoogd van €150.000 naar € 300.000, de kosten van sanering zijn hoger dan verwacht.				
		Milieu - Het betreft verontreiniging met asbest van wegfunderingen, verontreiniging met PAX, teerhoudend asfalt van oude asfalt wegen.				
R28	Kostentoename verspreiden baggerspecie Waddenzee	Financieel - Verhoging van de afvoerkosten omdat verspreiding van de baggerspecie niet meer in de Waddenzee kan plaatsvinden maar naar het vaste land moet worden afgevoerd.	Voldoen aan de normen en toepassen volgens de regelgeving.	15%	max. 500.000	
		Milieu - Het betreft gemaakte stoffen (PFAS) die van nature niet in het milieu voorkomen en nu aanwezig zijn in de bodem, bagger en oppervlaktewater.	Stand van zaken:			5.93%
			Bij het laatste baggeren is er geen PFAS aangetroffen in de gemeentelijke havens. De mogelijkheid blijft dat bij het baggeren dit risico weer aanwezig is. Op dit moment is de haven schoon, echter de dokput niet.			
R29	Uitbreiding gemeentelijk belastinggebied /Afschaffen gemeentelijke toeristenbelasting-forensenbelasting.	Financieel - Begrotingstekort / Verschuiving belastingdruk en lagere inkomsten gemeenten. Toelichting: Als de Toeristenbelasting per gemeente wordt gecorrigeerd, dan leveren wij bijna € 9.000.000 in. STEL dat we daarvan 25% weer via de algemene uitkering terugkrijgen, dan is dat netto ongeveer € 6.750.000,-. Verdeelsleutels (nog) niet bekend.	De gemeente Texel trekt samen met toeristische nadeelgemeenten op om mogelijke wetswijziging te voorkomen. Dit gebeurt samen met Valkenburg, Zandvoort, Bergen en de andere Waddeneilanden. Valkenburg vertegenwoordigt de belangen van bovengenoemde gemeenten. Het onderzoek van de begeleidingscommissie (Rijk, VNG ROB en Cebeon) loopt nog.	15%	max. 6.750.000	32.31%
	In combinatie met Herijking gemeentefonds (verdeling Overig Eigen Middelen OEM), met name landelijke verdeelsleutel Toeristenbelasting.					

		Aanvullend: nog steeds onderzoek naar afschaffen kleinere belastingen i.h.k.v. uitbreiding gemeentelijk belastinggebied.	Mogelijke financiële consequenties worden via de meicirculaire voorafgaande aan het jaar van ingang via ingroeipad aangekondigd. Naar verwachting is dat niet eerder dan 2027.			
R72	Gedwongen uitvoering asbest verwijderen instorten boerderij.	Financieel - Niet kunnen verhalen van de kosten van een gedwongen uitvoering.	In voorbereiding - Invorderingsproces opgestart.	30%	max. 70.000	0.68%
R76	PrivacyAVG-schending/ WPG schending/ Telecommunicatie wet schending boete.	Financieel - Autoriteit Persoonsgegevens legt een boete op vanwege het niet voldoende uitvoeren van de AVG/ WPG/ Telecommunicatiewet en UAVG. Dit kan onder andere betrekking hebben op:Datalekken, Tijdige uitvoering en aanwezigheid van DPIA's, Register van verwerkingen, Rechten van betrokkenen, Privacy by design/default, verwerking van bsn nummer, Cookie meldingen, geautomatiseerde besluitvorming.	In het algemeen is het zo dat de gemeente voor de meeste zaken wel procedures heeft. Echter is er nog wel een en ander te doen aan bewustwording waardoor soms datalekken niet (tijdig) worden herkend. Of niet in het oog is dat een DPIA moet worden gedaan voordat een gegevensverwerking gestart wordt.Voor de WPG geldt dat gemeente Texel te laat een audit heeft laten uitvoeren waardoor er een risico is ontstaan op een boete, dit is in Q3 2024 in gang gezet.	1,50%	max. 600.000	0.28%
R77	Gevolgschade datalek	Financieel - Als een datalek optreedt, zal er gevolgschade ontstaan in het kader van corrigerende acties, communicatie, gevolgschades derden etc.	In het algemeen is het zo dat de gemeente voor de meeste zaken wel procedures heeft. Echter is er nog wel een en ander te doen aan bewustwording waardoor soms datalekken niet (tijdig) worden herkend. Of niet in het oog is dat een DPIA moet worden gedaan voordat een gegevensverwerking gestart wordt.Voor de WPG geldt dat gemeente Texel te laat een audit heeft laten uitvoeren waardoor er een risico is ontstaan op een boete, dit is in Q3 2024 in gang gezet.	1,50%	max. 1.000.000	0.46%
			Totaal		**11.420.000**	

Totaal grote risico's: € 11.420.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 11.420.000 - zie tabel 1) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. De risicosimulatie geeft een betrouwbaarheid van 90%. Uit deze risicosimulatie volgt dan een bedrag van € 3.316.883 (benodigde weerstandscapaciteit), wat ruim voldoende is.

Fiscale risico's

De fiscale risico's zijn niet opgenomen in bovenstaand overzicht.

4. Beschikbare weerstandscapaciteit

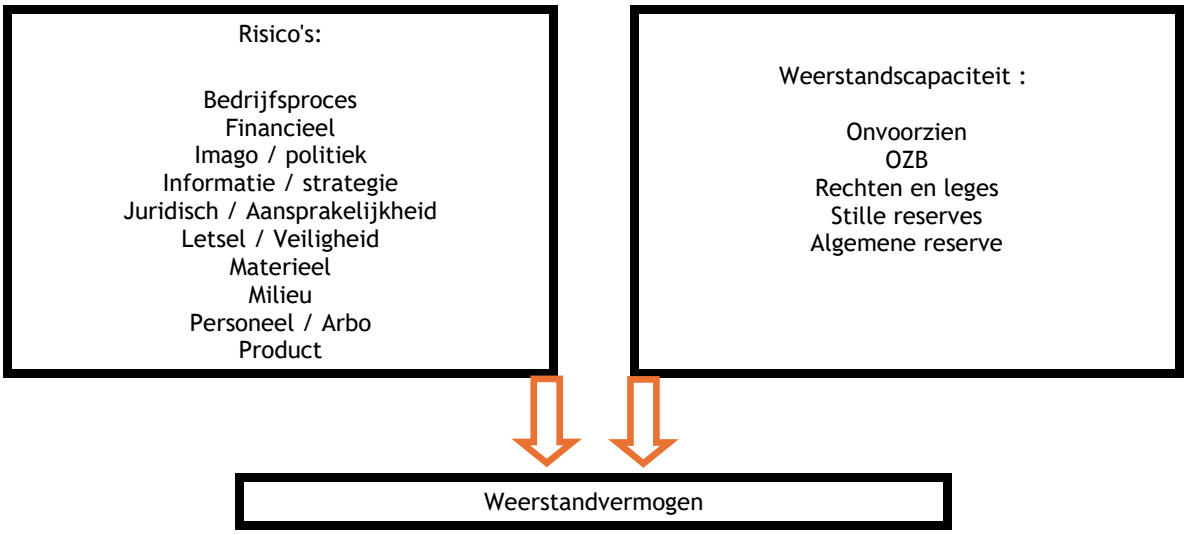
De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Texel bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstand	Startcapaciteit in €
Onvoorzien	10.000
OZB	6.962.632
Rechten en leges	474.372
Stille reserves	1.800.000
Algemene reserve	4.769.197
Totale weerstandscapaciteit	**14.016.201**

5. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandcapaciteit}} = \frac{\text{€ 14.016.201}}{\text{€ 3.309.113}} = 4{,}22$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van de organisatie valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

6. Verdere ontwikkelingen

In het eerste kwartaal van 2023 is de nota risicomanagement en weerstandsvermogen geëvalueerd en aangepast. Het risicomanagement is een blijvend punt van aandacht voor de organisatie. Het gaat naast het benoemen van risico's ook om bewustwording en het beheersen van risico's. Door een actueler beeld van mogelijke risico's ben je in staat om tijdig hierop de beheersmaatregelen te nemen.

Berekening weerstandscapaciteit en toelichting

Weerstandscapaciteit exploitatie (structureel)

Bedragen in €

1) OZB	(1) 6.962.632	
2) Rechten en leges	(2) 474.372	
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	**7.437.004**	
3) Onvoorzien	(3) 10 .000	
Weerstandscapaciteit exploitatie		**7.447.004**

Weerstandscapaciteit vermogen (incidenteel)

Bedragen in €

4) Algemene reserve	(4) 4.769.197	
5) Stille reserves	(5) 1.800.000	
Weerstandscapaciteit vermogen		**6.569.197**
Totale Weerstandscapaciteit		**14.016.201**

Toelichting

1. De waarde van de woningen en niet-woningen is ruim € 4,1 miljard. De belastingcapaciteit is berekend op ca. € 6.000.000.

Omschrijving	WOZ-waarde 2024 waarde peildatum 15/08/2024 Bedragen in €	Opbrengst OZB Texel 2025 Bedragen in €	% toelating art.12 gemeenten volgens coelo 2024	Opbrengst toelating art. 12 gemeenten Bedragen in €	Onbenutte belastingcapaciteit OZB Bedragen in €
1) OZB woningen	4.253.410.225	1.258.089	0,1614%	6.865.004	5.606.915
2) OZB niet woningen	739.910.011	898.962	0,1614%	2.254.679	1.355.717
Totaal	**4.993.320.236**	**2.157.051**		**9.119.683**	**6.962.632**

2. Het beleid is dat leges en rechten kostendekkend zijn. Echter de leges zijn op dit moment niet kostendekkend. Op basis van het kostendekkenheidspercentage van 2025 (76,00) is de heffingsruimte berekend op € 474.372 (zie voor nadere toelichting paragraaf G lokale lasten).

3. Voor onvoorziene uitgaven is € 10.000 beschikbaar.

4. Het saldo van de algemene reserve is na verplichtingen opgenomen in deze programmabegroting 2025 zijnde € 4.769.197.

De stille reserves zijn in de nota reserves en voorzieningen 2022 geactualiseerd en hebben betrekking op het woningcomplex, overige gebouwen, voorraad gemeentewerken en kunstbezit. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de Nota reserves en voorzieningen 2022. Dit bedrag is onveranderd overgenomen uit deze nota.

Kengetallen: Beoordeling van de financiële positie:

Inleiding

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk om zowel naar de exploitatie als naar de balans te kijken. Onderstaande kengetallen maken inzichtelijk hoe de gemeente er financieel voorstaat en in hoeverre de gemeente in staat is om structurele en incidentele lasten te kunnen opvangen. De kengetallen zijn uitgerekend op basis van de cijfers van de vastgestelde jaarrekening 2023 en de vermoedelijke uitkomsten van het lopende jaar en het begrotingsjaar.

Kengetallen	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Netto schuldquote	61%	82%	96%	127%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	56%	79%	90%	120%
3. Solvabiliteitsratio	37%	25%	30%	24%
4. Structurele exploitatieruimte	4%	3%	3%	0%
5. Grondexploitatie	1%	2%	0%	0%
6. Gemeentelijke belastingen (voor vergelijking andere gemeenten)	77%	95%	83%	83%

Toelichting

Algemeen

Elk afzonderlijk kengetal zegt weinig over de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten in samenhang worden bekeken. Onderstaand volgt een korte uitleg per kengetal, tenslotte wordt een algehele beoordeling van de kengetallen gegeven. Dit jaar is naast het cijfer van de programmarekening drie begrotingsjaren opgenomen ter vergelijking.

Via deze link kengetallen kunt de u de kengetallen van de gemeente Texel vergelijken met andere gemeenten in Nederland.

1. Netto-schuldquote (en gecorrigeerde netto-schuldquote)
   Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto-schuldquote. De netto-schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen. De netto-schuldquote gaat stijgen in de loop van der tijd. Bij een percentage van hoger dan 130 adviseert de VNG om de schuldenlast af te bouwen. In de begroting is meerjarig rekening gehouden met de rentelasten van de toenemende schuld.

2. Solvabiliteitsratio
   De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de financiële weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio programmabegroting 2025 is 30% en ten opzichte van het landelijk gemiddelde 2024 (ca. 40%) lager.

3. Structurele exploitatieruimte
   Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele ruimte is doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten, die vervolgens worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van de leningen) te dekken. De structurele exploitatieruimte is voor 2025 nog 3%. In 2026 is deze ruimte er niet meer. Dit komt onder andere door de verlaging van de algemene uitkering v.a. 2026.

4. Grondexploitatie
   Het kengetal grondexploitatie geeft de omvang van de boekwaarde van de grond ten opzichte van de totale geraamde baten van de gemeentelijke begroting weer.
   Bij de gemeente Texel is de omvang van de grondexploitatie gering. De lopende grondexploitaties hebben een lage boekwaarde. Daarnaast wordt er conform de richtlijnen van de BBV een voorziening getroffen indien een grondexploitatie negatief is.

5. Omvang gemeentelijke belasting (in relatie tot andere gemeenten)
   Met dit kengetal wordt inzicht gegeven hoe de gemeentelijke belastingen van een gezin zijn ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Bij de berekening voor Texel is rekening gehouden met het gemiddelde OZB tarief (gemiddelde WOZ waarde € 395.000), het tarief afvalstoffen en rioolheffing. Uit deze berekening komt dat de gemeentelijke belastingen ten opzichte van het landelijk gemiddelde 17% lager is.

Beoordeling

- De gemeente Texel is financieel gezond.
- De netto-schuldquote blijft in 2025 onder de 100% en blijft binnen de 130% (advies VNG).
- De solvabiliteitsratio neemt af maar is nog ruim boven de minimaal nodig solvabiliteit van 20% en kan ruim aan alle verplichtingen voldoen.
- De gemeente scoort nog een plus op de exploitatieruimte in 2025 waardoor nog ruimte voor tegenvallers. De daaropvolgende jaren wordt dat beduidend minder.
- De gemeente heeft op dit moment de volgende grondexploitaties; Oosterend, Oudeschild, de Cocksdorp, Jan Drijverschool, Marsweg, Den Burg Oost, Gezondheidsplein en De Kompas. Het risico is klein omdat de nog lopende grondexploitaties geen hoge boekwaarden hebben en/of er een voorziening is getroffen.
- Een gezin van Texel betaald per saldo minder belasting dan landelijk gemiddeld. Dit komt door een laag OZB-tarief en een hogere belasting afvalstoffen en riool. Door het lage OZB-tarief is er potentiële belastingruimte om financiële tegenslagen op te kunnen vangen.

Meerjarige balans (bedrag * € 1000)

Activa	**1-1-2024**	**1-1-2025**	**1-1-2026**	**1-1-2027**	**1-1-2028**	**1-1-2029**
Vaste activa						
Materiële vaste activa	97.464	125.000	137.630	141.483	142.567	140.496
Financiële vaste activa	4.862	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Vlottende activa	102.326	129.000	141.630	145.483	146.567	144.496
Voorraden	1.401	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Uitzettingen	9.198	7.500	7.000	7.000	7.000	7.000
Liquide Middelen	462	0	750	200	800	200
Overlopende activa	10.790	5.884	5.884	5.884	5.884	5.884
Totaal generaal	124.177	143.384	156.264	159.567	161.251	158.580

Meerjarige balans (bedrag * € 1000)

Passiva	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029
Vaste passiva						
Eigen vermogen	46.494	43.252	37.724	36.307	35.992	35.992
Voorzieningen	13.582	12.609	10.874	12.738	12.852	12.852
Schulden langer dan 1 jaar	53.473	70.121	85.415	90.522	92.407	89.736
Vlottende passiva						
Schulden korter dan 1 jaar *****	4.872	10.000	12.251	10.000	10.000	10.000
Overlopende passiva	5.756	7.402	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal generaal	124.177	143.384	156.264	159.567	161.251	158.580

Paragraaf Onderhoud openbare ruimte en gebouwen

Onderhoud Openbare Ruimte en Gebouwen

Kapitaalgoederen Openbare Ruimte

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we wegen, straten en pleinen, civiele kunstwerken, openbare verlichting, riool en water, het groen, maar ook de havens, sportaccommodaties, gebouwen en terreinen. Voor onderhoud van de kapitaalgoederen is er, verdeeld over alle programma's, in totaal ruim € 12.000.000 budget beschikbaar gesteld. Het onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud, rehabilitatie en reconstructie.

Het beheer van de openbare ruimte wordt uitgevoerd op kwaliteitsniveau B (op basis van de kwaliteitscatalogus van CROW) met een uitzondering voor centra en begraafplaatsen. Deze worden op niveau A uitgevoerd. Naast het reguliere onderhoud zijn investeringen in de openbare ruimte nodig om het vastgestelde niveau te kunnen blijven realiseren. De raad stelt hiervoor beheerplannen vast voor de verschillende werkvelden.

Om onze middelen zo optimaal mogelijk in te zetten, monitoren we de staat van onderhoud en houden we schouwen samen met de dorpscommissies. Bij het maken van keuzes werken we zoveel mogelijk risicogestuurd.

In 2024 is er vanwege flink gestegen kosten een indexatie van budgetten verwerkt. Ook voor 2025 wordt een indexatie voorgesteld. Zonder indexering moeten alle plannen bijgewerkt en opnieuw vastgesteld worden.

Gegevensbeheer

Met het bijhouden van onze gegevens in een Geo Informatie Systeem (GIS) leggen we de basis voor de beheerplannen. Eind 2022 heeft de raad het nieuwe Programma Stedelijk Water en Riool (PSWR, voorheen Gemeentelijk RioleringsPlan) vastgesteld. Naast de recent vastgestelde beheerplannen voor wegen, gebouwen en spelen, wordt op dit moment gewerkt aan een nieuw beheerplan voor groen en straatmeubilair.

Beleidskader Groen

In 2024 wordt het nieuwe beheerplan Groen vastgesteld. Het beheer wordt in eerste instantie voortgezet op huidige voet. Bij vaststelling van het nieuwe beleidsplan groen, wordt een budgetverhoging verwacht op basis waarvan we het beheer kunnen realiseren. Tegelijkertijd wordt een verandering ingezet richting meer ecologisch en klimaatadaptief groen. In samenwerking met de regio worden de gevolgen van iepziekte op Texel bestreden en wordt een gezamenlijke aanpak in gang gezet.

Beleidskader Wegen

Het nieuwe beheerplan Wegen werd in 2023 goedgekeurd door de raad. Het beheerplan heeft een doorlooptijd van vijf jaar, te weten van 2024 – 2028. In het beheerplan Wegen is een overzicht opgenomen met de voorgenomen reconstructies en rehabilitaties van wegen en fietspaden. In het oog springende projecten zijn de reconstructie van de Boodtlaan en de Pontweg. Voor het onderhoud van het straatmeubilair wordt in 2025 een nieuw beheerplan ter goedkeuring aangeboden.

Opbrengsten mobiliteit

De opbrengsten van het betaald parkeren zijn de afgelopen twee jaar stabiel gebleven. Voor de programmabegroting 2025 worden de verwachte opbrengsten verhoogd door een verhoging van de parkeertarieven.

Beleidskader Gebouwen en Civiele kunstwerken

In 2024 wordt het nieuwe beheerplan Gebouwen vastgesteld. Om grote financiële verschillen te voorkomen, wordt in de onderhoudsvoorziening gespaard met een 20-jarig gemiddelde, zodat in deze cycli altijd wordt gespaard voor het groot onderhoud. Bij het bepalen van de onderhoudsstaat hanteren we de landelijk NEN-

norm 2767 voor gebouwen. Bij het vaststellen van de nota is uitgegaan van onderhoudsniveau 3 (redelijk tot goed) voor de instandhouding van het vastgoed. Onderhoud en beheer van de civiele kunstwerken vindt plaats volgens het door de gemeenteraad vastgestelde beleidsplan.

Beleidskader Riolering

Eind 2022 heeft de raad een nieuw beheerplan vastgesteld. Het Texelse Programma Stedelijk Water en Riool (PSWR) is een afgeleide van het riolering- en waterbeheer(s)plan, dat is opgesteld binnen de samenwerking van de Noordkop. De vervangingen lopen volgens de programmering. Het langdurige extreem natte najaar en voorjaar hebben laten zien dat het systeem robuust genoeg is om dit te verwerken. Daar waar knelpunten ontstonden in het gemeentelijke areaal zijn deze opgepakt en verholpen of opgenomen in de vervangingsplanning van de huidige planperiode.

Beleidskader Water

Het open water op Texel wordt onderhouden door particuliere eigenaren, de Gemeente en het hoogheemraadschap. Het hoogheemraadschap stelt de waterpeilen vast en heeft de verantwoordelijkheid voor het handhaven daarvan. Het belangrijkste werk voor de gemeente is het jaarlijks maaien en baggeren van watergangen. Dit onderhoud wordt deels uitgevoerd met eigen materiaal en personeel en voor een deel uitbesteed aan lokale aannemers.

De hoeveelheid beschoeiing en kademuren in het gemeentelijk water is beperkt.

Beleidskader Haven

Texel heeft drie havens: de veerhaven (Rijkswaterstaat), de NIOZ-haven en de Haven Oudeschild. De gemeente werkt voor beheer en onderhoud samen met de NIOZ-haven.

Uitgaande van het meerjarenonderhoudsplan willen we het ontwerpen, aanbesteden en uitvoeren van het groot onderhoud aan de kades, van het noordelijk havenhoofd tot aan de loswal, in één keer doen. Dit staat gepland voor de komende jaren. Op basis van een raadsbesluit in 2024 worden andere vormen van exploitatie van de gemeentelijke haven onderzocht. De resultaten hiervan worden in 2025 verwacht.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

Waar gaat het over?

Deze paragraaf gaat over ontwikkelingen in de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Organisatieontwikkeling

Onze voortdurend veranderende samenleving heeft een impact op de rol van de lokale overheid, die nu dynamischer en minder voorspelbaar is dan voorheen. Met het Programma Organisatie op Koers 2.0 streven we ernaar om deze flexibiliteit te bevorderen en effectief in te spelen op de veranderende behoeften en uitdagingen. De huidige situatie, gekenmerkt door veel personele wisselingen, legt extra druk op onze organisatie. Om onze ambities te realiseren in deze complexe maatschappelijke context, is verdere ontwikkeling van onze organisatie noodzakelijk. We werken aan een vernieuwd programmaplan, waarbij de focus zal verschuiven van ad-hoc-sturing naar meer gestructureerde processturing. Dit moet zorgen voor meer rust en duidelijkheid binnen de organisatie. In de voorbereiding op dit nieuwe programmaplan hebben we de afgelopen maanden onze visie, missie en kernwaarden aangescherpt. Dat heeft geleid tot een heldere boodschap: bij Gemeente Texel bouwen we samen met iedereen die hier woont, werkt, studeert en recreëert aan een toekomstbestendig Texel. In het programmaplan wordt dit volledig omschreven, kernachtig samengevat tot ‘Eilandkracht’, en verder uitgewerkt in drie kernwaarden: in beweging, in verbinding en in balans.

Bij deze doorontwikkeling willen we het goede behouden, zoals onze sterke werkethiek en de korte lijnen binnen de organisatie. Tegelijkertijd streven we naar meer rolzuiverheid en een duidelijke scheiding van verantwoordelijkheden tussen raad, college en organisatie. Dit zal zorgen voor de noodzakelijke *checks and balances* binnen onze gemeente. In de afgelopen jaren hebben we gebruikgemaakt van bestaande middelen voor organisatieontwikkeling. Voor de uitvoering van het programmaplan hebben we nog geen inzicht in de eventuele extra middelen die structureel nodig zouden kunnen zijn. Daarom verzoeken wij voor 2025 om incidenteel budget voor onder andere externe advisering, het verfijnen van de uitvoering van het programmaplan, en het verkennen van mogelijke scenario's. Zodra het programmaplan is afgerond, kunnen we een doorkijk maken naar mogelijke structurele consequenties.

Communicatiebeleid

Aandachtspunten en focus 2025

De nieuwe communicatievisie is in wording. Zoals aangegeven krijgt de raad deze parallel aan de programmabegroting aangeboden. Vooruitlopend hierop, en ook vanzelfsprekend, blijft de focus gericht op de inbreng van inwoners. Met de komst van een kwartiermaker Burgerparticipatie hebben we ervaring opgedaan met de Texelse Aanpak voor Burgerparticipatie (TAB). Uit de evaluatie hiervan (RIB, d.d. 2 juli 2024) blijkt dat de TAB op een aantal punten nog onvoldoende sturing biedt om te voldoen aan het beoogde doel. Zo is meer structuur en formalisering nodig om de aanpak als vaste werkwijze in te passen, blijkt de TAB niet op alle projecten toepasbaar en is het nodig om het kennisniveau van het goed inzetten van participatie op peil te krijgen. Het vervolg van de TAB nemen we mee in de communicatievisie 2024 – 2028. De raad krijgt deze parallel aan de programmabegroting aangeboden.

In 2024 zijn de voorbereidingen voor het eerste Texelse inwonersberaad opgepakt. De formering van de groep en de bijeenkomsten starten in het najaar. Eind 2024 ontvangt de gemeenteraad het rapport met aanbevelingen van het inwonersberaad. Tot slot richten we ons op het versterken van de interne communicatie, zoals integrale advisering en communicatie. Daarnaast gaan we aan de slag met het verbeteren van het communicatiebewustzijn en het verbeteren van de communicatie over werkzaamheden in de openbare ruimte, optimalisatie van de perscommunicatie en inzet van onze socialmediakanalen en professionalisering van de arbeidsmarktcommunicatie.

Dienstverlening

Uitgangspunten

- We organiseren de dienstverlening vanuit het klantperspectief
- De gemeentewinkel is de eerste toegang voor alle klanten
- Digitale inclusie: iedereen moet online mee kunnen doen
- Texelse maat blijft : digitaal waar het kan, persoonlijk via telefoon of balie waar nodig

Beleid in ontwikkeling 2025

- Verder ontwikkelen en verbeteren van de (digitale) dienstverlening waarbij de inwoner centraal wordt gesteld en wordt bevraagd en meegenomen in de ontwikkeling en verbetering
- Verder ontwikkelen van de adviesfunctie van de gemeentewinkel richting de organisatie. De kennis over wat van waarde is voor de inwoner vormt de basis
- Zorgen dat de gemeentelijke website (inclusief gemeentelijke digitale producten zoals de formulieren) toegankelijk is voor iedereen, inclusief laaggeletterden en inwoners die digitaal minder vaardig zijn

Financieel Beleid

Kaders Programmabegroting 2025 en verder

- Inhoudelijke kaders zijn de door de raad vastgestelde beleidskaders, opgenomen per programma
- Financiële kaders zijn de Gemeentewet, het besluit begroting en verantwoording (BBV) en daaruit volgend de financiële verordening van de gemeente Texel

In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met de geschatte prijsindexatie van het Centraal Planbureau en de cao-gevolgen voor gemeenten. De meicirculaire is opgenomen in deze begroting.

- De perspectiefnota die aangeboden is aan de raad

Uitgangspunten

- Bezinning op de gemeentelijke taken dient voortdurend plaats te vinden
- De gemeentebegroting dient jaarlijks sluitend en overzichtelijk te worden aangeboden
- Structurele lasten dekken met structurele baten
- Overgebleven budgetten gaan terug naar algemene middelen
- Overheveling alleen als dit goed is gemotiveerd
- Terughoudend beleid ten aanzien van verhogingen van lokale belastingen en heffingen
- Bij voorkeur niet meer dan trendmatige verhogingen
- Blijvende aandacht voor beïnvloedbaarheid van de kosten Gemeenschappelijke Regelingen (GGD, Omgevingsdienst NHN en Veiligheidsregio)
- Externe onderzoeken tot een minimum beperken

Beleid in ontwikkeling 2025

- Verbijzonderde interne controle (VIC). Het tweede jaar dat het college een rechtmatigheidsverklaring afgeeft. We evalueren de werkwijze over 2024 en verbeteren het proces
- Bestuursopdracht Planning en Control
- Horizontaal toezicht belastingdienst

Onderzoek artikel 213a

Het voornemen is om in 2025 een onderzoek te doen naar de afvalstoffenheffing en de uitvoering van het minimabeleid.
Met de Auditcommissie worden de te onderzoeken onderwerpen afgestemd en over de voortgang gesproken.

Rechtmatigheid

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) dat “de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de gemeentelijke verordeningen".
In de programmabegroting worden de kaders voor de rechtmatigheid neergelegd.
In de programmarekening legt het college een rechtmatigheidsverklaring af over het afgelopen boekjaar.

Het is voorgeschreven dat rechtmatigheid en de rapportage hierover dient te worden opgenomen in de bedrijfsvoering paragraaf. De rapportage dient conform de standaardtekst van de commissie BBV plaats te vinden.
Onderdelen hierin zijn:
• het door de raad vastgestelde normenkader,
• de controlematerialiteit, conform de minimumeisen van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden;
• de rapportage materialiteit, met een ondergrens van € 25.000;
• een overzicht van en toelichting op niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden en de bijbehorende ministeriële regelingen, als deze voorkomen;
• de rapportage van het veelvuldig niet naleven van normen uit de gids proportionaliteit en/of slechte documentatie of naleving hiervan, als deze voorkomen;
• geconstateerde fraude door eigen medewerkers, als dit voorkomt.

Interbestuurlijk toezicht

De provincie Noord-Holland heeft een wettelijke taak op het houden van toezicht op gemeenten. Dit betreft een viertal risicodomeinen. Via deze link kunt u dit bekijken:interbestuurlijk toezicht

1. **Financiën**
   Specifiek toezicht op de financiële positie van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen
2. **Informatiebeheer**
   Toezicht op het informatie- en archiefbeheer
3. **Huisvesting verblijfsgerechtigden**
   Toezicht op tijdige huisvesting van verblijfsgerechtigden bij gemeenten
4. **Omgevingsrecht**
   Toezicht en handhaving met een focus op de onderdelen milieu, bouw- en woningtoezicht en ruimtelijke ordening

Informatisering

Uitgangspunten

- Het informatiebeleidsplan 2023-2027 is de basis voor de verdere ontwikkeling van de ICT
- We volgen initiatieven voor verdere digitalisering en samenwerking vanuit de Digitale Agenda 2020
- We zorgen voor een veilige omgang met gegevens (informatiebeveiliging) en voldoen aan privacywetgeving
- We houden rekening met digitale toegankelijkheid bij al onze digitale toepassingen
- We houden de ICT-omgeving op orde en zorgen dat die toekomstbestendig is

Beleid in ontwikkeling 2025

- Verder ontwikkelen van de digitale dienstverlening op basis van het geactualiseerde informatiebeleidsplan
- Uitvoeren beveiligingsmaatregelen uit wet- en regelgeving waaronder Baseline Informatiebeveiliging Overheid versie 2(BIO2), Nis 2, Omgevingswet, Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, Suwinet, AVG, BRP en DigiD
- Geautomatiseerd controleren van de beveiliging van het netwerk om te beschermen tegen aanvallen van buitenaf

Juridisch kwaliteitsbeleid

Uitgangspunten

- We hanteren een informele aanpak om geschillen op te lossen. We doen dit door met partijen in gesprek te gaan en te verkennen of er een andere oplossing mogelijk is dan via de weg van bezwaar en beroep
- In 2022 is besloten dat we drie jaar doorgaan met de samenwerking met Hollands Kroon voor de behandeling van bezwaren. De samenwerking verloopt naar wens. In 2025 volgt een besluit over het al dan niet voorzetten hiervan
- Om de procedure sneller en laagdrempelig te maken, handelen we bezwaren waar geen derde-belanghebbende(n) bij betrokken zijn af via ambtelijk horen
- We houden onze verordeningen actueel en zorgen voor een helder werkproces

Beleid in ontwikkeling 2025

- Versterking van de informele aanpak door deze meer structureel te maken, en verder in de organisatie te waarborgen
- Project juridische kwaliteitszorg door aan te sluiten bij inwerktraject nieuwe medewerkers. Inzetten op consulentschap richting de andere teams, zodat vroegtijdig juridische risico's in beeld zijn
- Verbetering van het proces van klachtenafhandeling is organisatie breed uitgezet en gewaarborgd in het werkproces

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 trad de Wet open overheid (de Woo) in werking, als vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (de Wob). Nog meer dan voorheen wil de wetgever transparantie en openheid van de verschillende overheden bevorderen. Voor de gemeente betekent dit concreet dat we op twee vlakken moeten zorgen dat we aan de wet voldoen:

- De actieve openbaarmaking: we maken uit onszelf informatie openbaar. Op termijn op een landelijk platform, maar zo lang dat er nog niet is volstaan andere digitale kanalen, zoals onze website
- De passieve openbaarmaking: op verzoek maken we documenten openbaar over een bestuurlijke kwestie

Voor beide vormen van openbaarmaking is het erg belangrijk dat onze informatiehuishouding op orde is. Doordat wij al werken met een digitaal zaaksysteem, levert dit voor Texel geen probleem op.

In 2023 zijn negentien Woo-verzoeken ingediend en afgehandeld.

De wet wordt verder gefaseerd ingevoerd. Op dit moment kunnen wij voldoen aan wat nu is vereist. In de regio Noordkop werken we samen op het niveau van kennisuitwisseling. In 2024 is een nieuwe Woo-module in gebruik genomen op onze website en is een Woo-coördinator aangewezen, en intern opgeleid, om de kennis over de Woo te vergroten in de organisatie.

Kwaliteitsbeleid

Uitgangspunten

- We werken zaakgericht en digitaal en blijven deze manier van werken ontwikkelen
- We verbeteren onze processen volgens de *Lean-filosofie*, waarbij klantwaarde centraal staat
- We leren door te doen en experimenteren met verbeteringen
- We evalueren de kwaliteit van dienstverlening en bedrijfsvoering en stellen onze processen bij

Beleid in ontwikkeling 2025

- Verbreden en doorgeven van kennis van Lean en continu verbeteren
- Ontwikkelen en toepassen van verschillende Lean-methoden (zoals waardenstroomanalyses, dag- en weekstarts, Obeya en klantreizen)
- Faciliteren en ondersteunen bij de verbetering en beschrijving van bedrijfsprocessen, het begeleiden van dag- en weekstarts en ondersteuning van het managementteam (opstellen A3-jaarplan, INK-model en Obeya)
- Faciliteren en ondersteunen adoptie Microsoft 365

Personeelsbeleid

Uitgangspunten

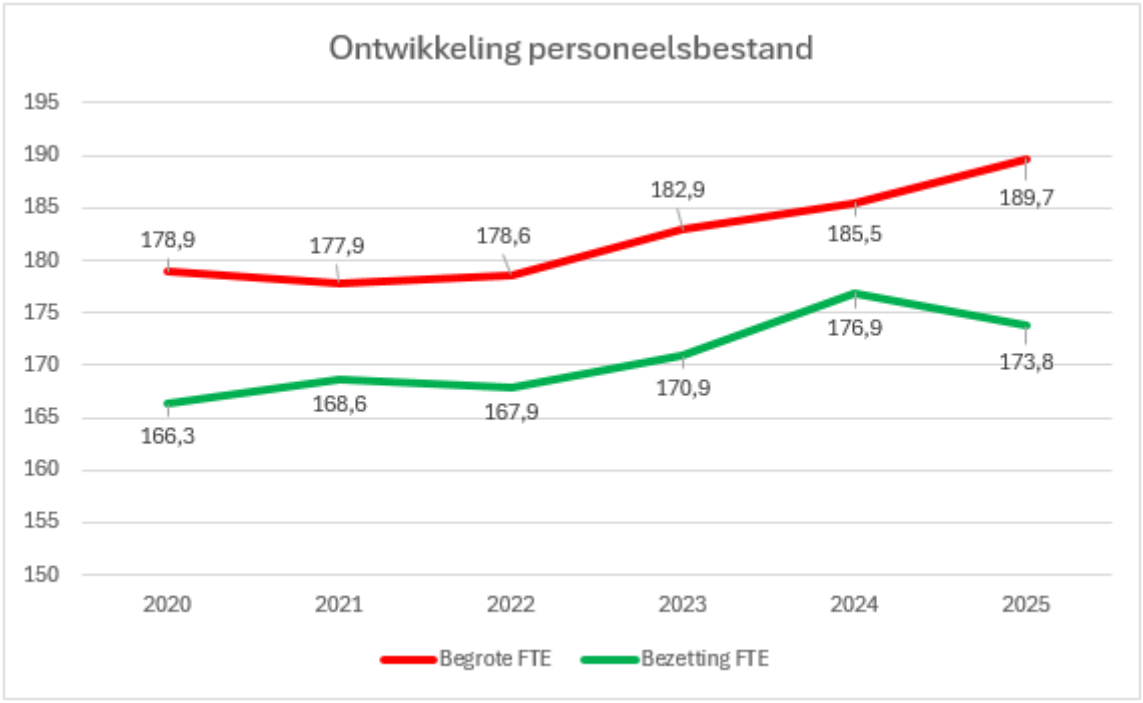
- Gemeente Texel is een aantrekkelijke werkgever voor nieuw en bestaand personeel
- We hebben een meerjarige strategische personeelsplanning, die jaarlijks wordt vertaald in een werkdocument met de specifieke activiteiten voor dat jaar
- De organisatie hanteert als overkoepelend programma 'Organisatie op Koers', waarin meerdere zaken worden opgevoerd die van invloed zijn op het personeelsbeleid, zoals de programmalijnen Hybride Werken en Medewerker 2.0

Beleid in ontwikkeling 2025

- Strategische personeelsplanning; de huidige arbeidsmarktsituatie vraagt extra inspanningen van een werkgever bij het aantrekken én het behouden van medewerkers. Hierbij is het vernieuwen / verbeteren van onze positie als werkgever op de veranderende arbeidsmarkt een belangrijk onderdeel
- Vanuit Organisatie op Koers zijn en worden programmalijnen ontwikkeld voor hybride werken en medewerker 2.0. Voor de lijn medewerker 2.0 zijn o.a. competenties, lerende organisatie en inzetbaarheid en behoud van medewerkers belangrijke thema's

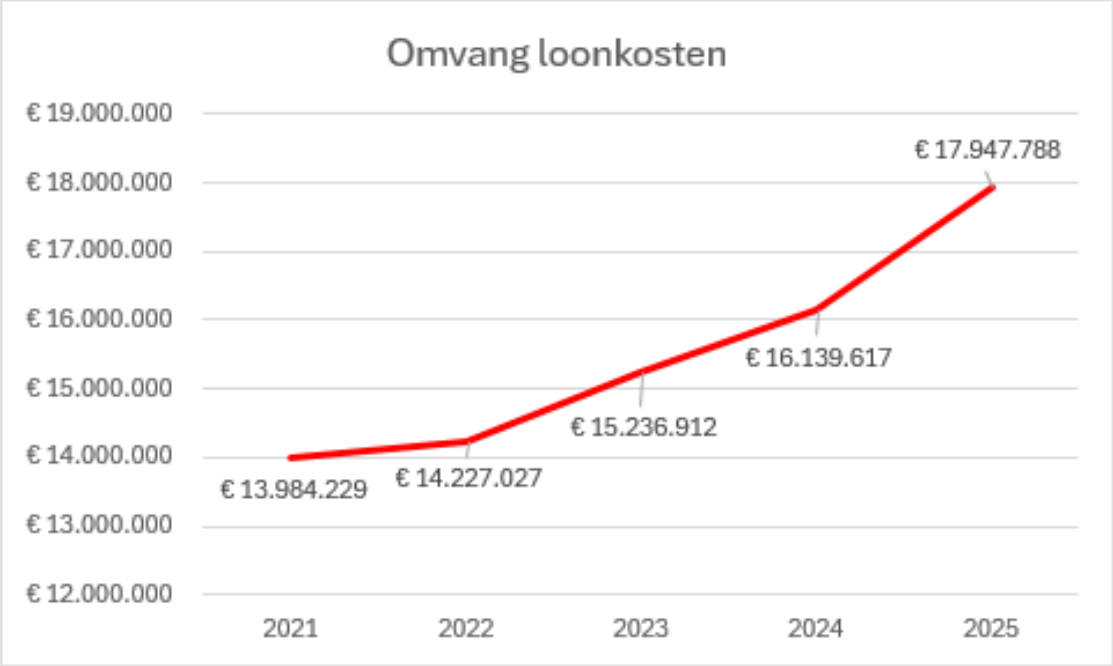
De omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten

Onderstaand de ontwikkeling van het personeelsbestand waarbij de rode lijn aangeeft wat de aanwezige formatieruimte is in FTE per jaar en de groene lijn aangeeft wat de begrote bezetting is in FTE per jaar:

* Begrote formatie (peildatum rond 1 augustus voorafgaand aan het begrotingsjaar)

De omvang van de loonkosten is als volgt:

De loonkosten omvatten niet alleen de loonkosten van de FTE ruimte. We hebben ook (oud) medewerkers die gaan of gebruiken maken van de regeling vervroegd uittreden (RVU), de vergoeding voor raads- en collegeleden en pensioenen van oud collegeleden. De loonkosten zitten wel in de omvang loonkosten maar niet in de begrote FTE.

De kosten van inhuur van derden:

bedragen in €

Organisatie	2022	2023	2024 per 01/08
Inhuur tijdelijke vanwege vacatures	609.492	681.676	574.798
Inhuur vervanging bij ziekte	450.475	407.973	227.638
Projecten en overig	1.358.033	1.930.567	1.311.738
Totaal	2.418.000	3.020.216	2.114.174

Paragraaf Grondbeleid

Grondbeleid

Waar gaat het over?

Grondbeleid is een belangrijk middel om ruimtelijke ambities te realiseren. Het is geen doel op zich, maar omvat een instrumentarium om (ruimtelijke) doelen op bijvoorbeeld het gebied van wonen, werken, maatschappelijk en onderwijs te behalen.
Grondbeleid biedt een gereedschapskist met verschillende privaatrechtelijke, publiekrechtelijke en financiële instrumenten. Hiermee handelt de gemeente op de grondmarkt. Hoe en waarvoor de instrumenten worden gehanteerd, staat beschreven in onze Nota Grondbeleid met en voor elkaar. Hierin staan ook de politieke keuzes waarmee de gemeente inspeelt op veranderingen in de maatschappelijke en economische context.
In deze paragraaf grondbeleid komen de volgende onderwerpen aan bod:
1. Bestaand beleid: geldigheid van eerder gemaakte beleidskeuzes
2. Uitgiftebeleid
3. Grondexploitatierisico's
4. Overzicht lopende grondexploitaties

Bestaand beleid: geldigheid van eerder gemaakte beleidskeuzes

De instrumenten van grondbeleid (zoals grondverwerving, gronduitgifte en exploitatieplan) veranderen minder snel dan de beleidskeuzes. De beschrijving hiervan hoeft dan ook minder vaak geactualiseerd te worden en is opgenomen in de Nota Grondbeleid met en voor elkaar.
De algemene doelstelling van het grondbeleid is grotendeels ongewijzigd. De gemeente handelt op de grondmarkt om het feitelijke ruimtegebruik zo goed mogelijk te laten aansluiten op het maatschappelijk gewenste ruimtegebruik. Denk aan een evenwichtig woningbouwprogramma, de ontwikkeling van landschappelijke en stedenbouwkundige waarden, bevordering van de doorstroming en veiligheid van het verkeer, en stedelijke vernieuwing om de vitaliteit van woonkernen te vergroten.

Uitgiftebeleid

Wanneer de gemeente gronden uitgeeft, is het uitgangspunt dat hiervoor een marktconforme grondprijs wordt gerekend. Dit gebeurt voornamelijk via taxaties, maar er zijn ook andere methodieken om tot grondprijzen te komen. Voor enkele functies, zoals sociale woningbouw, hanteert de gemeente bijvoorbeeld normatieve (vaste) grondprijzen. Een nadere toelichting op het grondprijsbeleid staat in de Nota Grondbeleid.

Grondexploitatierisico's

De toekomst is onzeker. Elk plan kent verwachte resultaten en het risico dat die resultaten niet volgens planning worden gehaald. Dat geldt ook voor de productie van bouwgrond, de zogenaamde grondexploitatie. Belangrijkste voorbeelden van grondexploitatierisico's zijn:

- **Planontwikkeling**
  De grondexploitatiebegrotingen kennen verschillende gradaties van detaillering. Algemeen gestelde plannen worden doorgerekend aan de hand van kengetallen voor grond- en vastgoedexploitatie. Bovendien wordt gewerkt met aannames ten aanzien van de procesgang. Bij de start van de grondexploitatie zijn er dus nog veel onzekerheden. Tijdens de uitvoering van de projecten ontstaat beter zicht op verwachte kosten en opbrengsten en de fasering daarvan. Dan ontstaan deelbegrotingen met meer detail op basis waarvan nauwkeuriger voorspellingen gedaan kunnen worden. Gaandeweg de uitvoering van het project daalt het risico.

- **Conjunctuur- en renteontwikkelingen**
  Conjunctuur- en renteontwikkelingen kunnen leiden tot vertraging van de verkoop en ook renteverliezen met zich mee brengen. Vanaf 2019 is de vraag op de markt voor nieuwbouw en infrastructurele werken sterk toegenomen. Het aanbod aan materiaal, materieel en menskracht is in het afgelopen decennium teruggelopen en dat leidt tot forse prijsstijgingen en oplopende uitvoeringstermijnen. De bouwkosten stijgen sneller dan de verkoopprijzen van woningen en daardoor komen de grondprijzen van met name sociale woningbouw onder druk te staan. Grondexploitaties hebben te lijden onder stijgende kosten voor bouw- en woonrijp maken en strengere milieueisen.

- **Milieu en archeologie**
  Milieurisico's liggen in hoge kosten van te saneren grondvervuiling of maatregelen ter bescherming van flora en fauna. Archeologische risico's liggen in kostbare onderzoeken naar de oudheidkundige staat van de bodem.

- **Zienswijzen en bezwaren**
  Zienswijzen en bezwaren leveren vertraging op in het planontwikkelingsproces.

- **Planschadeclaims**
  Tenslotte is er het risico van planschadeclaims. Betrokkenen kunnen claimen dat zij schade ondervinden van het project.

- **Netcongestie**
  De lopende projecten kunnen nog worden aangesloten op het (over)volle elektriciteitsnet. Echter, de verwachting is dat dit vanaf 2030 niet zomaar meer mogelijk is.

Beheersing risico's

Tweemaal per jaar wordt voor alle grondexploitaties een verwachting voor de resterende looptijd gemaakt, zowel bij de programmarekening als bij de Programmabegroting. Bij deze actualisaties worden de in het verleden gehanteerde uitgangspunten beoordeeld en waar nodig bijgesteld. Op basis van de bijgestelde verwachtingen wordt het verwachte eindresultaat bepaald. Wanneer een grondexploitatie tussentijds significant wijzigt, adviseert het college de raad aan de hand van een tussentijdse herberekening.
Bij het in exploitatie nemen van gronden of bij afsluiting van grondexploitaties wordt de gemeenteraad geadviseerd. Als een grondexploitatiebegroting ter besluitvorming wordt aangeboden, geeft het college daarbij aan hoe deze begroting zich verhoudt tot de andere lopende grondexploitaties en het geconsolideerde totaal.

Overzicht lopende grondexploitaties

Momenteel zijn er acht lopende grondexploitaties, hieronder wordt aangegeven wat de verwachte einddatum is.

Bouwgrond in exploitatie	Peildatum 01.01.2024 prognose einddatum	Peildatum 01.07.2024 prognose einddatum
Oosterend	31-12-2025	Verschoven naar 31-12-2026
Oudeschild	31-12-2025	Ongewijzigd
De Cocksdorp	31-12-2025	Verschoven naar 31-12-2026
Marsweg	31-12-2025	Ongewijzigd
Jan Drijverschool	31-12-2025	Ongewijzigd
Den Burg Oost	31-12-2025	Ongewijzigd
Gezondheidsplein Den Burg Zuid	31-12-2025	Verschoven naar 31-12-2026
De Kompas	31-12-2024	Verschoven naar 31-12-2025

Hieronder vindt u een overzicht van de boekwaarden en eindwaarden op 1 januari 2024 en 1 juli 2024. Daarnaast staat het verschil tussen de boekwaarden en eindwaarden op beide data aangegeven.

• Een negatief bedrag bij de boekwaarde betekent dat er per saldo meer is ontvangen dan uitgegeven. Een positief bedrag bij boekwaarde betekent dat er op 1 juli van het betreffende jaar meer is uitgegeven dan ontvangen, een overigens normale situatie bij grondexploitaties waarbij de kosten (bijna) altijd voor de baten uitgaan.
• Een negatief bedrag bij resultaat is voordelig. Dit is het bedrag dat de gemeente verwacht over te houden bij afsluiting van de grondexploitatie. Als er sprake is van een verwacht tekort dan dient de gemeente hiervoor een voorziening te treffen.

Eindwaarden grondexploitaties

Bedragen x €1.000

Grondexploitatie	Boekwaarde 01-01-2024		Boekwaarde 01-07-2024		Boekwaarde verschil	
Oosterend	166	N	194	N	28	N
Oudeschild	-339	V	-278	V	61	N
De Cocksdorp	83	N	85	N	2	N
Jan Drijverschool	-227	V	143	N	370	N
Flexwoningen Marsweg	-891	V	-1.435	V	-544	V
Den Burg Oost	1.620	N	1.711	N	91	N
Gezondheidsplein	68	N	71	N	3	N
De Kompasschool	575	N	-190	V	-765	V
Totaal	**1.055**		**301**		-754	

Grondexploitatie	Eindwaarde 01-01-2024		Eindwaarde 01-07-2024		Eindwaarde verschil	
Oosterend	623	N	635	N	12	N
Oudeschild	37	N	38	N	1	N
De Cocksdorp	73	N	80	N	7	N
Jan Drijverschool	821	N	827	N	6	N
Marsweg	1.587	N	1.564	N	-23	V
Den Burg Oost	1.061	N	1.081	N	20	N
Gezondheidsplein	175	N	191	N	16	N
De Kompasschool	-60	V	-74	V	-14	V
	4.317		**4.342**		**25**	

Grondexploitaties buitendorpen

Op zowel de locaties in Den Hoorn en Oudeschild loopt het bouwrijp maken inmiddels voorspoedig. Bijna alle gronden zijn inmiddels verkocht en geleverd. De werkzaamheden verlopen volgens planning en de verwachting is dat in 2025 het woonrijp maken van de locaties wordt afgerond. De eindwaardes van de grondexploitaties blijven nagenoeg gelijk.

Over de locaties in Oosterend en De Cocksdorp bestond tot voor kort nog onzekerheid, maar inmiddels is duidelijk dat ook hier het bouwrijp maken kan beginnen. De verwachting is dat in 2025 het bouwrijp maken klaar is en de gronden worden verkocht. Met de huidige inzichten lijkt het erop dat het woonrijp maken wellicht iets doorloopt in 2026, dus de einddatum van deze grondexploitaties is met een jaar opgeschoven. Dit leidt tot wat verschillen in rente en indexatie, maar ook voor deze grondexploitaties veranderen de eindwaardes slechts gering.

Flexwoningen Marsweg

De grondexploitatie voor de flexwoningen Marsweg is halverwege 2022 opgesteld en eind 2022 vastgesteld. De planontwikkeling verloopt hier sneller dan bij de andere grondexploitaties om zo snel mogelijk aan de behoefte aan betaalbare woningen op Texel te voldoen. Om dit mogelijk te maken, heeft de gemeente WBI-subsidie ontvangen. De werkzaamheden verlopen vooralsnog volgens planning en de kosten blijven binnen het budget. De grondexploitatie blijft ten opzichte van de vastgestelde versie nagenoeg gelijk. Er is alleen sprake van een klein positief verschil in rente en indexatie.

Den Burg-Oost

Dit project is inmiddels grotendeels afgerond. De kosten om het project op te leveren zijn nog iets hoger dan verwacht. De verwachting is dat de grondexploitatie eind 2024 kan worden afgesloten.

Gezondheidsplein

De plannen voor het Gezondheidsplein zijn grotendeels ongewijzigd. Wel is de verwachting dat het bouw- en woonrijp maken een jaar zal doorschuiven. De einddatum verschuift daardoor naar 2026, wat een negatief effect heeft door extra indexatie en rentelasten.

De Kompasschool

De gronden voor de CPO-kavels zijn inmiddels verkocht. De laatste werkzaamheden worden uitgevoerd en lopen iets uit in 2025. Daarmee verschuift de einddatum van de grondexploitatie met een jaar. Doordat de grondopbrengsten binnen zijn, wordt de kasstroom van de grondexploitatie positief en worden rentebaten gerealiseerd. Hierdoor is de eindwaarde wat toegenomen.

Overzicht lopende grondexploitaties

In grondexploitaties kunnen diverse risico's optreden. Voorbeelden zijn vertraging van uitgifte, hoger uitvallende kosten of juist kansen door hogere opbrengsten. Om meer inzicht te geven in de mogelijke uitkomsten van de grondexploitaties, rekening houdend met verschillende risico's, is bij de actualisatie voor elke grondexploitatie een risicoanalyse gedaan op basis van de Monte Carlo-systematiek. De Monte Carlo-analyse is een simulatietechniek waarbij een proces vele malen, in dit geval tienduizend keer, wordt gesimuleerd met telkens andere startcondities. Van tevoren worden de bandbreedtes voor deze startcondities bepaald. Bijvoorbeeld: de kostenstijging kan mee- of tegenvallen. De uitgevoerde risicoanalyse hield rekening met de volgende risico's:

- Kostenstijging van -1% tot 2%
- Opbrengstenstijging van 0% tot 1%
- Rentestijging van -0,5% tot 0,5%
- Projectvertraging van één jaar

Onderstaand zijn de resultaten samengevat:

Bedragen x €1.000

Project	Onderkant bandbreedte	Uitganspunt	Bovenkant bandbreedte
Flexwoningen Marsweg	-1.672	-1.564	-1.554
Oosterend	-673	-635	-625
Oudeschild	-67	-38	-34
De Cocksdorp	-107	-80	-73
Jan Drijverschool	-850	-827	-825
Den Burg Oost	-1.104	-1.081	-1.077
Gezondheidsplein Den Burg Zuid	-212	-191	-185
De Kompas	72	74	75

Paragraaf Financiering

Financiering

Waar gaat het over?

De gemeente zorgt ervoor dat er voldoende geld is om tijdig de uitkeringen, subsidies, facturen van derden, salarissen enzovoort te betalen. Naast de inkomsten van het Rijk en gemeentelijke belastingen zin hiervoor ook kort- en langlopende leningen nodig. Financiële risico's moeten we hierbij voorkomen. De wettelijke kaders van de kasgeldlimiet en renterisiconorm zijn hierin ondersteunend. Verderop in deze paragraaf gaan we hierop in.

Verder wordt inzicht gegeven in de financieringsbehoefte en de huidige en toekomstige leningenportefeuille, trends en ontwikkelingen, EMU-saldo en renteresultaat.

Beleid

Het wettelijk kader ligt vast in de volgende regelgeving: Wet financiering decentralisatie overheden (Wet Fido), Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof), Gemeentewet en Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Aanvullend hierop zijn de interne regels van het treasurystatuut van toepassing, die dan voornamelijk betrekking hebben op het beleid van lenen en verstrekken van leningen.

Er wordt pas geld geleend als dit nodig is. De gemeente financiert zoveel mogelijk via interne financieringsmiddelen, zoals reserves en voorzieningen. Pas wanneer deze middelen zijn ingezet, wordt geleend.

Betalingsverkeer/Schatkistbankieren

Het betalingsverkeer vindt nagenoeg alleen via de BNG Bank plaats. Decentrale overheden zijn verplicht het meerdere aan liquiditeit boven een voorgeschreven drempelbedrag in de schatkist bij het ministerie aan te houden. Het drempelbedrag voor 2025 is ca. € 1.700.000 (2% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar). De gemeente heeft hiervoor met de BNG een contract afgesloten. Hierin is opgenomen dat het maximale bedrag op de rekening-courant-rekening niet hoger mag zijn dan € 385.000. Dit betekent dat dagelijks alles boven dit bedrag automatisch wordt overgeboekt naar de schatkist en indien nodig, op ons verzoek, wordt teruggeboekt naar de BNG Bank. Voor het saldo bij de schatkist ontvangt de gemeente sinds september 2022 rente, ter hoogte van de inleenrente waartegen de Staat kan financieren op de internationale financiële markten.

Trends en ontwikkelingen

1. **Rente**
Het profiteren van een zeer lage rente is voorbij . De rente schommelt tussen de 3 en 4%. Er is een reëel risico dat de rente verder stijgt. Dalen en stabiliseren is ook mogelijk. De langdurige oorlog in Oekraïne kan de inflatie verder aanwakkeren. Daarnaast is de renteontwikkeling afhankelijk van het beleid van de Europese Centrale Bank.
Met een nieuw investeringsvoorstel wordt rekening gehouden met de rentelast, gereserveerd op basis van de prognose op dat moment. In de tussenrapportage en de voorbereiding van de programmabegroting wordt gekeken in hoeverre deze gereserveerde middelen ook daadwerkelijk overeenkomen met de werkelijkheid: een overschot wordt ingeleverd en een eventueel tekort wordt aangevraagd.

2. **Toenemende schuld**
Lenen is onvermijdelijk. Er wordt veel geïnvesteerd in infrastructuur, een cultuurcentrum. het bouwen van woningen in de Mars-Noord enzovoorts. Daarnaast verstrekt de gemeente leningen aan maatschappelijke verenigingen en inwoners voor o.a. starterwoningen, zonnepanelen, duurzaam en langer thuis en toekomstbestendig wonen. Voorlopig wordt meer geleend dan afgelost en blijft de schuld de komende tijd stijgen. Deze stijging is van invloed op de ratio’s als schuldquote en solvabiliteit. Hierover meer in de paragraaf weerstandsvermogen.

Daarnaast neemt de gemeente een achtervangpositie in via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) voor leningen die de Stichting Woontij aangaat. Zo werkt de gemeente mee aan de financierbaarheid van sociale volkshuisvesting. Het financiële risico is verwaarloosbaar.

Renterisico

De wetgever heeft twee instrumenten gedefinieerd om het renterisico te toetsen en te beheersen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

• **Kasgeldlimiet** (renterisico vlottende schuld)
Deze limiet stelt een grens aan de korte financiering om tijdelijke liquiditeitstekorten op te vangen. Gemeenten mogen slechts een beperkt deel van de begroting met kort geld financieren, omdat een langere vastlegging van leningen voor een voorspelbare rentelast zorgt. De bovengrens van de kasgeldlimiet is gesteld op een bedrag ter grootte van een percentage (8,5%) van het totaal van de begroting bij aanvang van het jaar.

De kasgeldlimiet van de gemeente is voor het jaar 2025 ca.€ 7.000.000. Dit wil zeggen dat de gemiddelde omvang van de kortlopende schulden per kwartaal (peildatum eerste dag van iedere maand) met een looptijd van maximaal een jaar niet hoger mag zijn dan dit bedrag over meer dan twee kwartalen. Om dit te voorkomen, moet tijdig een langlopende lening worden aangetrokken.

• **Renterisiconorm** (vaste schuld)
Gemeenten lopen risico's als de rente van vaste schuld wordt aangepast door herfinanciering. Deze norm heeft dus betrekking op leningen met een looptijd langer dan een jaar en houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal bij het begin van het jaar mag worden afgelost.

Het doel van deze norm is dat de leningenportefeuille met een gezonde spreiding van herfinanciering wordt opgebouwd, om te voorkomen dat door aflossingen en renteherzieningen grote schokken optreden in de omvang van de rente die de gemeente moet betalen.

In de volgende tabel is de norm afgezet tegen de feitelijke situatie, op basis van de huidige leningenportefeuille en de verwachtingen. De gemeente Texel voldoet meerjarig aan deze norm.

(bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
Begrotingstotaal	84.223	74.999	74.130	74.312
Percentage bij ministeriële regeling	20%	20%	20%	20%
Rente risiconorm (20% van begrotingstotaal)	16.845	15.000	14.826	14.862
Renterisico (aflossingen + renteherziening)	4.706	5.393	6.115	6.671
Ruimte over (rente risiconorm - renterisico)	12.139	9.607	8.711	8.191

Liquiditeitsplanning, financieringsbehoefte en leningenportefeuille

(bedragen x € 1.000)

	2024 sept.-dec.	2025	2026	2027	2028
Liquide middelen	11.500	0	750	200	800
Saldo operationele activiteiten	3.300	6.000	7.935	9.100	9.700
Investeringen	-23.000	-18.750	-11.250	-7.800	-5.000
Saldo financieringen	-1.800	-6.500	-7.735	-8.700	-9.300
Consolidatie (lenen langer dan 1 jaar)	**10.000**	**20.000**	**10.500**	**8.000**	**4.000**
Totaal	**0**	**750**	**200**	**800**	**200**

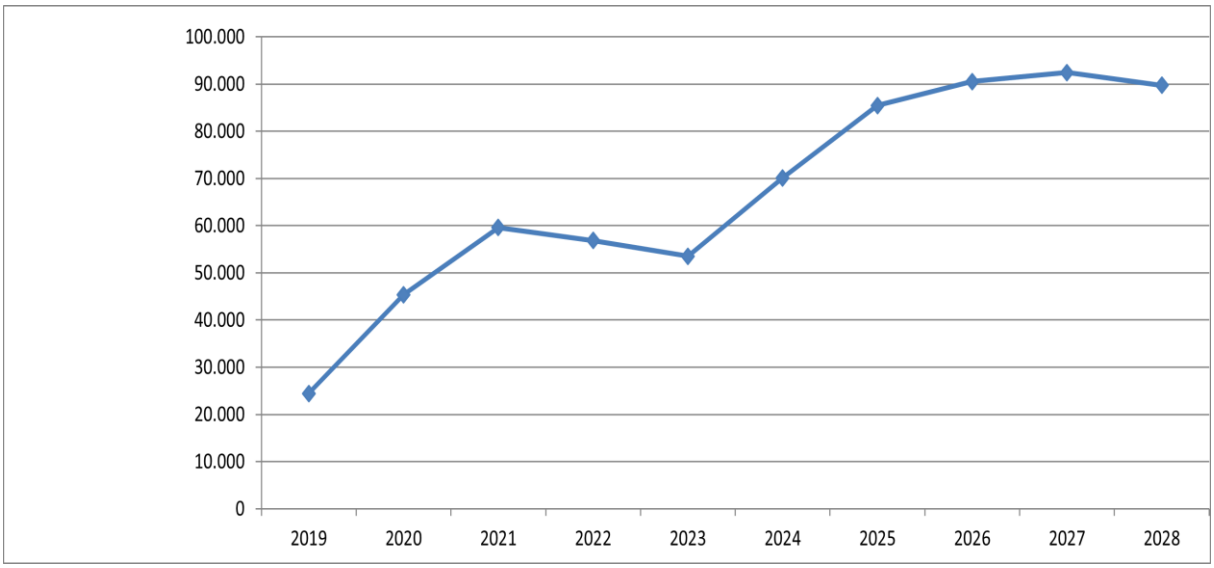
- **Leningenportefeuille**

(bedragen x € 1.000)

Bedrag lening	Rente	Looptijd	Boek waarde Lening 1/1/2025	Rente Bedrag 2025	Aflossing 2025	Boek waarde 31/12/ 2025	Boek waarde 31/12/ 2026	Boek waarde 31/12/ 2027	Boek waarde 31/12/ 2028
3.400	4,12%	2006-2046	2.498	102	72	2.426	2.351	2.273	2.192
11,2	4,14%	2006-2046	8.236	340	236	8.000	7.753	7.496	7.229
9.800	4,27%	2006-2047	7.454	311	197	7.257	7.051	6.837	6.614
10.000	3,25%	2010-2025	667	11	667	0.000	0.000	0.000	0.000
10.000	0,37%	2020-2035	7.333	25	667	6.666	6.000	5.333	4.667
12.000	0,25%	2021-2041	10.200	24	600	9.600	9.000	8.400	7.800
8.000	0,28%	2021-2041	6.800	19	400	6.400	6.000	5.600	5.200
8.000	2,44%	2022-2037	6.933	165	533	6.400	5.867	5.334	4.800
10.000	2,82%	2024-2039	10.000	280	667	9.333	8.667	8.000	7.333
Totalen huidige situatie			**60.121**	**1.277**	**4.039**	**56.082**	**52.689**	**49.273**	**45.835**
10.000	prognose 3,500%	2024-2039	10.000	73	667	9.333	8.667	8.000	7.333
20.000		2025-2040	0	0	0	20.000	18.666	17.334	16.000
10.500		2026-2041	0	0	0	0	10.500	9.800	9.100
8.000		2027-2041	0	0	0	0	0	8.000	7.467
4.000		2028-2042	0	0	0	0	0	0	4.000
Totalen naar verwachting			**70.121**	**1.350**	**4.706**	**85.415**	**90.522**	**92.407**	**89.735**

In grafiek gezet ziet het verloop van de leningenportefeuille er dan als volgt uit:

(bedragen x € 1.000)

EMU-saldo

Het Economisch en Monetaire Unie saldo (EMU-saldo) is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. De uitgaven van Texel tellen mee in het Nationale EMU-saldo. Er is een verschil tussen exploitatie- en EMU-saldo. In het EMU-saldo zijn bijvoorbeeld wel investeringsuitgaven opgenomen, maar afschrijvingen en toevoegingen aan reserves en voorzieningen niet. Met andere woorden: het EMU-saldo is feitelijk een liquiditeitsoverzicht. Onderstaande tabel toont het effect van de gemeente Texel op het EMU-saldo van Nederland aan. Het verplichte schatkistbankieren zorgt voor een lager EMU-Saldo van Nederland.

In 2024 laat de gemeente op basis van de actuele begrotingscijfers 2024 en de nog uit te voeren investeringen tot en met 2024 een fors financieringstekort zien. Op rekeningbasis zal dit tekort echter (veel) lager zijn. Niet alle geplande investeringen tot en met 2024 worden in 2024 (volledig) uitgevoerd. In de praktijk zal zich dus het gepresenteerde financieringstekort 2024/2025 over meerdere jaren uitspreiden.

Ook in 2025 is er een financieringstekort op basis van de begroting en het investeringsplan 2025. Hier geldt hetzelfde als voor het jaar 2024. Het tekort wordt in de praktijk verdeelt over meerdere jaren.

(bedragen x € 1.000)

	2024 actueel	2025	2026	2027	2028
Exploitatiesaldo	2.017	2.185	91	434	365
Mutaties reserves per saldo	-9.339	-5.122	-1.039	-67	163
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV, artikel 17c)	**-7.322**	**-2.937**	**-948**	**367**	**528**
+ Afschrijvingen	4.104	6.117	6.000	5.900	5.800
-/- Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd (in de praktijk zal de omvang minder zijn in 2024 en in verband met latere uitvoering investeringsplan)	-46.500	-11.250	0	0	0
Mutatie voorzieningen	-2.498	-1.692	-2.692	-2.692	-2692
+ Baten uit bijdragen van andere overheden (niet in exploitatie of bij investeringen meegenomen	0	0	0	0	0
+ Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs) voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0
-/- Aankoop grond en uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet in de exploitatie staan).	-5.296	-5.273	-795	0	0
+ Baten bouwgrondexploitatie voor zover niet in exploitatie verantwoord	5.268	2.830	0	0	0
EMU saldo -/- tekort / + overschot	**-52.244**	**-12.205**	**1.565**	**3.575**	**3.636**

Indien het Rijk de gemeente bericht dat alle decentrale overheden samen het collectieve aandeel in het EMU-tekort, zoals bedoeld in artikel 3, lid 6, van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF), hebben overschreden, informeert het college de raad of een aanpassing van de begroting nodig is.

Toerekening rente

De rente die de gemeente intern toerekent aan de eigen producten wordt omslagrente genoemd. Deze wordt berekend op basis van de verhouding tussen de betaalde rente en het vaste activavolume, met uitzondering van projectfinancieringen, rente grondbedrijf en annuïteiten. De omslagrente voor 2025 is berekend op 0,8% en als volgt tot stand gekomen:

(bedragen x € 1.000)

Verwachte boekwaarde vaste activa gemeente Texel per 1/1/2025	125.000
Boekwaarde projectfinancieringen per 1/1/2025	-19.000
Totaal boekwaarde vaste activa voor berekening omslagrente	**106.000**
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente via omslagrente	**831**
Percentage omslagrente	**0,784%**
Percentage omslagrente afgerond	**0,8%**

(bedragen x € 1.000)

Externe rentelasten	2.000
Externe rentebaten	-10
Saldo rentelasten en rentebaten	**1.990**
Rente grondexploitatie	-15
Rente projectfinanciering	-753
Rentebaat door verstrekte lening	0
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.222**
De aan taakvelden toe gerekende rente annuïteiten vast bedrag	-391
De aan taakvelden toe te rekenen rente omslag	**-831**
Renteresultaat taakveld treasury	0

Paragraaf Lokale lasten

Lokale lasten

Waar gaat het over?

De paragraaf lokale lasten gaat over welke belastingen en leges de gemeente aan inwoners, bedrijven en anderen oplegt en wat de jaarlijkse opbrengsten hiervan zijn.

Inwoners en ondernemers op Texel dragen met het betalen van lokale belastingen en heffingen bij aan het welzijn, de leefbaarheid en de voorzieningen op ons eiland. Deze lokale belastingen en heffingen noemen we lokale lasten en zijn een belangrijk onderdeel van onze opbrengsten. Het geheel van lokale lasten is opgenomen in de belastingverordeningen die door de raad zijn vastgesteld. De hoogte van deze lokale heffingen hangt gedeeltelijk af van de ambities van de gemeente: hoe groter de ambities van het bestuur, hoe meer opbrengsten nodig zijn voor de uitvoering.

Bij lokale lasten onderscheiden we belastingen, retributies en leges.

- Belastingen zijn verplichte bijdragen aan de gemeente zonder dat hier meteen een tegenprestatie tegenover staat
- Retributies (verplichte betalingen) heffen we als we een van onze bezettingen beschikbaar stellen. Of als we een dienst verlenen aan een persoon of onderneming . Bijvoorbeeld marktgelden
- Leges zijn vergoedingen voor kosten die we maken voor administratieve handelingen. Bijvoorbeeld een paspoort aanvragen of vergunningen verstrekken

Bestaand beleid

De bestaande belastingen en leges zijn per soort vastgelegd in een belasting- of legesverordening.

Trends en ontwikkelingen

- Als basis wordt de verwachting van het Centraal Planbureau, zoals opgenomen in de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds genomen. Het Centraal Planbureau voorspelt een inflatie van 2,3% voor 2025. Het voorstel is om de belastingen, heffingen en tarieven dienovereenkomstig met 2,3% te verhogen
- De vastgoedprijzen vertonen in 2024 opnieuw een stijgende trend. De verwachting is dat deze waardestijging zich zal vertalen in hogere waarderingen voor 2025

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

De Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) die op 1 januari 2024 in werking zijn getreden, hebben gevolgen voor de lasten en baten van de leges. Voor de bouwactiviteiten wijzigt er veel door minder vergunningplichten en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, die tegelijkertijd in werking treedt. Er is een knip gemaakt tussen een bouwtechnisch deel en een ruimtelijk deel. Voor beide kan een omgevingsvergunning nodig zijn, maar er zijn ook veel bouwwerken vergunningsvrij. De bouwtechnische toets en het toezicht voor de gevolgklasse 1 (alleen nieuwbouw) worden niet meer uitgevoerd door de gemeente (dus lagere legeskosten). Gevolgklasse 1 zijn simpele constructies waarbij de gevolgen beperkt zijn als er iets gebeurt, zoals woningen en eenvoudige bedrijfsgebouwen. Deze werkzaamheden verschuiven naar een private marktpartij, de kwaliteitsborger. Hieruit kunnen nog wel handhavingstaken volgen, omdat de gemeente eindverantwoordelijk blijft. Waarschijnlijk zal de Wkb per 1 juli 2025 in werking treden voor verbouwingen in gevolgklasse 1. Op Texel vallen de meeste bouwactiviteiten in gevolgklasse 1.

De Omgevingswet stelt de gemeente voor diverse financiële keuzes. Bijvoorbeeld het wel of niet leges heffen voor een vooroverleg bij een aanvraag Omgevingswet, de keuze om de tariefstelling van de ruimtelijke toets te koppelen aan de bouwsom (huidige situatie) of hiervoor een andere heffingsmaatstaf te hanteren. Nieuw is dat gemeenten leges kunnen gaan heffen voor milieubelastende activiteiten, zoals bodemsaneringen, maar hier is nog geen besluit over genomen. Alleen bij de vergunningplichten is legesheffing mogelijk. De VNG heeft een model-legesverordening opgesteld, maar dit betreft een uitgebreid cafetariamodel, waarin nog veel keuzes zijn te maken door de gemeente.

Voor 2024 is een legesverordening vastgesteld met de beschikbare kennis van toen. In de eerste maanden van 2024 zijn nog veel aanvragen uit 2023 afgehandeld, waarop de legesverordening uit 2023 van toepassing was. Een duidelijk beeld over aantallen aanvragen voor de verschillende activiteiten die zijn ingediend onder de Omgevingswet ontbreekt op dit moment nog. Daarnaast zijn processen nog niet helemaal ingericht en moeten de medewerkers leren om te gaan met de nieuwe wetgeving. Dit bemoeilijkt het vaststellen van kengetallen voor het behandelen van de aanvragen en daarmee ook de hieraan gekoppelde leges. Uit de eerste bevindingen blijkt dat een aantal onderdelen uit de legesverordening herzien moeten worden. Met de informatie die tot op heden bekend is, wordt voor 2025 een legesverordening opgesteld die in december 2024 aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden. De verwachting is dat ook 2025 nog nodig is om de aantallen en soorten aanvragen, met de daaraan gekoppelde tijdsbesteding, goed in beeld te krijgen.

Beleidsuitgangspunten

Het algemene uitgangspunt is dat de tarieven van de leges en heffingen kostendekkend zijn en niet meer dan trendmatig worden verhoogd, uitzonderingen hierop worden nader toegelicht. In 2025 starten we een onderzoek naar de kostendekkendheid van de leges.

Toeristenbelasting, forensenbelasting

Tarief

De raad heeft in juni 2023 de nieuwe tarieven voor twee jaar (2024 én 2025) verhoogd. De toeristenbelasting is met € 0,10 verhoogd naar € 2,40 per persoon per overnachting. De forensenbelasting is verhoogd met 4,4 %, ook voor de jaren 2024 en 2025.

Forensenbelasting

Het aantal objecten dat belastingplichtig is inzake de forensenbelasting is de laatste jaren stabiel, na een opgaande lijn in de jaren ervoor. Wij verwachten een ongewijzigd aantal voor 2025.

Boetebesluit bij toeristische verhuur

In 2021 heeft de gemeente geïnvesteerd in de toeristische sector door het aanstellen van de toezichthouder Lokale Belastingen. De logiesverstrekkers, grote en kleine verhuurders en belangenverenigingen worden sinds die tijd regelmatig bezocht en geïnformeerd over bestaande en gewijzigde regelgeving. Vooral over de toeristenbelasting en de forensenbelastingen. De laatste jaren zijn er stappen voorwaarts gezet met de aangiftebereidheid aangaande de toeristenbelasting. Als er geen aangifte is gedaan, legt de gemeente een ambtshalve aanslag op. We zien dat het aantal ambtshalve aanslagen afneemt en daarnaast dat het gemiddelde aangiftebedrag zich positief ontwikkelt.

Bij controles op door logiesverstrekkers gedane aangiften blijkt dat het grootste deel volgens de regels aangifte doet. Een klein gedeelte blijkt zijn aangifte nog niet (geheel) correct in te vullen. Ook het nalaten van aangifte doen, of bijvoorbeeld gemakshalve een eigen afronding hanteren of een inschatting maken los van de administratie, zien wij helaas nog wel voorbijkomen.

De betrokken logiesverstrekker wordt bezocht en krijgt uitgelegd hoe een juiste aangifte moet worden gedaan. In de praktijk blijkt helaas dat een waarschuwing bij fiscale aangiften niet altijd leidt tot een verandering in de aangiftemoraal; we constateren nog te vaak recidive gedrag. We moeten onze werkwijze dus in een aantal gevallen hierop aanpassen. De gereedschapskist moet worden uitgebreid. Op basis van de bepalingen in onder andere de Algemene wet inzake rijksbelastingen, die ook van toepassing is op de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen, kunnen we bij constatering van (bewust/herhaaldelijk) foutieve aangifte of het niet doen van aangifte, een boete opleggen. Om tot een duidelijk en uniform boetebeleid te komen is het Besluit Bestuurlijke Boeten toeristenbelasting gemeente Texel opgesteld.

Dit besluit geeft houvast voor het direct kunnen beboeten van het niet doen of het foutief indienen van de aangifte toeristenbelasting. Basis is dat de boete tenminste net zo hoog is als het verschil tussen de aangifte en de vastgestelde of geschatte aangifte. Deze boete kan door recidive en/of opzet oplopen tot maximaal € 5.514,-- per overtreding.

Het doel is om alle logiesverstrekkers op een gelijke manier te behandelen, volgens de door onze gemeenteraad vastgestelde verordeningen.

Kwijtscheldingen

Voor mensen met de laagste inkomens kunnen gemeentelijke belastingen geheel of gedeeltelijk worden kwijtgescholden. In beginsel moet iedereen de aanslag gemeentelijke belastingen betalen. In uitzonderlijke gevallen kan de gemeente overgaan tot kwijtschelding (geheel of gedeeltelijk) van gemeentelijke belastingen. Dit is afhankelijk van het inkomen en wordt getoetst aan de voorwaarden voor kwijtschelding die in de invorderingswet staan. De gemeente werkt op dit onderdeel samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Het waterschap toetst alle verzoeken en geeft de gemeente informatie over het wel of niet verlenen van kwijtschelding. Het voordeel van deze samenwerking is dat de belastingbetaler maar één keer een verzoek hoeft in te dienen.

Rapportage kostendekkendheid leges

Achtergrond leges en kostendekkendheid

De Gemeentewet (artikel 229b) is de basis voor de legesheffing. Het uitgangspunt is dat de tarieven van de leges zodanig worden vastgesteld dat de geraamde opbrengsten van de leges niet uitkomen boven de geraamde lasten ervan.

Gelet op de grote verscheidenheid aan diensten waarvoor leges geheven kunnen worden, is het voor de wetgever in formele zin niet mogelijk gebleken om hiervoor voorschriften te geven, zonder te vervallen in zeer gedetailleerde regelgeving. De wetgever heeft het daarom aan de gemeenten zelf overgelaten om te bepalen welke diensten tegen welk tarief in een verordening worden vastgelegd. De mogelijkheid van kruissubsidiëring (subsidiëring van onrendabele activiteiten met 'winst' uit rendabele activiteiten) is toegestaan.

De begroting opgesteld door het college is de basis voor de berekening van het onderzoek kostendekkendheid leges. Ook is gebruik gemaakt van de ‘Handreiking kostentoerekening leges en tarieven’, opgesteld in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse zaken, en van het kostenmodel van de VNG. Er is geen wettelijk voorgeschreven lijst van toe te rekenen kosten en baten. Er zijn uitsluitend richtlijnen, waarvan een groot deel voortvloeit uit jurisprudentie.

De legesverordening en de bijbehorende tarieventabel van Texel is in drie hoofdstukken verdeeld:

- Hoofdstuk 1. Algemene dienstverlening
- Hoofdstuk 2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving (o.a. omgevingsvergunning)
- Hoofdstuk 3. Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn

In deze rapportage wordt een overzicht gegeven van de kostendekkendheid van de tarieventabel. Hiermee wordt duidelijk of de kostendekkendheid voldoet aan de wettelijke eisen. Voor de kostendekkendheid van leges van gemeenten gelden een aantal wettelijke kaders, zo is er specifieke wetgeving die de maximale prijs per product aangeeft. Daarnaast heeft de raad van Texel kaders gesteld. De raad vindt dat ‘*tarieven voor diensten en producten kostendekkend moeten zijn, tenzij*’. Waarbij het *tenzij* geldt voor besluiten van de raad om voor bepaalde diensten geen of een lager tarief te hanteren.

Voor burgers en bedrijven is het belangrijk de kostendekkendheid te bewaken, zodat zij niet te veel of te weinig betalen voor geleverde diensten. In geval van rechtszaken waarin de hoogte van tarieven in het geding is, moet de gemeente kunnen aantonen dat de tarieven binnen de wettelijke kaders van kostendekkendheid vallen.

Inzicht in de kostendekkendheid geeft ook zicht op heffingsruimte. Zolang de maximale kostendekkendheid (100%) niet is bereikt, kunnen tarieven worden verhoogd. Bij een keuze voor het verhogen van tarieven is het niet noodzakelijk om alle tarieven te verhogen. Ook hoeven niet alle tarieven met hetzelfde percentage te worden verhoogd. Zolang de maximale kostendekkendheid van het geheel niet wordt overschreden, kan per tarief worden besloten of, en met hoeveel procent, het tarief wordt verhoogd. Wettelijk voorgeschreven tarieven mogen niet verhoogd worden.

Kostendekkendheid algemeen

De kostendekkendheid van de gemeente Texel begroot voor 2025 is totaal 76,00 % (in 2024 was dit 81,0%).

Berekening kostendekkendheid

		Taakveld in €	Overhead in €	Totale Kosten in €	Totale Opbrengsten in €	Kosten dekking
Paragraaf 1	Burgerlijke stand	39.915	37.172	77.087	84.492	109,61%
Paragraaf 2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	75.639	38.047	113.686	95.623	84,11%
Paragraaf 3	Rijbewijzen	31.352	29.039	60.391	54.439	90,14%
Paragraaf 4	Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	1.749	2.144	3.893	2.390	61,39%
Paragraaf 5	Bestuursstukken	0	0	0	0	0,00%
Paragraaf 6	Vastgoedinformatie	505	619	1.124	607	54,00%
Paragraaf 7	Overige publiekszaken	564	277	841	515	61,27%
Paragraaf 8	Gemeentearchief	0	0	0	0	0,00%
Paragraaf 9	Bijzondere wetten	42.397	46.691	89.088	46.329	52,00%
Paragraaf 10	Diversen	2.110	2.586	4.696	3.795	80,81%
		194.230	156.575	350.805	288.190	82,15%

Lasten

Niet alle lasten die in de begroting zijn opgenomen zijn altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband worden gebracht met de uitgevoerde dienst. Bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep betreffende een vergunning.

De volgende lasten (niet limitatief) zijn in de berekening meegenomen, waarbij is uitgegaan van het toerekenbare deel:

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten, verhoogd met percentage overheadkosten)
2. Kosten voor buitengewoon ambtenaren van de burgerlijke stand (trouwen);
3. Trouwboekjes
4. Afdrachten aan het Rijk
5. Kosten van druk- en bindwerk
6. Aankoopkosten van gehandicapten-parkeerkaarten en medische indicatie

Toelichting hoofdstuk 1:

Bij hoofdstuk 1, de algemene dienstverlening, is weinig ruimte om de tarieven te verhogen, omdat de opbrengsten voornamelijk afkomstig zijn van paspoorten en rijbewijzen. Deze tarieven zijn momenteel gelijk aan de maximaal toegestane hoogte. De overige tarieven voor 2025 worden ten opzichte van 2024 geïndexeerd met 2,3%. De opbrengsten van alle diensten binnen hoofdstuk 1 mogen niet hoger zijn dan de uitgaven.

Binnen een hoofdstuk mag een dienst dus meer dan 100% kostendekkend zijn, tenzij deze wordt gecompenseerd door een lagere kostendekkendheid voor een andere dienst.

Hoofdstuk 2 Omgevingswet		Taakveld in €	Overhead in €	Totale Kosten in €	Totale Opbrengsten in €	Kosten dekking
paragraaf	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	616.734	669.079	1.285.813	1.154.810	89,81%
Kostendekking Hoofdstuk 2		616.734	669.079	1.285.813	1.154.810	89,81%

Lasten

Niet alle lasten die in de begroting zijn opgenomen zijn altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep.

De volgende lasten(niet limitatief) zijn in de berekening meegenomen, waarbij is uitgegaan van het toerekenbare deel:

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met overheadkosten)
2. Kosten welstandscommissie
3. Publicatie in de Staatscourant

Toelichting hoofdstuk 2:

De kostendekkendheid van hoofdstuk 2 is net onder de 100% gebleven. Hoewel er wordt getoetst op de gehele verordening is het advies om onder deze grens te blijven. Het is namelijk goed mogelijk dat de jurisprudentie wijzigt met betrekking tot kruissubsidiëring, met als gevolg een toename van bezwaar- en beroepsprocedures. De opbrengsten van alle diensten binnen hoofdstuk 2 mogen niet hoger zijn dan de uitgaven. Binnen een hoofdstuk mag een dienst dus meer dan 100% kostendekkend zijn, tenzij deze wordt gecompenseerd door een post met lagere kostendekkendheid.

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn		Taakveld in €	Overhead in €	Totale Kosten in €	Totale Opbrengsten in €	Kostendekking
Paragraaf 1	Horeca	20.392	21.259	41.651	33.331	80,02%
Paragraaf 2	Seksbedrijven	0	0	0	0	0%
Paragraaf 3	Winkeltijdenwet	0	0	0	0	0%
Paragraaf 4	Organiseren evenement of markt	151.089	146.987	298.076	25.642	8,60%
Paragraaf 5	Standplaatsen	0	0	0	0	0%
Paragraaf 6	Huisvestingswet 2014	0	0	0	0	0%
Paragraaf 7	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	0	0	0	0	0%
Kostendekking Hoofdstuk 3		171.481	155.076	326.557	58.973	18,06%

Lasten

Niet alle lasten die in de begroting zijn opgenomen zijn altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep.

De volgende lasten zijn in de berekening meegenomen, waarbij is uitgegaan van het toerekenbare deel:

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd, met overheadkosten)

Toelichting hoofdstuk 3:

Hoofdstuk 3 is een klein onderdeel van de legesverordening en bestaat voor een groot deel bestaat uit evenementenvergunningen. Vanwege de maatschappelijke betekenis, is deze bij veel gemeenten niet kostendekkend. Ook de raad van onze gemeente heeft hiertoe een expliciet besluit genomen.

Conclusie

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	Taakveld in €	Overhead in €	Totale Kosten in €	Totale Opbrengsten in €	Kosten dekking
Kostendekking Hoofdstuk 1	194.230	156.575	350.805	288.190	82,15%
Kostendekking Hoofdstuk 2	616.734	669.079	1.285.813	1.154.810	89,81%
Kostendekking Hoofdstuk 3	171.481	168.246	339.727	58.973	17,36%
Kostendekking totale tarieventabel	982.445	993.900	1.976.345	1.501.973	76,00%

De kostendekkendheid van de gemeente Texel voldoet aan de wettelijk gestelde eisen. Eventueel is er ruimte om de tarieven van hoofdstuk 1 en 3 te verhogen.

Omdat de toe te rekenen kosten mede gebaseerd zijn op jurisprudentie is een exact 100% kostendekkende legesverordening risicovol. Wanneer nieuwe jurisprudentie tot een wijziging in de aan leges toe te rekenen kosten leidt, kan de kostendekkendheid overschreden worden. Dit kan leiden tot het onverbindend verklaren van de legesverordening en de daarbij behorende tarieventabel. Dit zou betekenen dat er geen leges geheven kunnen worden. Door iets onder het toegestane maximum te blijven, wordt dit risico opgevangen. Vanuit dit oogpunt is een dekkingspercentage tussen de 90 en 95 % aan te bevelen.

Welke belastingen en leges heft de gemeente en wat levert dat op?

Omschrijving	Werkelijke Opbrengst 2023 in €	Geraamde opbrengst 2024 in €	Geraamde opbrengst 2025 in €
Afvalstoffenheffing	2.147.866	2.313.895	2.545.284
Reinigingsrechten voor bedrijven	33.066	62.500	62.500
Forensenbelasting	1.340.163	1.335.829	1.335.829
Havengelden	140.231	163.822	167.590
Leges (incl. bouwvergunningen c.s.)	1.723.317	1.468.206	1.501.973
Lijkbezorgingrechten (incl. huuropbrengsten graven)	70.490	69.414	71.010
Marktgelden	13.288	20.845	21.324
OZB woningen	1.270.760	1.132.052	1.258.089
OZB niet-woningen	798.315	878.790	898.962
Parkeerbelastingen (excl. boetes, incl. vergunningen)	4.633.750	4.469.500	5.919.500
Precariobelasting	159.102	154.613	158.169
Reclamebelasting	81.564	106.090	108.530
Rioolheffing	3.511.275	3.621.020	3.709.958
Toeristenbelasting / watertoeristenbelasting	8.507.884	8.750.000	9.000.000

ad a De gemeente heft afvalstoffenheffing van huishoudens die gebruikmaken van de diensten van de gemeentelijke ophaaldienst. De afvalstoffenheffing stijgt voor een eenpersoonshuishouden van € 224,12 naar € 245,81 en voor een meerpersoonshuishouden van € 361,12 naar € 396,07. De kosten voor een extra container bedragen € 309,13.

Deze stijging wordt veroorzaakt door onder andere hogere kosten inzameling huishoudelijk afval, maatregelen recycleplan, hogere kosten grof huisvuil, restafval huishoudelijk en GFT. De kosten voor oud papier en chemisch afval zijn gedaald.

ad b Inzameling van bedrijfsafval vindt plaats voor de gemeentelijke onderdelen haven, strand en gemeentehuis. Onder bedrijfsafval vallen ook de werkzaamheden m.b.t. beerputten en vetvangers.

Omschrijving	Directe kosten in €	Loonkosten in €	Overhead in €	Baten in €	Kostendekking
Toelichting kostendekkendheid huishoudens	2.351.137	392.109	194.288	-2.545.284	86,65%
Toelichting kostendekkendheid bedrijven	33.987	24.270	4.243	-62.500	100%

ad c Forensenbelasting is een belasting die de gemeente heft als personen meer dan 90 dagen per jaar een gemeubileerde woning voor zichzelf of hun gezin houden. Het geldt alleen voor personen die niet woonachtig zijn in de gemeente Texel. Het tarief voor deze belasting is in 2023 voor de jaren 2024 en 2025 vastgesteld en is naar rato verhoogd met 4,4%. Basis van de verhoging was de aanpassing van het tarief toeristenbelasting van € 2,30 naar € 2,40.

ad d Onder de naam 'havengeld' wordt een recht geheven voor vaartuigen die gebruikmaken van de gemeentelijke haven. De havengeldtarieven worden trendmatig verhoogd met 2,3%.

ad e Leges worden in rekening gebracht voor een dienst die de gemeente levert. Voorbeelden van zo'n dienst zijn: het behandelen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning en het verstrekken van een uittreksel uit het bevolkingsregister. De geraamde opbrengst voor 2025 wordt trendmatig verhoogd met 2,3% in vergelijking met de begrote cijfers in 2024. Deze verhoging geldt niet voor de tarieven voor rijbewijzen en reisdocumenten, aangezien deze tarieven worden vastgesteld door het Rijk.

Leges	Taakveld in €	Overhead in €	Totale kosten in €	Totale opbrengsten	Kostendekking
Kostendekkend totale tarieventabel	982.445	993.900	1.976.345	-1.501.973	76%

ad f De gemeente kent een verordening 'lijkbezorging rechten'. Hierin staan de tarieven die gelden voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats en voor verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. In de opbrengsten zijn ook de huuropbrengsten van graven meegenomen. Ook deze tarieven worden trendmatig verhoogd met 2,3%.

ad g De gemeente heft marktgelden voor het innemen van een standplaats met marktwaren. Deze tarieven worden trendmatig verhoogd met 2,3%.

ad h/i Eigenaren betalen een OZB-eigenarenbelasting. Gebruikers van niet-woningen betalen ook gebruikersbelasting.

- De eigenaar: iedereen die op 1 januari eigenaar is van een onroerende zaak ontvangt een aanslag OZB-eigenarenbelasting. Indien het eigendom in de loop van het belastingjaar wordt verkocht, heeft dat geen invloed op de hoogte van de aanslag. Meestal verrekent de notaris de eigenarenbelasting met de nieuwe eigenaar
- De gebruiker: iedereen die op 1 januari een onroerende zaak (niet-woning) in gebruik heeft, ontvangt de aanslag OZB-gebruikersbelasting. Verhuizing in de loop van het belastingjaar heeft geen invloed op de hoogte van de aanslag. Hier staat tegenover dat de gebruiker, bij bijvoorbeeld verhuizing in de loop van het jaar, geen aanslag OZB-gebruikers voor de nieuwe onroerende zaak ontvangt
- Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Gemeenten moeten jaarlijks een nieuwe waarde voor het onroerend goed vaststellen. Over deze waarde wordt de aanslag Onroerende Zaakbelastingen berekend. Deze waarde wordt ook gebruikt door de Belastingdienst en het waterschap
- Het tarief van de OZB wordt zodanig vastgesteld, dat de netto-opbrengst 2,3% trendmatig stijgt ten opzichte van de begrote opbrengst van 2024. Het tarief van de OZB kan pas worden vastgesteld als bekend is wat de waardeontwikkeling van het onroerend goed op Texel is

ad j De gemeente heft parkeerbelasting van degene die een voertuig parkeert op een door de gemeente ingerichte parkeervoorziening. Als niet wordt betaald op een parkeerplaats waar parkeerbelasting moet worden betaald, dan legt de gemeente een parkeerboete op, de zogeheten *naheffingsaanslag*.

Voor 2025 wordt voorgesteld de tarieven van de parkeerbelasting onveranderd te laten. De kosten voor de naheffingsaanslag worden gelijkgesteld aan het landelijk maximum van € 76,70.

De voor 2025 geraamde kosten voor het opleggen van naheffingsaanslag (art. 2 Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen):

a.	Vaste Informatieverwerkingskosten	€ 154.765
b.	Variabele informatieverwerkingskosten	€ 81.600
c.	Kosten van afschrijving	€ 22.611
d.	Kosten van interest	€ 0
e.	Personeelskosten	€ 143.446
f.	Overheadkosten	€ 204.924
	Totale kosten naheffingsaanslag	€ 607.345

Het voor 2025 geraamde aantal op te leggen naheffingsaanslagen is 750.

De kosten gedeeld door het aantal te verwachten naheffingsaanslagen geeft een bedrag van € 810. Het maximaal te hanteren rijkstarief tarief voor 2025 is € 76,70.

ad k De gemeente heft precariobelasting als derden gebruik maken van de openbare ruimte voor commerciële doeleinden. Deze tarieven worden trendmatig verhoogd met 2,3%.

ad l Sinds 2018 heft de gemeente reclamebelasting. De opbrengst van deze belasting wordt, na aftrek van de door de gemeente betaalde kosten voor inning, doorbetaald aan de Stichting Winkelhart Den Burg. Uit deze opbrengst worden activiteiten en investeringen bekostigd voor Texelse bedrijven. Deze tarieven worden trendmatig verhoogd met 2,3%.

ad m Rioolheffing wordt geheven voor het gebruik van de riolering. In december 2022 is het Programma Stedelijk Water en Riolering 2023-2027 door de raad vastgesteld. Het nieuwe tarief voor de rioolheffing 2025 wordt € 299,94.

Rioolheffing	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Baten	Kostendekking
	in €	in €	in €	in €	
Toelichting kostendekkendheid	2.809.596	546.418	353.944	-3.709.958	100%

ad n Het tarief voor de toeristenbelasting is in 2023 weer voor twee jaar vastgesteld. Het tarief per overnachting is € 2,40 per persoon voor de jaren 2024 en 2025.

Vergelijking lokale lastendruk regio 2024

Het Coelo (centrum voor onderzoek naar de economie van de lagere overheden) stelt jaarlijks een Atlas van de lokale lasten op. Daarin beschrijft het centrum de ontwikkelingen van de belastingen van de decentrale overheden, waarbij de nadruk ligt op de woonlasten voor huishoudens. Dit gaat om de OZB, afvalstoffen- en rioolheffing. In onderstaand overzicht is op basis van belastingjaar 2024 een vergelijking gemaakt van de gemiddelde woonlasten van Texel met omliggende gemeenten in de Wadden en de Noordkop.

Uit de benchmark blijkt dat de gemiddelde woonlasten op Texel lager liggen dan het landelijke gemiddelde. In de regio heeft alleen Ameland lagere woonlasten.

Gemeente	Lasten (€) eph* (Coelo 2024)	Lasten (€) mph* (Coeloe 2024)	Rangnummer mph (Coelo 2024)	OZB tarief woningen (%) (Coelo 2024)	OZB tarief niet-woningen (%) (Coelo 2024)	Gemiddelde WOZ waarde woningen (€) (CBS 2024)
Nederland (gem)		994		0,0909	0,3272	379.000
Regionaal						
Ameland	603	686	3	0,0672	0,2731	348.000
Den Helder	748	912	85	0,1001	0,8376	242.000
Hollands Kroon	824	938	110	0,092	0,3408	355.000
Schagen	997	1.055	250	0,1112	0,4214	359.000
Schiermonikoog	842	979	171	0,0983	0,4019	405.000
Terschelling	873	873	55	0,088	0,67	437.000
Texel	**661**	**798**	**17**	**0,0322**	**0,1285**	**395.000**
Vlieland	735	882	60	0,0662	0,4173	402.000

Overhead

Overhead

In het gewijzigde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt verplicht voorgeschreven dat de baten en lasten van de overhead niet meer via de verdeelsleutel toegerekend mogen worden aan de afzonderlijke beleidsprogramma's. De overhead moet in een apart programma gepresenteerd worden. Deze wijziging is in 2017 ingevoerd om de (landelijke) transparantie te bevorderen.

In de programma's worden vanaf 2017 alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Door het apart presenteren van de overhead vervalt de noodzaak van een kostentoerekening aan alle gemeentelijke taken en activiteiten. Ook de aan overhead toe te rekenen rente wordt meegenomen in het programma overhead. Hiermee winnen begroting en verantwoording aan transparantie en kan volgens de commissie BBV beter worden gestuurd op de bedrijfsvoering. Bovendien kan door het hanteren van een landelijk voorgeschreven systematiek een betere vergelijking worden gemaakt met andere gemeenten.

Het centraal moeten begroten en verantwoorden van alle overhead pakt nadelig uit als normaliter een deel van de overheadkosten ten laste van grote projecten of investeringen worden gebracht. Daarom is het toegestaan deze betreffende overheadkosten op indirecte wijze (extra comptabel) toch aan die investeringen en projecten toe te rekenen.
Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent ook dat het niet langer mogelijk is om uit de programma's of taakvelden de tarieven voor heffingen en leges te bepalen. Tot nu toe werden overheadkosten met verdeelsleutels via de kostenverdeelstaat aan de programma's toegerekend. Daardoor zaten alle aan heffingen en leges toe te rekenen kosten in het programma.

Nu wordt apart bepaald welk deel van de overheadkosten aan heffingen en leges toegerekend kan worden. Om inzicht te verschaffen in de resultaten van deze berekeningen, moeten deze voortaan met toelichting worden opgenomen in paragraaf G: Lokale lasten.

In het BBV wordt overhead gedefinieerd als 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces'. In de Notitie overhead van de commissie BBV wordt dieper ingegaan op de onderscheiden componenten van overhead. Voor wat betreft personeel behoren de onderstaande kosten tot de overhead:

- leidinggevenden in het primaire proces
- medewerkers van financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie
- medewerkers van P&O/HRM
- medewerkers van inkoop
- medewerkers communicatie, met uitzondering van klantcommunicatie
- medewerkers van juridische zaken
- medewerkers van bestuurszaken en bestuursondersteuning
- medewerkers van informatievoorziening en automatisering
- medewerkers van facilitaire zaken en huisvesting
- medewerkers verantwoordelijk voor postbehandeling en archivering
- managementondersteuning in het primaire proces

Naast de personele kosten van bovenstaande medewerkers behoren ook tot de overhead:
• de kosten voor huisvesting en voor uitvoering van de algemene taken van de eigen gemeentelijke organisatie
• personele kosten van medewerkers die niet eerder genoemd zijn, maar die werkzaamheden verrichten die niet
zijn toe te rekenen aan een of meerdere taakvelden
• verzekeringskosten en opleidingskosten voor personeel
• de bijdrage aan een verbonden partij, voor zover deze verbonden partij werkzaam is voor het taakveld overhead

Overhead:
Voor de berekening van de tarieven voor leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt rekening gehouden met de toerekening van overheadkosten. Deze wordt toegerekend op basis van de personele omvang, voor zover die zich bezighoudt met het verstrekken van het desbetreffende product.

Overzicht totale overhead

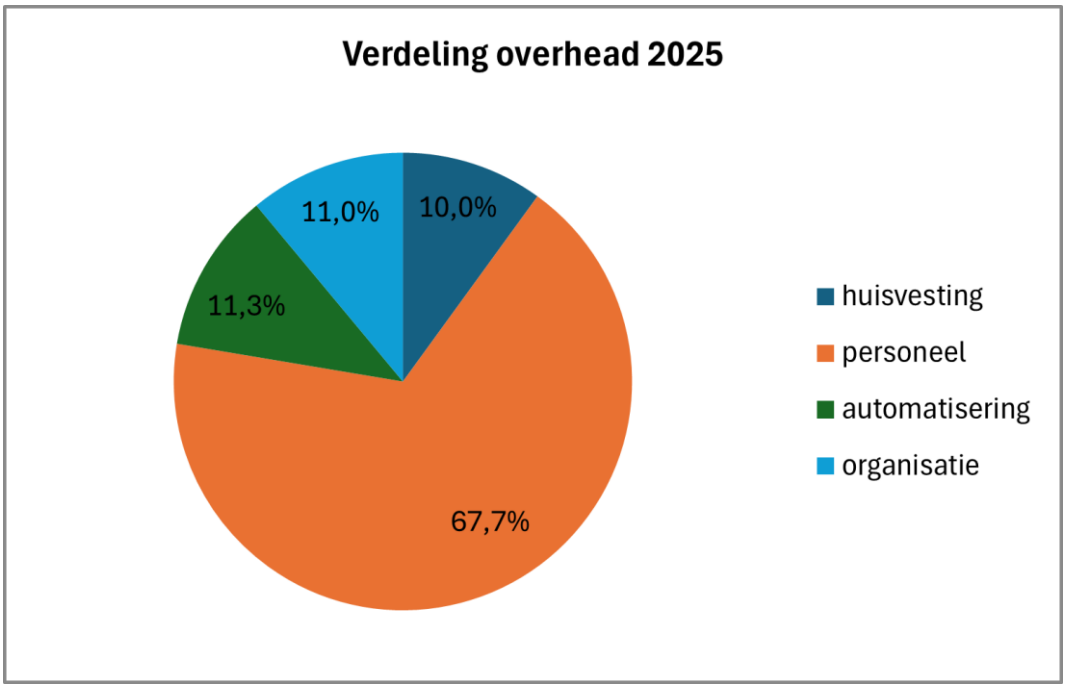
Bedragen x €1.000

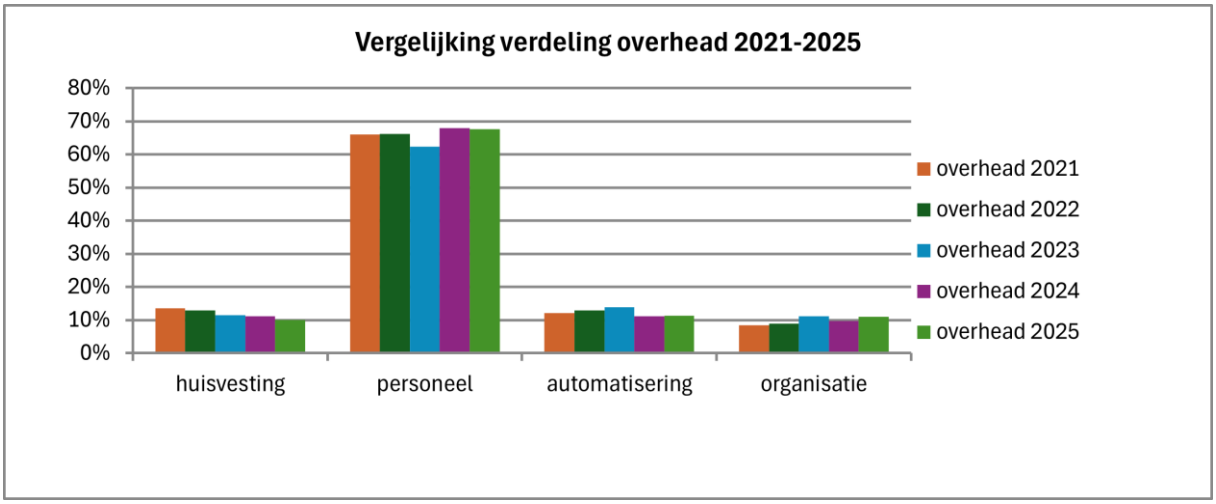
	Bedrag	% totale overhead	% lasten begroting
Verdeling overhead 2025			
• Personeel	7.916	67,7	9,6
• Automatisering	1.325	11,3	1,6
• Organisatie	1.291	11,0	1,6
• Huisvestingskosten	1.169	10,0	1,4
Totaal	**11.701**	**100**	**14,2**

Het percentage overhead ten opzichte van de totale lasten in de begroting (excl. De Bolder) bedraagt 14,2%. Dit percentage was in de afgelopen als volgt:

- 2024 - 14,7%,
- 2023 - 15,4%
- 2022 - 15,1%
- 2021 - 15,0%.

Hieruit blijkt dat het percentage overhead, ten opzichte van de totale lasten, de afgelopen 3 begrotingsjaren redelijk stabiel blijft.

Vergelijking overhead:
De kosten overhead worden bepaald op basis van de notitie BBV overhead 2016, geactualiseerd in 2023. Hoewel er een notitie ligt met uitgangspunten worden deze regels bij vrijwel alle gemeenten anders geïnterpreteerd en is het percentage overhead daarom niet vergelijkbaar. Het percentage is bovendien ook niet alleen afhankelijk van welke kosten aan overhead worden toegerekend, maar ook van de totale lasten van een gemeente, omdat de overhead als een percentage hiervan wordt uitgedrukt.
Omdat toch het verlangen bestaat om ons percentage met een gemeente te kunnen vergelijken die qua inwonersaantal en toeristisme overeenkomt, hebben we de percentages van gemeente Schouwen-Duiveland opgenomen in het programma overhead. In een tabel nemen we onze percentages op van de afgelopen begrotingsjaren, naast de percentages van de reeds bekende jaren van Schouwen-Duiveland. Zo wordt ook het verloop van de percentages overhead zichtbaar.

Jaar	Gemeente Texel	Gemeente Schouwen-Duiveland
2021	15,0 %	10,3 %
2022	15,1 %	9,7 %
2023	15,4 %	10,2 %
2024	14,7 %	11,9 %
2025	14,2 %	12,0 %

Hoofdstuk 8 - Overheveling projectbudgetten

Overheveling projectbudgetten

Verschillende projecten hebben een uitvoeringsperiode van meer dan een jaar. Dit is bij de start van die projecten al bekend. De huidige systematiek is dat deze budgetten aan het begin project moeten worden opgenomen. De financiële verantwoording voor deze projecten gebeurt binnen de jaarlijkse bedrijfsvoering en is daardoor gebonden aan het boekjaar. Om te voorkomen dat het restantbudget van (deze niet afgeronde) projecten aan het eind van het jaar ten gunste van het rekeningresultaat komt, wordt voorgesteld om het saldo van deze budgetten aan het einde van het jaar over te hevelen naar het volgende jaar. Anders kan het project geen voortgang vinden. In de onderstaande tabel wordt naast het overhevelingsverzoek ook de verwachte termijn voor de realisatie van het project aangegeven.

Tabel

Project	Pr	Raadsbesluit	Grbnr.	Kostensoort	Project Budget Stand 01-2024	Uitgaven in 2024 t/m augustus	Toelichting
(invoering) Wet open overheid	0.1	9-11-2023	6010004	438265	143.621	25.000	Dit is gelabeld geld dat we van het rijk ontvingen voor de invoering van de Woo. Deze wordt gefaseeerd ingevoerd. Het geld moet beschikbaar blijven hiervoor. Gedurende meerdere jaren, tot het op is.
Regeling vervroegd uittreden	0.4	10-7-2024	6042054	411200	230.000	39.284	In totaal is er € 230.000 aan incidentele middelen gevraagd om te voldoen aan de regeling vervroegd uittreden zoals opgenomen in de Cao Gemeenten. Dit geld wordt in de periode 2024-2027 ingezet voor medewerkers die in aanmerking komen voor deze regeling. Hierdoor zal er in 2024, 2025, 2026 en 2027 een beroep worden gedaan op dit budget.
Uitbreiding GWS	0.4	10-7-2024	6043000	438235	16.000	0	Aanschaf module om zaken binnen GWS te automatiseren met als gevolg minder kans op verkeerde aanslagen.
Informatiebeveiliging	0.4	10-7-2024	6043000	438235	60.000	0	Benodigd voor de aanschaf van software om de gemeente te beschermen tegen hackers
Archief tijdsblok 2000 t/m 2012	0.4	9-11-2022	6044014	435102	50.000	0	2e tranche 2024 van 4. 1e tranche 2023 is tm augustus opgemaakt
Inwonersberaad	0.4	9-11-2022	6044037	438289	150.000	25.000	Beraad loopt door in 2025
aankoop urgente strategische gronden	0.8	19-7-2023	6080014	431000	500.000	0	voor urgente aankopen
aankoop urgente agrarische gronden	0.8	19-7-2023	6080015	431000	200.000	0	voor urgente aankopen
Brede stedebouwkundige ontwikkelingen De Koog-Stappeland	2.1	2021	6210001	438289	42.986	0	Benodigd voor ontwikkeling De Koog-Stappeland
Parkeerterrein Stappenland eo herinrichten	2.1	9-11-2023	6210002	438265	100.000	0	In het door de raad vastgestelde Verkeer- en parkeerplan De Koog is een van de speerpunten het reconstrueren van het parkeerterrein Stappeland om hiermee een flinke verbeterslag te maken voor de parkeersituatie in De Koog. Hieraan voorafgaand wordt eerst een stedenbouwkundig ruimtelijk onderzoek gehouden.

Bermverharding	2.1	9-11-2023	6210003	438252	366.400	0	Het betreft de extra beschikbare middelen ad € 366.400,-- voor het aanleggen van bermverharding langs een drietal wegen op Texel. Het werk is momenteel deels uitgevoerd. Het deel wat nog niet uitgevoerd is, betreft een combinatie met asfaltwerkzaamheden. De werkzaamheden zijn momenteel in voorbereiding (bestek en tekeningen).
Mobiliteit Beleid	2.1	9-11-2023	6210047	438289	100.000	53.000	project loopt nog
ontwikkeling haven	2.3	15-12-2021 9-11-2023 9-11-2023	6230000 6230000 6230000	435106 435106 438265	85.000 28.627 81.414	91.592	projecten niet afgerond, projectleider nog nodig
Cofinanciering ontwikkelingslijnen VisserijOntwikkelingsPlan (VOP)	2.3	9-11-2023	6340010	438280	2.000.000	0	budget is bedoeld voor ontwikkelingen gericht op toekomstbestendige visserij. Het rijk heeft nog niet beschikt op de VOP en daarna kan pas gekeken worden of uit dit budget cofinanciering nodig is, of dat voor nieuwe projecten financiering versterkt kan worden. Dat kunnen dus ook projecten zijn die pas over een paar jaar bekostigd kunnen worden. de € 2 miljoen is wel een signaal naar LVVN geweest dat onze plannen serieus zijn
Circulaire Economie en stikstofaanpak	3.1	9-11-2023	6310000	435105	80.000	0	geld is bedoeld voor deskundige ondersteuning bij de genoemde onderwerpen. Gezien vacatures op duurzaamheid en economie is het onderdeel CE nog niet opgepakt. Qua stikstof vinden orienterende gesprekken met LTO plaats, maar dat heeft nog niet geleid tot inhuur deskundige expertise
Texel innovataief proefeiland	3.1	9-11-2023	6310000	438280	100.000	0	restant van de nog verwachte uitgaven in 2024 kunnen betrekking hebben op projecten die in 2024 worden ingediend.
Innovatieprojecten	3.1	9-11-2023	6310000	438231	92.655	60.000	restant overhevelen voor het geval uitbetaling niet geheel in 2024 plaats heeft
Uitvoering retailvisie	3.1	9-11-2023	6310006	438265	50.255	0	Het betreft uitwerking van de in de retailvisie opgenomen actiepunten die nog niet zijn opgepakt, maar wel actueel genoeg zijn om het budget over te hevelen.
Ondersteuning garnalen visserij	3.1	9-11-2023	6310007	438265	50.000	0	motie moet uitgevoerd worden
Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2022-2024	3.4	Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2022-2024	6340007	435105	225.000	0	Betreft: Salariskosten Toezicht en handhaving registratieplicht
Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2022-2024	3.4	Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2022-2024	6340008	438265	40.000	4.321	Het parapluplan is nog niet vastgesteld, advies van derden is nog steeds gewenst.
Acties coalitieprogramma	3.4	Uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstplan Texel 2022-2024	6340008	438206	55.000	18.755	De acties uit het coalitieprogramma lopen nog door in 2025
Tijdelijke huisvesting De Vliekotter	4.2	17-4-2024	6420004	438231	224.000	0	Huurkosten moeten nog aanvangen en lopen over het jaar heen

Begeleiding ontwikkeling en toetsing plannen verduurzaming en modernisering scholen buitendorpen	4.2	9-11-2023	6430009	435105	50.000	0	Werkzaamheden zijn gestart
Onderzoek naar gebruiksmogelijkheden Sportpark Den Burg-Zuid	5.2	9-11-2023	6510001	435105	30.000	0	Doorlooptijd en planning nog niet bekend
Thijssehuis (bouwrijpmaken en overige kosten incl. kunstwerk)	5.3	15-12-2021 / 21-09-2022	6530003	432010 / 438231 / 438289 / 438265	334.193	4.998	Incidentele budgetten van de realisatie van het Thijssehuis; kosten van bouwrijpmaken, advieskosten, werkzaamheden derden, overige kosten zoals voor het kunstwerk en een ontvangen subsidie van het Mondriaan Fonds voor het kunstwerk
Rie strand	5.7	Begroting 2024	6570018	438289	17.500	0	Project is in uitvoering, facturatie moet nog gedaan worden
Energiebesparingsakkoord Texel	7.4	9-11-2023	6740001	435105	100.000	0	project loopt door tot in 2025
Energiebesparingsakkoord Texel	7.4	9-11-2023	6740001	438231	37.973	5.000	Project wordt in 2025 afgerond
Warmtevisie	7.4	9-11-2023	6740002	438265	50.192	0	is bedoeld ter uitvoering van Transitievisie Warmte die loopt door tot 2026
Aanpak Energiearmoede	7.4	9-11-2023	6740003	438231	462.199	97.684	uitvoering van de projecten gericht op Energiearmoede lopen tot 31-12-2025
Transitievisie Warmte	7.4	15-12-2021	6740004	438265 / 411007	100.000	48.181	voor de invulling van de regierol die de gemeente heeft ter uitvoering van de Transitievisie Warmte
Energieneutrale woningen	7.4	9-11-2023	6740004	438280	40.000	0	bestemd voor bijdragen over meerder jaren aan regionale inzet klimaatadaptatie
Duurzaamheid versneld uitvoeren	7.4	15-12-2021	6740014	438265	250.000	0	bestemd voor uitvoering klimaatopgave
Duurzaam Texel	7.4	9-11-2023	6740014	435105	190.310	92.322	CDOKE budget is een meerjarige regeling vanuit het rijk om de capaciteit bij gemeenten te vergroten voor de uitvoering van klimaat en energiebeleid.
Duurzaam Texel	7.4	9-11-2023	6740014 6740014 6740014	438265 453103 843900	187.549 460.700 -460.700	130.540	CDOKE budget is een meerjarige regeling vanuit het rijk om de capaciteit bij gemeenten te vergroten voor de uitvoering van klimaat en energiebeleid.
oprichten van een vierjarig subsdiefonds voor duurzame woningen	7.4	coalitieakkoord	6740015	438231	1.000.000	0	bestemd voor het opzetten van een gemeentelijke subsidiefonds.
Nationaal isolatieprogramma duurzame woningen	7.4	9-11-2023	6740019	438280	726.338	0	Is voor de uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma
Nationaal isolatieprogramma duurzame woningen	7.4	9-11-2023	6740019	843900	-726.338	0	Is voor de uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma
Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie en communicatie kust	7.4	Begroting 2024 + Lokaal programma klimaatadaptatie z3114822	6740018 6740018	435105 438303	164.156 2.340	9.584 334	Uitvoeringsagenda is aangeboden voor de raad van september, dit budget is voor de uitvoering daarvan en voor communicatie rond de kust (zie college uitvoeringsprogramma). Uitvoering zal plaatsvinden in de komende jaren.
herinrichten voormalige ijsbaan den burg	8.1	9-11-2023	6810004	438265	10.448	0	restant uit onderzoekende fase waarvan een deel van dat budget ten onrechte is gebruikt door foutieve invoer

CPO Stolpweg	8.3	9-11-2022	4830000	432011	35.000	0	Betreft budget voor Inrichten openbaar gebied na realisatie CPO woningen Stolpweg, de CPO is nog niet gerealiseerd
Versnelling woningbouw	8.3	9-11-2023	6800031	435105 / 438265	116.534	10.915	Kansen voor nieuwe woningbouwinitiatieven, project loopt door in 2025.
Extra personele capaciteit Woningbouwprogramma Texel	8.3	9-11-2023	6830017	435105	382.500	109.280	Woningbouwprogramma loopt door tot 2030
Woonvisie en huisvestingsverordening.	8.3	9-11-2023	6830029	435105 / 438231 / 438265 / 438289	120.335	21.632	Middelen opstellen Woonvisie + aanpassen huisvestingsverodening, project loopt door in 2025.
Versnelling woningbouw	8.3	9-11-2023	6830030	438231 / 438265	145.868	10.988	Middelen versnelling woningbouw, project loopt door in 2025.
Invoering omgevingswet	8.3	19-6-2024	6830027	438265	219.123	19.457	Dat bedrag is nog zeker 2 jaar nodig voor implementatie Omgevingswet
Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	8.3	19-6-2024	6830027	438265	52.406	0	Betreft startbudget voor PPLG-aanpak van onderop.
TOTAAL					**9.169.584**	**877.867**	

Hoofdstuk 9 - Subsidies

Met dit hoofdstuk worden de financiële kaders bepaald voor subsidieverstrekking door het college. Een en ander op basis van artikel 4:23 van de Algemene wet bestuursrecht en de bepalingen in de Algemene Subsidieverordening Texel 2020.

Het totaal van de subsidies voor 2025 bedraagt € 3.435.209.

Indexering subsidies

Voor instellingen met een Beleidsgestuurde Contract Financiering (BCF) heeft de gemeenteraad besloten de subsidies te indexeren op basis van het percentage prijsontwikkeling uit de meicirculaire algemene uitkering. De indexering voor 2025 is vastgesteld op 2,3%. De indexering geldt voor KopGroep Bibliotheken, Young 4 Ever, Artex – Kunstenschool Texel, Stichting Texels Museum, Texels Welzijn, Sportstichting Texel en De Lieuw. Deze verhoging kost structureel € 57.290 en is meegenomen in deze begroting. De andere subsidiebudgetten zijn ook verhoogd met 2,3% voor het jaar 2025. De lasten hiervan zijn € 17.925.

Subsidieplafonds

Het college stelt de raad voor om voor 2025 de volgende subsidieplafonds vast te stellen conform artikel 5.1 van de Algemene Subsidieverordening Texel 2020. Subsidiebedragen uit deze 'budgetten' stelt het college vast volgens de regels die zij in overeenkomstige uitvoeringsregelingen heeft vastgelegd.

Programma 5 - Samen beleven en bewegen	
€ 45.627	Jaarlijkse subsidies kunst & cultuur
€ 38.038	Eenmalige subsidies kunst & cultuur
€ 103.173	Jaarlijkse subsidies sport
€ 37.986	Eenmalige subsidies sport
€ 23.040	Gemeentelijke monumenten
€ 247.864	**Subtotaal subsidieplafonds Programma 5**

Programma 6 - Zorg voor elkaar	
€ 27.805	Jaarlijkse subsidies mens & maatschappij
€ 14.384	Eenmalige subsidies mens & maatschappij
€ 42.189	**Subtotaal subsidieplafonds Programma 6**

Programma 7 - Volksgezondheid, duurzaam en schoon	
€ 30.000	Afkoppelen hemelwater
€ 30.000	**Subtotaal subsidieplafonds Programma 7**

Subsidiebudgetten op naam

Daar waar het een structurele subsidie op naam betreft, heeft het college besloten deze als aparte post in de begroting op te nemen. Het college stelt de raad voor de onderstaande bedragen voor het jaar 2025 hiervoor beschikbaar te stellen. Dit zijn maximale bedragen. De hoogte van de daadwerkelijke subsidie wordt gebaseerd op de gegevens bij de aanvraag en kan lager zijn, niet hoger.

Bedragen in €

Programma 5 - Samen beleven en bewegen	
22.161	Stichting Cultuurhistorisch Museum Texel
5.541	Stichting Luchtvaartmuseum Texel
7.817	Stichting Broadway Texel
19.808	Stichting Lokale Omroep Texel
3.984	Stichting Klifhanger
15.345	Stichting Texel CultuurEiland*
56.593	Stichting Artex-Kunstenschool Texel (cultuurcoach)
325.323	Stichting KopGroep Bibliotheken
12.644	Stichting KopGroep Bibliotheken (boekstartcoach)
13.720	Stichting KopGroep Bibliotheken (informatiepunt digitale overheid)
431.539	Stichting Artex-Kunstenschool Texel
11.750	Stichting Artex-Kunstenschool Texel (project CMK)
425.040	Stichting Texels Museum
90.000	Stichting Texels Museum (opfrissen, ontzamelen erfgoedcollectie)*
10.230	Stichting Ronde om Texel
56.593	Sportstichting Texel (buurtsportcoaches)
200.142	Sportstichting Texel
197.201	ANLV de Lieuw
8.140	Staatsbosbeheer
1.913.571	**Subtotaal subsidies op naam Programma 5**

* incidentele subsidie (2024 en 2025)

Bedragen in €

Programma 6 - Zorg voor elkaar	
28.061	Dorpshuis 't Skiltje
25.620	Stichting tot Exploitatie van Dorpshuis De Hof
15.937	Stichting tot Exploitatie van het Eierlandsche Huis
10.216	Dorpshuis De Waldhoorn
12.526	Dorpshuis de Bijenkorf
13.739	Stichting Dorpshuis De Wielewaal
15.582	Stichting Voedselbank Texel
630.720	Stichting Texels Welzijn
56.912	Kinderopvang Texel
338.108	Stichting Young 4 Ever
4.878	Stichting Slachtofferhulp Nederland
3.415	GGD (lokaal maatwerk)
45.871	Stichting MEE & de Wering
1.201.585	**Subtotaal subsidies op naam Programma 6**

Subsidiebeleidskaart

Voor meer inzicht in de koppeling van de subsidies aan de maatschappelijke beleidsdoelen, biedt de subsidiebeleidskaart uitkomst. Deze landingspagina wordt jaarlijks aangevuld met nieuwe gegevens, nadat de programmabegroting is vastgesteld.

Hoofdstuk 10 - Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In gevolge artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt in de programmabegroting een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2025
Onroerende zaak belasting	2.157
Toeristenbelasting / Watertoeristenbelasting	9.000
Forensenbelasting	1.336
Precariobelasting	158
Parkeeropbrengsten	5.920
1) Totaal lokale heffingen	**18.571**
Algemene uitkering	37.343
2) Totaal algemene uitkering	**37.343**
Dividend	62
3) Totaal dividenden	**62**
Onvoorzien	10
4) Totaal onvoorzien	**10**
Saldo financiering	0
5) Totaal financieringsfunctie	**0**
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**55.986**

Hoofdstuk 11 - Begrippenlijst Programmabegroting

Begrippenlijst Programmabegroting

BDU: Brede Doeluitkering
Een Brede Doeluitkering (BDU) is een financiële bijdrage van de rijksoverheid aan provincies en stadsregio's. Deze uitkering is bedoeld om het verkeer- en vervoerbeleid op regionaal niveau te ondersteunen en te verbeteren. Gemeenten kunnen bij de provincie aankloppen om een deel van deze middelen te krijgen voor projecten die bijdragen aan de kwaliteit van het verkeer en vervoer. Dit kan bijvoorbeeld gaan om de aanleg of verbetering van infrastructuur, het bevorderen van duurzame mobiliteit, of het verbeteren van de verkeersveiligheid. Het doel is om ervoor te zorgen dat het regionale verkeer en vervoer zo efficiënt, veilig en duurzaam mogelijk verloopt.

Bestaand beleid:
Beleid is het stellen van doelen, middelen en een tijdpad in onderlinge samenhang. Liefst zijn plaats en tijd omschreven. Onder beleid wordt dus verstaan het aangeven van de richting en de middelen waarmee de gestelde organisatie- of maatschappelijke doelen worden gerealiseerd.

Bestemmingsreserve:
Een reserve is een vermogensbestanddeel dat onderdeel is van het eigen vermogen. Een reserve kan (bedrijfs)economisch vrij worden besteed. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan door de raad een bepaalde bestemming is gegeven. Zie artikel 43 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor de nadere beschrijving.

Binnen de bestaande formatie:
De formatie is de toegestane omvang van het personeel uitgedrukt in fulltime eenheden (fte).
Als werkzaamheden binnen de bestaande formatie kunnen worden uitgevoerd, zijn geen extra middelen nodig; de taak kan worden uitgevoerd binnen de aanwezige personeelsbezetting.

CUP:
College-uitvoeringsprogramma.

Economisch nut:
Economisch nut heeft als kenmerk een zekere mate van verhandelbaarheid en draagt bij aan de mogelijkheid om (financiële) middelen te verwerven.

GREX:
De afkorting GREX staat voor grondexploitatie. Een grondexploitatie is een financiële vertaling van een ruimtelijk plan, waarbij kosten en opbrengsten gefaseerd zijn in de tijd. Een grondexploitatie geeft inzicht in de kosten van bouwrijp maken en woonrijp maken enerzijds, en de te verwachten grondopbrengsten anderzijds. Voor nadere informatie: zie commissie BBV

Incidentele en structurele lasten/baten:
Incidentele lasten en baten betreffen uitgaven en inkomsten die eenmalig zijn of maximaal twee jaar voorkomen. Structurele lasten en baten daarentegen zijn uitgaven en inkomsten die drie jaar of langer periodiek terugkeren.

Inflatie:
Inflatie betekent dat het algemene prijsniveau stijgt. Hierdoor neemt de waarde van geld af en kan minder worden gekocht voor hetzelfde bedrag.

Kapitaalgoederen:
Kapitaalgoederen zijn gemeentelijke investeringen in de vorm van wegen, groen en recreatieve voorzieningen, speelvelden, riolering, gebouwen, openbare verlichting, en civiele kunstwerken.
Onderhoud van deze kapitaalgoederen is van belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van de gemeente, onder andere op het gebied van vervoer, leefbaarheid en recreatie. Daarnaast is onderhoud nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen.

Kasgeldlimiet:
De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel de gemeente kort (korter dan 1 jaar) mag financieren als percentage van de begroting. De toegestane kasgeldlimiet is 8,5% van het begrotingstotaal.

Liquiditeitsplanning:
Het doel van een liquiditeitsbegroting is om maandelijks, per kwartaal of jaarlijks te beoordelen of er genoeg financiële middelen beschikbaar zijn om aan alle betalingsverplichtingen te voldoen. Een liquiditeitsplanning dient als controlemiddel en biedt een prognose van de verwachte inkomsten en uitgaven.

Maatschappelijk nut:
Maatschappelijk nut betreft alles wat nuttig, gewenst of noodzakelijk is voor het welzijn van burgers. Investeringen en voorzieningen die maatschappelijk nut dienen, zijn niet verhandelbaar en leveren geen inkomsten op.

Mei- en septembercirculaire algemene uitkering:
In de mei- en septembercirculaires informeert de overheid de gemeenten over de grootte en verdeling van de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen, waaronder die voor het sociaal domein, en de decentralisatie-uitkeringen uit het Gemeentefonds. Deze informatie omvat zowel financiële als beleidsmatige aspecten voor het huidige begrotingsjaar en de volgende vier jaar. Bovendien vindt de definitieve afrekening van het voorgaande jaar plaats.

Paragrafen: wat staat daar voor informatie in?
In de begroting zijn de beleidslijnen voor relevante, beheersmatige aspecten en lokale heffingen vastgelegd in afzonderlijke, programma-overschrijdende paragrafen. Voor meer informatie, zie artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Rationeel beheer:
Rationeel beheer betreft het systematische beheer van kapitaalgoederen, waarbij software wordt ingezet om het meerjarige onderhoud te plannen. Dit leidt tot inzicht in de structurele kosten over meerdere jaren van deze kapitaalgoederen en stelt ons in staat om maatregelen te treffen die pieken in onderhoudskosten opvangen.

Schatkistbankieren:
Schatkistbankieren verplicht gemeenten om hun liquide middelen, met uitzondering van een werkkapitaal, aan te houden bij de schatkist.

Treasury:
Treasury betekent het beheer van geldstromen en het beperken van financiële risico's.

Verbonden partij:
Verbonden partijen betreffen rechtspersonen waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft.

Overhead:
De Commissie BBV definieert overhead als alle kosten die verband houden met de leiding en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces (Notitie Overhead, 2023). Overhead is het deel van het budget dat een organisatie uitgeeft aan zichzelf. Dit zijn de kosten die niet direct toegewezen kunnen worden aan een specifieke product-activiteit.

Opslagkosten:
Opslagkosten zijn kosten die direct betrekking hebben op een taakveld. De kosten vallen niet onder de term overhead. Voorbeelden zijn: directe loonkosten op een taak, toegerekende uren van voertuigen en machines op een taakveld, kapitaallasten, huisvestingskosten die direct op een taakveld drukken enzovoort.

Hoofdstuk 12 - Schema behandeling programma begroting 2025

Schema behandeling programma begroting 2025

8 oktober 2024 Programmabegroting 2025 verzenden naar raadsfracties

15 oktober 2024 Vergadering Auditcommissie

23 oktober 2024 Bespreking programmabegroting 2025 in raadscommissie

7 november 2024 Vaststelling programmabegroting 2025

Overzicht baten en lasten per taakveld Gemeente Texel

Overzicht baten en lasten per taakveld

Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld	L/B	Bedrag 2025
Taakveld 0.1 Bestuur	Lasten	3.302.125
	Baten	1.278.000
	Saldo	**-2.024.125**
Taakveld 0.2 Burgerzaken	Lasten	974.212
	Baten	234.562
	Saldo	**-739.650**
Taakveld 0.4 Overhead	Lasten	11.802.317
	Baten	100.789
	Saldo	**-11.701.528**
Taakveld 0.5 Treasury	Lasten	2.907.079
	Baten	2.128.397
	Saldo	**-778.682**
Taakveld 0.61 OZB woningen	Lasten	4.774
	Baten	1.258.089
	Saldo	**1.253.315**
Taakveld 0.62 OZB niet-woningen	Lasten	0
	Baten	898.962
	Saldo	**898.962**
Taakveld 0.63 Parkeerbelasting	Lasten	0
	Baten	5.977.025
	Saldo	**5.977.025**
Taakveld 0.64 Belastingen overig	Lasten	754.260
	Baten	266.699
	Saldo	**-487.561**
Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Lasten	0
	Baten	37.342.730
	Saldo	**37.342.730**
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Lasten	-16.564
	Baten	14.803
	Saldo	**31.367**
Taakveld 0.10 Mutaties reserves	Lasten	5.630.346
	Baten	8.566.995
	Saldo	**2.936.649**
Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	2.325.833
	Baten	44.800
	Saldo	**-2.281.033**
Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	676.788
	Baten	80.230
	Saldo	**-596.558**
Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer	Lasten	7.540.586
	Baten	114.055
	Saldo	**-7.426.531**
Taakveld 2.2 Parkeren	Lasten	781.860
	Baten	0
	Saldo	**-781.860**
Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen	Lasten	978.203
	Baten	922.581
	Saldo	**-55.622**
Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	472.674
	Baten	0

	Saldo	**-472.674**
Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Lasten	110.331
	Baten	32.017
	Saldo	**-78.314**
Taakveld 3.4 Economische promotie	Lasten	1.003.749
	Baten	10.335.829
	Saldo	**9.332.080**
Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs	Lasten	122.297
	Baten	0
	Saldo	**-122.297**
Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting	Lasten	1.134.551
	Baten	17.507
	Saldo	**-1.117.044**
Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	924.017
	Baten	20.000
	Saldo	**-904.017**
Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering	Lasten	359.634
	Baten	70.258
	Saldo	**-289.376**
Taakveld 5.2 Sportaccommodaties	Lasten	1.859.366
	Baten	349.844
	Saldo	**-1.509.522**
Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Lasten	1.347.104
	Baten	14.076
	Saldo	**-1.333.028**
Taakveld 5.4 Musea	Lasten	680.265
	Baten	174.173
	Saldo	**-506.092**
Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	1.015.025
	Baten	1.262
	Saldo	**-1.013.763**
Taakveld 5.6 Media	Lasten	332.733
	Baten	13.320
	Saldo	**-319.413**
Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Lasten	3.840.674
	Baten	302.389
	Saldo	**-3.538.285**
Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	2.487.215
	Baten	69.490
	Saldo	**-2.417.725**
Taakveld 6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	Lasten	564.596
	Baten	0
	Saldo	**-564.596**
Taakveld 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	Lasten	549.539
	Baten	0
	Saldo	**-549.539**
Taakveld 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	Lasten	358.042
	Baten	0
	Saldo	**-358.042**
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen	Lasten	3.529.710
	Baten	2.345.590
	Saldo	**-1.184.120**
Taakveld 6.4 WSW en beschut werk	Lasten	2.667.260
	Baten	65.171

	Saldo	**-2.602.089**
Taakveld 6.4 WSW en beschut werk de Bolder	Lasten	2.104.000
	Baten	2.104.000
	Saldo	**0**
Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	734.210
	Baten	0
	Saldo	**-734.210**
Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	533.597
	Baten	108.000
	Saldo	**-425.597**
Taakveld 6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	Lasten	1.362.266
	Baten	0
	Saldo	**-1.362.266**
Taakveld 6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	Lasten	1.891.163
	Baten	0
	Saldo	**-1.891.163**
Taakveld 6.791 PGB Wmo	Lasten	2.258.405
	Baten	0
	Saldo	**-2.258.405**
Taakveld 6.792 PGB Jeugd	Lasten	22.069
	Baten	0
	Saldo	**-22.069**
Taakveld 6.821 Jeugdbescherming	Lasten	207.788
	Baten	0
	Saldo	**-207.788**
Taakveld 6.822 Jeugdreclassering	Lasten	0
	Baten	0
	Saldo	**0**
Taakveld 6.91 Coördinatie en beleid Wmo	Lasten	440.997
	Baten	0
	Saldo	**-440.997**
Taakveld 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	Lasten	108.675
	Baten	0
	Saldo	**-108.675**
Taakveld 7.1 Volksgezondheid	Lasten	161.379
	Baten	93.024
	Saldo	**-68.355**
Taakveld 7.2 Riolering	Lasten	2.955.860
	Baten	3.761.958
	Saldo	**806.098**
Taakveld 7.3 Afval	Lasten	2.745.750
	Baten	2.763.218
	Saldo	**17.468**
Taakveld 7.4 Milieubeheer	Lasten	2.424.320
	Baten	460.058
	Saldo	**-1.964.262**
Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	82.404
	Baten	71.010
	Saldo	**-11.394**
Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving	Lasten	434.136
	Baten	0
	Saldo	**-434.136**
Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Lasten	1.000.000
	Baten	0

	Saldo	**-1.000.000**
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	Lasten	3.735.066
	Baten	1.821.775
	Saldo	**-1.913.291**
Totaal generaal	**Lasten**	**84.222.686**
	Baten	**84.222.686**
	Saldo	**0**